

Danion Vasile
Cum să ne creștem copiii

PREFAȚĂ

În ultimii ani au apărut din ce în ce mai multe cărți și articole despre educația religioasă a copiilor. Se poate spune că ele constituie o mică stavilă față de curente care încearcă să îi transforme pe copii și pe tineri în niște robi ai patimilor și ai iubirii de sine. În timp ce diavolul născocеște noi și perfecționate mijloace de atragere a copiilor pe căile pierzării, părinții creștini învață tot mai multe despre modul în care își pot călăuzi copiii pe drumul cel bun.

Nici un părinte nu poate spune că e un părinte perfect, nici un părinte nu poate afirma că este prea înțelept pentru a nu avea nevoie de astfel de cărți. Problemele pe care le ridică educația religioasă a copiilor sunt atât de variate, încât ar fi greu de presupus că s-ar ajunge vreodată la epuizarea acestui subiect.

În ziua de astăzi, când prețul cărților este destul de ridicat, nu pentru puțini părinți este un sacrificiu achiziționarea lor. Dar acest sacrificiu trebuie făcut.

Așa cum orice părinte se îngrijește ca hrana copiilor săi să fie cât mai sănătoasă, tot

așa ar trebui să se îngrijească și de hrana duhovnicească pe care i-o dă. Și așa cum o bucătăreasă are grijă ca, atunci când gătește, să pună cele de trebuință la timpul potrivit, fără a greși cantitățile, tot așa părinții trebuie să știe cât mai bine rețeta ideală pentru creșterea copiilor.

De fapt, este foarte greu de stabilit această rețetă ideală. Pentru că nici unui copil nu i se potrivește în întregime rețeta care e bună pentru altul. Ceea ce unui copil îi poate fi de folos, la un moment dat, pentru altul poate fi dăunător. Mai exact, atunci când pentru unul e de folos o mustrare, pentru altul este mai de folos îngăduința. Cu toate acestea, chiar dacă detaliile variază, în linii mari ingredientele sunt aceleași.

Cartea de față încearcă să ofere câteva sfaturi care sunt de trebuință părinților care vor să își crească fiii pe calea credinței.

Ideea principală este că nu există nici o posibilitate ca tinerii de mâine să fie curați la suflet și la trup dacă nu vor cunoaște de mici drumul virtuții și al evlaviei.

Numai așa vor putea rezista ispitelor care vin de la fire, de la lume și de la vrăjmașul diavol. Cine vrea ca fiii săi să se mântuiască trebuie să înțeleagă că mântuirea nu se dobândește fără efort. Că numai dacă fiii merg pe calea cea îngustă ajung la mântuire. Altfel îi

așteaptă nu numai suferințe trecătoare, ci și chinuri veșnice.

Dar oricât de bun pedagog ar fi un părinte, nu este de ajuns să își pună în valoare arta educațională pe care o cunoaște. Ca să fie un bun pedagog ar trebui să știe că principalul ajutor în educarea copilului vine de la Dumnezeu. Așa cum numai cel care se roagă este teolog, iar cel care nu se roagă nu poate fi decât un filosof care poartă în chip mincinos numele de teolog, tot așa numai părintele care se roagă Domnului pentru mântuirea copiilor săi este un părinte adevărat. Celălalt, oricât de multe cunoștințe pedagogice ar avea, rămâne un simplu pedagog și se află departe de măsura părinților luminați de Dumnezeu.

Găsim în această carte rugăciuni pe care le pot rosti părinții. De la „Acatistul Maicii Domnului, povățuitoarea copiilor“ până la „Rugăciunea pentru copilul căzut în păcat“. De la „Canonul de rugăciune pentru mântuirea copiilor“ până la „Rugăciunea pentru copilul bolnav“.

Fie ca părinții care se vor ruga cu smerenie pentru copiii lor și îi vor crește sub acoperământul Bisericii să se bucure împreună cu ei de darurile cerești din Împărăția lui Dumnezeu.

Părintele Nicodim Jar

În loc de introducere:

**Scrisoare către o mamă al cărei copil
merge pe drumuri greșite**

Iubită soră în Hristos, nu ne cunoaștem și nici nu ne vom cunoaște vreodată,

Îndrăznesc a-ți spune „iubită soră“ pentru simplul fapt că, citind aceste rânduri, vii în întâmpinarea dorinței mele de a te ajuta. Suntem frați în Hristos, și aceasta îmi dă curajul de a-ți scrie. Aceasta nu este o scrisoare savantă, cu cugetări strălucite sau cu citate bine alese. Nu, este o scrisoare foarte simplă, dar o scrisoare scrisă din inimă.

Sunt pe deplin conștient că rândurile mele nu vor putea aduce o schimbare profundă în viața ta. Dar nici nu urmăresc acest lucru, care este peste puterile mele. Încerc doar să îți întind o mână de ajutor gândindu-mă că, spunându-ți anumite lucruri sau doar repetându-ți lucruri pe care le știi deja, tu vei înțelege că, deși sfaturile mele nu sunt iscusite, deși nu ți se potrivesc în totalitate, pun totuși în evidență un lucru real: tu trebuie să îți schimbi puțin atitudinea față de copil. Și sper că vei ști singură ce anume este de îndreptat.

Încep prin a explica care este cauza care m-a determinat să scriu această scrisoare: durerea pe care am simțit-o atunci când, fiind profesor de religie la o școală generală, una dintre elevele din clasa la care eram diriginte a luat-o pe calea

desfrâului. Îți voi scrie mai jos despre ce a fost vorba.

Te previn de la început că îți scriu având doar experiența pe care o dă predarea religiei, și legătura vie cu copiii. Poate totuși copilul tău a trecut de vârsta liceului. Am avut ocazia să fiu profesor de religie și la o școală postliceală, unde am avut și eleve trecute de treizeci de ani.

A fost pentru mine o perioadă interesantă. Câteva eleve, șovăind să meargă să se spovedească, mi-au destăinuit câteva dintre problemele lor sufletești. Nefiind duhovnic, mi-a fost destul de greu să nu mă smintesc de ceea ce am auzit. Dar încercam să le fiu cât mai aproape, pentru a le risipi rezerva pe care o aveau față de trăirea creștină. Destul de repede mi-am dat seama că un mirean nu poate face față întrebărilor pe care le puneau în timpul pauzelor, iar uneori chiar și în timpul orelor. Dumnezeu a rânduit ca în locul meu să vină să le predea religia un preot care poate face față problemelor ce i se ridică.

Oricum, timpul petrecut lângă eleve atât de mari (băieți erau puțini, doi-trei într-o clasă) m-a ajutat să cunosc puțin din sufletul lor și să înțeleg câteva dintre cauzele care le-au ținut departe de Biserică.

Îți voi scrie și despre aceste cauze. Acum îți spun un lucru: pe cât de tare te frământă durerea că fiul tău sau fiica ta merg pe un drum greșit, pe atât de bine este că tu știi cum stau lucrurile. (Știi, îmi este mai ușor să îți scriu gândindu-mă că ai fi mama unei fete. Sper să nu îți fie greu să îți dai seama unde anume era nevoie de o anumită

nuanțare, dacă ai nu fată, ci băiat. Și îți scriu ca și cum tristețea ta ar fi provocată doar de ea, nu și de ceilalți copii ai tăi.)

Vestea că fiica ta a luat-o pe un drum greșit te-a șocat puternic. E firesc acest lucru. Dar, din moment ce l-ai aflat, înseamnă că lucrurile pot fi îndreptate.

Nu știu nimic despre tine și nici despre ea. De aceea, te rog, încearcă să aplici la cazul vostru exemplele pe care le dau eu. Îți voi scrie ca și cum fiica ta ar fi căzut în păcatul desfrâului. Poate că a căzut în păcate mai mici sau mai mari. Dar îți scriu despre desfrâu, pentru că în lumea de astăzi puține fete știu să își păstreze curăția trupească.

Îți voi spune ce s-a întâmplat cu eleva care mi-a produs cel mai mare șoc din perioada în care am fost profesor. Să spunem că o chema Raluca.

Venise de curând în școala noastră, fiind mutată din cauza faptului că era un copil problemă, având o formă de epilepsie. Nu au mai acceptat-o la școala la care învățase în anul anterior, pretextându-se că locuia departe de școală.

Venind la noi, imediat copiii au început să îmi spună că fata face prostii cu țiganii de lângă școală. Am vorbit cu ea, dar, cu lacrimi în ochi, mi-a spus că, deși era îndemnată să facă prostii, nu a făcut. Că totul este bârfă.

Mama fetei a venit la școală și a vorbit cu mine despre acest subiect: „Stați liniștită, doamnă, dacă s-ar întâmpla ceva, aș afla imediat!“, i-am spus mamei, convins să totul e minciună.

Încercam să am grijă ca fata să aibă cât mai puține neazuri. Când venea la mine să se plângă

că iar a bătut-o vreo elevă mai mare, mă duceam și încercam să o conving pe fata aceea să nu mai răspundă la provocările Ralucai.

Stăteam de multe ori de vorbă în pauze, și eram convins că am reușit să fiu aproape de sufletul ei. Până când, într-o zi, am intrat în clasă la o oră la care elevii mei terminaseră orele de curs. Am auzit niște voci aprinse. Nici când am deschis ușa nu s-au potolit. În clasă, Raluca, înconjurată de vreo cinci golănași din școală. Unul dintre ei o amenința: „Fă, dacă zici că te-am lăsat gravidă, te omor cu mâna mea“.

Scena m-a șocat. Puștiul se credea în filme. Chiar și de față cu mine făcea pe durul cu ea, deși erau de vârste apropiate. Vreo două minute i-am mai lăsat să se certe, fiind mirat de faptul că nici nu mă luau în seamă.

Apoi am luat-o de mână pe Raluca și am scos-o pe hol:

„Cum s-a întâmplat?“

„M-au dus în spatele școlii și m-au violat“.

Am intrat în clasă foarte mâhnit:

„M-ați dezamăgit tare. Degeaba v-am predat religia. Să vă bateți joc de săraca fată... De ce ați violat-o?“

Pe Raluca o lăsasem pe hol să se liniștească din plâns.

„Ea a vrut, nu am forțat-o. De ce a venit cu noi până în Militari (adică în partea cealaltă a Capitalei)?“

Am adus-o pe fată în clasă, vrând să aflu cine minte.

„Auzi, ei zic că ai plecat de bunăvoie cu ei. Cine are dreptate?”

Raluca și-a schimbat expresia feței și mi-a zis cu o satisfacție aproape diabolică:

„Știți ceva, mama știe că fac prostii...”

Am simțit că intru în pământ de rușine. De fiecare dată când mama ei mă suna, îi spuneam ce năzbâtii a mai făcut fiica ei, dar îi spuneam că sunt convins că încă e cuminte. Nu mi-am dat seama că femeia avea o voce destul de reținută. Știa mai bine decât mine care este situația.

După ce m-am mutat cu catedra la școala postliceală, am aflat că în clasa a șaptea Raluca a născut. M-am întristat tare gândindu-mă că, dacă aș fi fost un profesor mai priceput, aș fi ajutat-o să nu cadă în păcatul desfrâului.

Se poate spune că nu e vina mea. Că e a părinților ei care au lăsat-o să fie crescută de bunici și au pierdut-o din mână. Debarasându-se de un copil bolnav pentru a se bucura de viață, nu au avut parte nici de bucurie și nici de dragostea copilului lor.

Dar nu e numai vina părinților, e a tuturor celor care nu am știut să ne ocupăm mai bine de Raluca. Și lucrul acesta mi-a stat ca o greutate pe suflet multă vreme.

Raluca, nefiind un copil normal, a căzut în desfrâu foarte ușor. Dar oare ce se poate spune despre fetele care cad de bunăvoie, fiind în deplinătatea facultăților mintale?

Eu am fost mirat citind odată într-un ziar că, fiind duse elevele unei clase de liceu la control ginecologic (nu mai țin minte din ce motiv, dar

controlul fusese cerut de polițiștii care cercetau un caz special), s-a constatat că numai trei fete din clasa respectivă mai erau fecioare. Chiar dacă nu s-a făcut public numele celorlalte, totuși mă întreb oare cum s-au simțit părinții acelor fete. Una este când știi că sunt fete de liceu care au început viața sexuală, și alta când știi că în clasa în care învață fiica ta sunt numai trei fecioare.

Știi că nu se poate generaliza situația, că sunt licee în care sunt multe fete cuminți. Dar știi și că desfrâul în rândul tinerilor este din ce în ce mai mare și nu se poate compara deloc cu cel de acum douăzeci-treizeci de ani.

Nu este greu de observat că libertatea pentru care au murit atâtea tineri în 1989 nu are nimic în comun cu libertatea pe care o vor tinerii de astăzi. Pentru ei, revolta anticomunistă a avut drept efect deschiderea spre valorile îndoielnice ale Occidentului. Ce vor tinerii de astăzi? Petreceri, desfrâu, patimi.

Vrem nu vrem, drumul pe care merg tinerii de astăzi este un drum greșit. Abia acum se culeg roadele prigoanei comuniste. Adică diavolul a lovit treptat. Mai întâi a lovit în credincioși. Ateismul s-a răspândit ca o lepră. Și acum, tinerii atei de altădată au devenit părinți. Iar copiii lor sunt crescuți departe de Biserică.

Sunt puțini tineri în biserici. După ce în ultimii ani s-a început predarea religiei și în școli, și în licee, prin parohii s-a simțit un aer proaspăt: au apărut tinerii. Înainte de 1989 rar mai vedeai vreun tânăr duminica la slujbă. Tinerii erau

chemați de multe ori la diferite acțiuni organizate de școală, de exemplu la muncă patriotică.

Apariția tinerilor la slujbe a fost considerată un fapt providențial. Dar nu s-a ținut seama de numărul mic al tinerilor care duc viață creștină. Deși nu este potrivit să facem statistici aproximative, cred că nici măcar a zecea parte dintre elevi nu merg la biserică.

Și atunci, în mod firesc, inimile lor se lasă pătate de noroiul patimilor. Locul lui Hristos este luat de o muzică amețitoare, de dansuri pătimate și de dorința exagerată de a nu ține seama de nici o constrângere.

Ce să facem, să negăm realitatea? Ar fi un nonsens.

Principalul motiv pentru care cred că tinerii stau departe de Biserică – dacă facem abstracție de faptul că diavolul este cel care îi ține departe de Hristos – este că tinerii nu înțeleg ce legătură ar putea avea propria lor viață cu Biserica.

Faptul că nu a existat o continuitate între generații, că în comunism nu au mai fost tineri care să ducă o viață duhovnicească, are ca urmare indirectă convingerea tinerilor de astăzi că viața creștină e bună, doar pentru cei mai în vârstă. Consideră că tinerețea nu are vreo legătură cu credința. În sufletul lor mulți cred în Dumnezeu, dar în același timp afirmă că o viață de evlavie le-ar sugruma elanul tinereții.

E interesant în ce constă acest elan. Dacă prin elanul tinereții înțelegem dorința de senzații tari, dorința de a nu ține seama de nici o barieră morală, atunci, într-adevăr, evlavia sugrumă un

astfel de elan. Dar dacă tinerețea înseamnă prietenie, dacă înseamnă încredere în ceilalți, dacă înseamnă dorința de a învăța să duci o viață curată, atunci evlavia nu mai poate fi considerată un ghimpe.

Tinerii nu vor să aibă obsesia păcatului. Nu vor ca faptele lor să fie judecate după criterii exterioare. Și atunci, fug de Dumnezeu. Și se ascund de El cât pot de bine. Dumnezeu îi vede însă, și Se mâhnește.

Aici ar trebui să intervină părinții. Să le explice copiilor că nu există o perioadă a vieții pe care Făcătorul cerului și al pământului să nu o poată înfrumuseța.

Viața tinerilor creștini nu este o viață plicticoasă. Așa le apare numai celor care înțeleg prin viață frumoasă o viață pătimașă. Cum să îi placă unui tânăr care se droghează să meargă la biserică?

Dar cum să îi explici unui tânăr cât de mult îl poate îmbogăți credința creștină? Când prietenii lui sunt de cu totul altă părere, acest lucru este foarte greu. Cei mai mulți dintre tineri nu au puterea de a alege altfel decât prietenii lor. Originalitatea pe care o caută cu disperare tinerii ar trebui să fie o originalitate plasată într-un interval precis. Granițele acesteia sunt cumințenia și curăția sufletească.

Să nu te superi că ocolesc oarecum subiectul scrisorii, adică modul în care ți-ai putea ajuta fiica să se ridice din cădere. Cred că e bine să înțelegi mentalitatea tinerilor de astăzi. A încerca să îi cunoști copilul refuzând să îi vezi și pe cei de

lângă el e o încercare cu foarte mici șanse de reușită.

Trebuie să înțelegem foarte bine momentul în care trăim, să înțelegem care sunt punctele de reper de care se poate folosi fiica ta. Dacă am trăi acum două sute de ani, ar fi simplu. Ar avea destule prietene în jurul ei care să aibă dorința de a duce o viață curată. Dar nu putem da timpul înapoi. Ci trebuie să știm să ne trăim credința, oricât de mare ar fi păcatele celorlalți.

Fata ta nu prea are modele în jurul ei. Căderea ei a venit oarecum firesc. Nu caut să îi iau apărarea. Caut doar să îți explic că nu există vreo alternativă la viața duhovnicească, în afară de păcat.

Știu că sunt unii care, biruiți de diavolul mândriei și al iubirii de sine, duc o viață în care idolatrizează morala, și afirmă că nu contează în ce crezi, contează numai să fii moral. Dar, chiar dacă păcatul lor nu este la fel de evident ca celelalte păcate, totuși sufletele lor sunt pustii.

Fiica ta nu a căzut prima, și nici ultima. A căzut pentru că aceasta este moda. Așa „dă bine“. Cu cât un tânăr vrea să își păstreze curăția sufletească, cu atât este mai luat în răs de ceilalți.

De ce insist asupra mediului în care trăiește? Oare ca să îmi exprim acordul cu gestul ei necugetat? Ca să fim obiectivi, cred că ar trebui să acceptăm faptul că alunecarea pe panta desfrâului nu mai este un fapt spontan. Înainte un băiat trebuia să speculeze situația pentru ca fata să îi pice în brațe. Astăzi fetele așteaptă momentul

căderii cu multă nerăbdare. Când se simt pregătite, cad.

Trăim într-o lume în care oamenii sunt din ce în ce mai răi unul cu altul. O lume în care tinerii se simt din ce în ce mai trecuți cu vederea de părinți, prea ocupați cu propria viață. Tinerii sunt sătui de relațiile artificiale și de conformismele pe care le văd la oamenii mari. Și caută o altfel de relație. Au impresia că dragostea lor curată poate birui orice barieră.

Ei nu caută desfrâul ca pe ceva murdar, ca pe ceva întunecat. De altfel ei nici nu consideră că trăiesc în desfrâu. Ci că trăiesc într-un mod de viață pe care părinții lor nu îl pot înțelege pentru că sunt tributari unor tradiții învechite.

Ei vor să se exprime, și se află într-o criză de identitate. Pentru ei oamenii mari sunt oamenii care nu au știut să înțeleagă viața. Credința lor este privită ca ceva artificial.

Tinerii nu vor să înțeleagă că nu se poate confunda credința creștină cu credincioșii. Ei se smintesc de lucruri minore pe care le află despre preoți sau despre credincioși, și nu vor să audă de credință.

Au ajuns chiar să considere că cele descrise de Viețile Sfinților sunt exagerări. Nu puteau să se declare nemulțumiți de ceea ce citeau, nu puteau găsi cusururi sfinților. Și, ca să nu se lase biruiți de frumusețea vieților acestora, au găsit explicația: „exagerări, simple exagerări”.

Cred că ți-am scris destule despre mentalitatea tinerilor de astăzi. Sper că îți dai seama că, dacă se va ridica din cădere, fiica ta tot

între aceiași tineri va trăi. Colegii de școală sau de facultate nu se vor schimba. Dacă se va schimba ea, va trebui să dea dovadă de un eroism extraordinar pentru a le rezista.

Încearcă să înțelegi cât de greu i-ar fi să se ridice. Alte mame în locul tău ar fi foarte înțelegătoare, și nu s-ar amesteca în viața ei. Alte mame ar trece cu vederea această cădere, mulțumindu-se să spună că nu pot fi zbiri cu fetele lor.

Tu nu ești ca ele. Tu știi că fata ta merge spre iad. Păcatul acesta înseamnă moarte, moarte spirituală. Oricât ar încerca societatea modernă să coafeze diferitele patimi, ele rămân patimi. Nu se pot transforma în virtuți.

Trei lucruri îți rămân de făcut: primul este să te rogi cât mai mult pentru întoarcerea ei. Să te rogi Mântuitorului, să te rogi Maicii Domnului și Sfinților la care ai evlavie. Știai și tu aceasta, nu îți spun ceva nou.

Al doilea lucru este să fii cât mai aproape de sufletul ei. Păcatul nu împlinește. Oricât de tare ar atrage-o desfătărilor trupești, totuși sunt momente de mâhnire, momente în care iese la iveală mizeria pe care patima o aduce în suflet. Încearcă să nu pierzi aceste momente. Încearcă să îi dai tu sprijinul de care are nevoie. Și, în timp, ai mari șanse să o ajuți să își revină. Și nu cumva să crezi că, dacă ai reușit să o duci să se spovedească, ai rezolvat totul. Trebuie să ai multă grijă când alegi preotul la care se va spovedi. Spovedania va fi extrem de importantă pentru viitorul ei. Dar după spovedanie va reveni în aceeași lume. Nu este ușor

să îți schimbi prietenii sau felul de a te relaxa. Or, scopul nu este numai de a o convinge ca, periodic, ea să se spovedească iarăși. Important este să o ajuți să guste din bucuria pe care o dă viața în Hristos.

La aceasta o vor ajuta extrem de mult cărțile duhovnicești. Rupe-ți de la gură pentru a-i cumpăra aceste cărți. Dacă nu ai bani pentru ele, rabdă tu foamea ca să îi saturei ei foamea sufletească.

Știu că e cam greu cuvântul acesta, dar nu am cum să îl îndulcesc decât spunându-ți că foamea îți va fi spre bucurie. Asta e pentru noi învățătură de aur: „Dăm voință, luăm putere!“ Ne jertfim pentru copiii noștri, le va fi bine.

Nu e nevoie de o jertfă exagerată, care să te slăbească atât trupește, cât și duhovnicește. Dar e nevoie de jertfă.

Să nu te superi pe mine că îți vorbesc despre jertfă. E foarte ușor să le vorbești altora despre ceea ce tu nu faci. Dar crede-mă că încerc și eu să fac ceea ce îți recomand ție.

Și ai mare grijă ce cărți duhovnicești îi cumperi. Dacă îi cumperi numai Filocalii, s-ar putea să rămână necitite. Cumpără-i cărți pe care să le citească: vieți de sfinți, culegeri de minuni dumnezeiești, cărți care să o apropie de calea credinței. Și ajut-o să înțeleagă ceea ce nu îi este clar.

Ar fi bine să mergi împreună cu ea la moaștele Sfinților sau chiar pe la mănăstiri. Asta o va ajuta mult.

Dar trebuie să înțelegi că libertatea ei nu va depinde niciodată numai de tine. Ea va rămâne

liberă să aleagă între bine și rău. Și să nu te descurajezi dacă vezi că, după ani de așteptare, ea nu s-a schimbat.

Du în tăcere crucea răbdării (acesta e al treilea lucru care ți-a rămas de făcut). Și așteaptă ajutorul dumnezeiesc. Poate că, peste ani și ani, poate chiar după ce tu vei părăsi lumea aceasta, ea își va reveni.

Nu Îi pune lui Dumnezeu termene, că nu îți este de folos. Ci fii tu o mamă creștină, și Dumnezeu va vedea nevoița ta.

Ce greu este să fii mamă creștină în zilele noastre... Uneori e o formă de mucenicie...

Fac o paranteză. Am la tine o mare rugăminte. Cred că îți dai seama că dacă fata ta ar fi fost împărtășită cât mai des cât era mică, altfel ar fi crescut. De aceea, te rog, încearcă să îi sfătuiești pe părinții care au copii mici să îi împărtășească oricât de des. Chiar dacă nu este ușor pentru micuți să stea nemâncați până la ora la care se împărtășesc credincioșii, le este de folos să aștepte. Și când sunt bolnavi, părintele îi poate împărtăși chiar înainte să săvârșească Sfânta Liturghie.

Și, mai cu seamă, spune-le să își ducă în fiecare săptămână copiii la biserică. Chiar dacă este greu, chiar dacă este obositor, chiar dacă unii oameni sunt deranjați de prezența uneori gălăgioasă a copiilor. Dar nu avem ce face. Dacă vrem ca bisericile să nu se golească, trebuie să îi obișnuim pe copii cu sfintele slujbe. Chiar dacă nu rezistă toată slujba, să îi obișnuim să reziste din ce în ce mai mult.

Și părinții, când au timp, după-amiezele de exemplu, să își ducă copiii să vadă biserici, să sărute icoanele. Pe copii îi fascinează acest lucru.

Învăță-i să se roage cu copiii lor și dimineața, și seara. Și învață-i tot ceea ce crezi că le este spre folos duhovnicesc.

Fă-i să înțeleagă că, oricât de frumoși ar fi copiii, dacă nu sunt crescuți aproape de Biserică, se vor veșteji repede.

„Cine îi lipsește pe copii de Biserică, acela îi lipsește de Dumnezeu și de orice fericire“, spunea părintele I. Tolmacev. Preasfințitul Teofan, episcop de Vladimir, învață: „Neglijarea copiilor este cel mai mare păcat și zace în el cea mai mare nelegiuire“. Iar Sfântul Ioan Gură de Aur spunea: „Părinții vor fi pedepsiți nu numai pentru păcatele lor, ci și pentru ale copiilor lor, dacă nu îi educă în duhul evlaviei“.

Dar oare nu vor fi răsplătiți și pentru virtuțile lor, dacă s-au ostenit să îi crească așa cum trebuie? Vor fi răsplătiți, și nu numai ei, ci toți cei care i-au ajutat la aceasta.

Dar de ce să fac eu așa ceva, cine sunt eu să fac această misiune creștină? Ești o mamă care vrei ajutor ceresc pentru fiica ta. Nu îți dai seama că, ajutându-i tu pe alții, Dumnezeu îți va socoti aceasta ca jertfă? Nu e vorba de un schimb. Nu ne târguim cu Dumnezeu. Dar, văzând jertfa ta, Dumnezeu o va primi ca pe o rugăciune.

Acum te rog să mă ierți, dar voi întrerupe scrisoarea cam brusc. Cam acestea au fost lucrurile pe care am vrut să ți le scriu.

Poate ai fi preferat ca sfârșitul să fie mai palpitant, și citindu-l să poți exclama: „O, ce scrisoare interesantă...”

Dar nu de aceasta ți-am scris. Ci pentru a veni în întâmpinarea durerii tale și a încerca să o liniștesc puțin.

Nu îți spun că mă rog pentru tine. Nu știu dacă te-ar ajuta cu ceva. Dar îți aduc aminte că și pentru mine, și pentru tine, și pentru fata ta, se roagă în fiecare zi mii de preoți și de călugări. La fiecare ectenie la care sunt pomeniți credincioșii, suntem pomeniți și noi. Să credem că rugăciunile Bisericii ne ajută. Să ne punem nădejdea în ajutorul dumnezeiesc și să mergem pe calea mântuirii.

Hristos a Înviat ca noi să scăpăm din ghearele păcatului, ale durerii și ale morții.

Doamne-ajută!

Danion

LĂSAȚI COPIII SĂ VINĂ LA MINE!

Cuvânt către părinți

Copilul, dar al lui Dumnezeu

Adevărat, adevărat zic vouă, că voi veți plânge și vă veți tângui, iar lumea se va bucura. Voi vă veți întrista, dar întristarea voastră se va preface în bucurie.

Femeia, când e să nască, se întristează, fiindcă a sosit ceasul ei; dar, după ce a născut copilul, nu-și mai aduce aminte de durere, pentru bucuria că s-a născut om în lume (Ioan 16, 20-21).

Mari sunt durerile femeii care naște, dar mari sunt și durerile de ani și ani ale părinților care vor să își crească fiii și fiicele în dreapta credință, în această lume plină de păcat.

Ne-am dori poate să trăim într-o lume fără durere, fără griji, fără necazuri. Dumnezeu Însuși a dat omului această posibilitate. Dar părintele neamului omenesc, Adam, a refuzat aceasta, alegând calea neascultării. Și a fost alungat din rai.

Dumnezeu a rânduit ridicarea noastră din păcat prin jertfa Fiului Său, Domnul nostru Iisus Hristos. Și ni s-a arătat calea cea îngustă a mântuirii, pe care trebuie să înfruntăm atâtea și atâtea greutăți.

Poate că cea mai mare durere a unui părinte este cea legată de copiii săi. El suferă ori de câte ori ei se îmbolnăvesc, ori de câte ori cad în păcat

sau ori de câte ori el nu reușește să le fie alături. Dar, dacă se ocupă cu grijă de creșterea lor, dacă cere ajutorul lui Dumnezeu pentru aceasta, bucuria lui va fi mare atunci când va vedea că eforturile sale au avut rost, că așteptările i-au fost împlinite.

Cuvântul că *femeia se va mântui prin naștere de fii, dacă va stăruii, cu înțelepciune, în credință, în iubire și în sfințenie* (I Tim. 2, 15) este înțeles astăzi ca un îndemn adresat femeii de a face cât mai mulți copii. Dar nașterea de prunci este mântuitoare numai în măsura în care implică și jertfa pentru creșterea trupească și sufletească a copiilor, numai în măsura în care aceștia primesc o educație creștinească.

Nu doar femeile sunt cele care se mântuiesc prin jertfa creșterii copiilor. Înainte ele stăteau acasă și se îngrijeau numai de copii și de treburile gospodăriei. În zilele noastre, când majoritatea femeilor au serviciu, o mare parte din responsabilitatea educării copiilor revine bărbaților. De aceea putem spune că amândoi soții se mântuiesc prin creșterea copiilor, aceste minunate daruri cu care Dumnezeu a binecuvântat familia.

Este foarte important pentru părinții binecredincioși să aibă întipărit în inimile lor adevărul că un copil este o binecuvântare de la Dumnezeu. Atunci când înțelegem aceasta, ochii noștri parcă se deschid și vedem o altă lume, parcă primim aripi, primim noi puteri. Nu este vorba doar de o simplă atitudine optimistă. E vorba de asumarea unui alt mod de percepere a existenței.

Este foarte greu pentru părinții care nu caută prezența lui Dumnezeu în viețile lor să vadă în copil un semn al acestei prezențe. De aceea, venirea pe lume a unui copil, și mai ales a primului copil, este momentul potrivit ca părinții să cugete cu luare-aminte la Dumnezeu, punând cărămizi pentru propria lor zidire duhovnicească. Pentru că nu poți fi părinte în adevăratul sens al cuvântului decât dacă îți crești copilul ca pe un fiu al Părintelui Ceresc.

Copiii învață adevărul despre trăirea în harul lui Dumnezeu în familiile lor. Părinții care nu trăiesc în acest har nu vor putea să-i învețe pe copiii lor cum să dobândească o credință vie.

Poate un sculptor să trateze bolnavii? Poate un doctor să sculpteze? Numai dacă au fost învățați. Un doctor poate să învețe sculptura, așa cum un sculptor poate să învețe medicina. Dar fiecare părinte nu numai că poate, ci și trebuie să învețe să fie părinte.

A fi un bun părinte este o artă, cum o artă este a fi un bun doctor. Este greșit a considera că, dacă părinții au făcut un copil, primesc automat și iscusința de a fi buni părinți, buni educatori.

Cuvântul că mulți dintre cei dintâi vor fi pe urmă și mulți dintre cei de pe urmă vor fi întâi se poate aplica și în acest caz. Mulți dintre cei care erau mai pricepuți decât alții în creșterea copiilor, dar nu au folosit această înzestrare, au fost lăsați în urmă de cei care, știindu-și nepriceperea, au alergat la Dumnezeu pentru ajutor, nevoindu-se să devină buni educatori.

A fi părinte nu este o meserie pe care o înveți vrei nu vrei. A fi părinte este într-un fel asemănător cu a fi preot: e ascultarea unei vocații, e răspunsul la chemarea Celui de Sus. Pentru că majoritatea oamenilor maturi sunt părinți, ei privesc acest fapt ca pe ceva normal, „firesc“, neieșit din comun, și trec cu vederea măreția și gravitatea acestui eveniment.

Cât sunt micuți, copiii au pe chipurile lor o curăție îngerească. Chiar și părinții mai puțin credincioși observă: „Parcă ar fi niște îngerași. Mare dar am primit de la Dumnezeu“. Greu este să nu te lași biruit de nevinovăția, de gingășia și de frumusețea lor. Copiii sunt niște flori; nu este de ajuns doar să ne desfătăm de mireasma lor, ci e bine să ne umplem sufletele de această mireasmă. Copiii sunt raze de soare care răsar peste viețile uneori foarte frământate ale părinților.

Când copilul nu mai este privit ca un dar de la Dumnezeu, ci ca o povară, familia ajunge într-un moment de mare încercare duhovnicească. Aceasta se întâmplă și când acest dar este primit doar cu bucurie infantilă, ca o jucărie, fără responsabilitate, fără asumarea greutăților.

Copilul nu este o jucărie, el este o cruce care trebuie purtată cu bucuria jertfei asumate, și de felul în care părinții duc această cruce depinde calitatea de creștin adevărat a viitorului adult.

Este o mare diferență între un copil zămislit din părinți care duc o viață curată, care s-au împărtășit de Taina Sfintei Cununii, ale căror trupuri sunt temple ale Duhului Sfânt, și un copil zămislit din părinți care duc o viață dezordonată,

plină de patimi. În cel de-al doilea caz nu numai că pruncul zămislit va putea moșteni biologic anumite înclinări spre păcat, ci chiar sufletul lui va fi afectat.

Cum este afectat și un copil ai cărui frațiori mai mari nu au apucat să se nască, fiind avortați. Pântecele unei mame care și-a ucis copilul (vina fiind nu numai a ei, ci și a tatălui care a vrut aceasta) nu poate fi ca acela al unei mame care a adus pe lume copiii pe care i-a zămislit (și oare cum vor sta la Înfricoșătoarea Judecată în fața Celui ce a zis: *Lăsați copiii să vină la Mine*, părinții care au curmat viețile pruncilor lor?).

Copilul este copil din momentul concepției. „Educația“ lui începe din acel moment. Câtă vreme stă în pântecele mamei, i se transmit toate emoțiile și frământările acesteia. Și pecetea lor va fi foarte greu de șters în timp.

Părinții sunt responsabili pentru ceea ce i se transmite copilului în perioada intrauterină: pace sau tulburare, dragoste sau ură. Și ura e ca un cuțit înfipt în inima pruncului. Totuși, nu există afecțiuni a copilului, trupească sau sufletească, care prin rugăciuni către Dumnezeuul Îndurărilor să nu poată fi vindecată.

Mântuitorul, Care a zis: *În lume necazuri veți avea, dar îndrăzniți, Eu am biruit lumea!*, să ne ajute, pe noi și pe copiii noștri, să ducem o viață curată, pentru a ne desfăta în ceruri de bunătățile pe care le-a pregătit celor ce ascultă și împlinesc poruncile Sale.

Familia – mica Biserică

Un cuplu care trăiește fără credință în Dumnezeu își crește copiii fie ca într-un muzeu, fie ca într-o școală, fie ca într-un templu păgân sau într-o închisoare.

Casa este pentru copil un muzeu atunci când îi lipsește dragostea. El vede în jurul său lucruri atrăgătoare, lucruri frumoase, de care însă se plictisește repede, și ruptura de mediu este inevitabilă. Căminul care nu-i oferă dragoste nu este de fapt un cămin. Degeaba părinții i-au cumpărat toate jucăriile, degeaba toate prăjiturile și toate celelalte bunătăți. Copiii au nevoie de părinți care să-i iubească, să-i înțeleagă, să le acorde timp. Părinții sunt chemați să fie primii prieteni ai copiilor lor.

Casa este pentru copil școală atunci când este obligat să învețe cât mai mult, să devină cel mai bun din clasă, cel mai „deștept“, cel mai priceput; să ajungă acolo unde părinții lui nu au reușit. Copilul e înecat de cunoștințe și nu mai poate să le facă față. Devine inhibat și capacitatea de învățare îi scade.

Casa e pentru copil templu păgân atunci când, chiar dacă s-au unit în fața lui Dumnezeu prin Taina Cununiei, părinții trăiesc în patimi. Copilul vede și aude lucruri urâte și mintea lui se umple de întinăciune. Desfrâu, beție, ură și mânie, păcat după păcat, toate ajung la cunoștința lui. Lumea este pentru el o lume rea. Oricât de multă dragoste ar încerca să-i arate părinții care slujesc păcatului, copilul o primește cu greu.

Uneori copiii le apar părinților ca un veritabil balast de care nu prea au cum să scape. Copiii cresc într-un mediu insuportabil și inimile lor plâpânde sunt doborâte de răutatea care îi înconjoară. Atunci copiii cresc în închisori. Familia este pentru ei un mediu ostil de care vor încerca să scape. Familia este pentru ei întruchiparea răului.

Și mai greu este însă când părinții își abandonează sarcina de părinți, nu se mai interesează de copii, și familia se destramă.

Divorțul, din ce în ce mai răspândit astăzi, este unul dintre factorii care contribuie la stricarea copiilor. Foarte greu va mai putea fi convins cineva care și-a petrecut copilăria departe de unul dintre părinți că familia poartă binecuvântarea lui Dumnezeu.

Față de cele enumerate mai sus, familia-cursă, pare mult mai bună. Prin familie-cursă înțelegem familia în care este în aparență pace, liniște și dragoste, deși Dumnezeu lipsește. Părinții fac mari eforturi pentru creșterea copiilor, asigurându-le tot ce le este necesar. Sunt alături de ei și-i înconjoară cu dragoste, iar copiii cresc fericiți.

Dar în clipa în care se maturizează, ei observă că ceea ce părea bun era de fapt o himeră. În fața problemelor vieții, fără ajutorul lui Dumnezeu, nu pot trăi o viață curată, iar echilibrul lor devine din ce în ce mai fragil. Modelul de viață pe care îl aveau ca reper nu mai stă în picioare. Și atunci intervine ruptura. Sacrificiul părinților a fost inutil. Tinerii se revoltă, căci aveau nevoie de

puncte de sprijin care să nu se clatine. Și, fiind dezamăgiți, își reneagă părinții și neagă familia.

În fiecare dintre situațiile de mai sus, dintr-un motiv sau altul, familia nu apare pentru tânăr ca ceva valoros, ca ceva ce merită să fie prețuit. Familia nu este înțeleasă ca sălaș al întâlnirii, al dragostei și al comuniunii, ci ca sălaș al însingurării, al necazurilor sau al răutății.

Prin Taina Cununiei, familia creștină e întemeiată de Dumnezeu ca o mică Biserică, loc al prezenței Dumnezeului celui Viu și al binecuvântărilor Sale celor bogate. Numai într-o astfel de familie copiii vor descoperi rostul pentru care părinții lor cred în Dumnezeu și îi îndreaptă pe calea mântuirii.

Câtă vreme sunt mici, copiilor li se pot spune lucruri frumoase despre Dumnezeu, care îi mișcă așa cum îi mișcă și poveștile. Dar, cu trecerea vârstei, copiii nu se mai mulțumesc doar să asculte, ei încep să observe. Și spiritul lor de observație este ascuțit. Degeaba li se spune că Dumnezeu este Cel care aduce pacea, dacă îi văd pe părinți că se ceartă. Degeaba li se spune că Dumnezeu iubește virtuțile, dacă îi văd pe părinți plini de patimi, dacă știu că părinții lor nu fac ceea ce îi învață pe ei să facă.

Pentru copii, părinții sunt primele modele, primele icoane. Cel mai puternic exemplu, cel mai ușor de imitat. Dacă părinții și-ar da seama de uriașa responsabilitate pe care o au, poate că ar duce o viață mai curată.

Copiii Îl văd pe Dumnezeu prin părinți. Părinții sunt preoții casei lui Dumnezeu, care este

familia. Credința pe care copiii o primesc de la părinții lor are ca punct de sprijin încrederea lor în cei mari. Copiii cred mai ales pentru că punctele lor de reper, părinții, cred la rândul lor. Numai când familia este o mică Biserică, educația dată de părinți poate da roade care nu se strică. Sufletele copiilor suferă când sunt sfâșiate, fragmentate: când li se spune ceva, și văd altceva.

Sunt cazuri în care unul dintre cei doi părinți trăiește o viață pătimasă. Dacă celălalt părinte va fi un model de răbdare și de credință, copiii se vor folosi. Când copiii simt că mama sau tatăl lor poartă greutatea aduse de patimile și slăbiciunile celuilalt fără să cârtească, urând păcatul și iubindu-l pe păcătos, ei văd în această putere prezența vie a lui Dumnezeu.

Ce se întâmplă cu familiile în care domnește neînțelegerea, în care nu se simte și nici nu se cheamă pacea Duhului Sfânt? Dacă părinții nu se luptă să depășească tulburările, copiii vor suporta consecințele. Dar dacă părinții pun început bun – și la aceasta îi îndeamnă în fiecare zi Mântuitorul Hristos –, atunci ei deschid ușa casei ca să intre Dumnezeu. Nu este ușor să se depășească aceste tulburări. Vor fi poate luni întregi de luptă duhovnicească. Dar, pentru lupta lor, Dumnezeu îi va acoperi cu harul Său pe copii.

Nu există familie perfectă, așa cum nu există om fără de păcat. Nu există familie care să nu aibă ispite. Viața este o luptă care implică greutate, căderi și ridicări.

Dar toate familiile sunt chemate să fie mici biserici, așa cum toți oamenii sunt chemați la

sfințenie. Copiii vor vedea că liniștea care domnește în căminul lor nu se află în casele în care Dumnezeu nu este primit. Și, când vor crește mari, își vor dori să aibă familii binecuvântate de Dumnezeu.

Iar dacă totuși păcatul îi va birui, oricât de mare ar fi căderea, dorul unui cămin liniștit nu se va șterge din inimile lor. Și poate că vor reuși să se ridice din cădere și să-și întemeieze familii care să le aducă aminte de frumusețile copilăriei. Familii în care să domnească dragostea, înțelegerea, bucuria.

Părinților care vor ca familiile lor să se sfințească, să devină mici biserici, și copiii lor să crească în dreapta credință, cred că este potrivit să le aducem aminte încurajarea Mântuitorului: *Unde sunt doi sau trei adunați în Numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor* (Matei 18, 20).

Darul „vorbirii în limbi“

La Rusalii Duhul Sfânt S-a pogorât peste Apostoli, care au început să vorbească în limbi pe care până atunci nu le cunoșteau, propovăduindu-L pe Hristos și celor de alte neamuri.

Să cugetăm puțin la adâncimea acestei minuni. Dumnezeu nu este străin de nimeni și de aceea a rânduit ca fiecare să audă cuvântul mântuirii pe limba sa, pe înțelesul său. Mesajul lui Hristos era pentru toți, indiferent din ce neam făceau parte. Apostolii nu au avut nevoie de tâlmaci care să traducă vorbele lor, ci au putut,

însuflețiți de Duhul Sfânt, să vorbească tuturor. Această minune este de mare importanță pentru fiecare părinte.

Pentru copii, părinții sunt apostolii Evangheliei. Cum să vorbească „în limbi“ părintele către copiii săi? Aici este taina pedagogiei pe care părinții ar trebui să o priceapă: cum să vorbim, astfel încât copiii noștri să primească învățătura creștină? Un răspuns îl dă părintele care a avut mulțime de fii duhovnicești, Apostolul neamurilor, Sfântul Apostol Pavel: *Cu cei slabi m-am făcut slab, ca pe cei slabi să-i dobândesc; tuturor toate m-am făcut ca, în orice chip, să măntuiesc pe unii* (I Cor. 9, 22).

Iată calea: să se facă *tuturor toate*, adică să se coboare la nivelul de înțelegere al copiilor, pentru a-i dobândi pentru Hristos. Le trebuie multă delicatețe părinților care vor să ajungă la inimile copiilor (și nu numai lor, ci și bunicilor și rudelor apropiate, profesorilor și, evident, preoților la care ajung copiii).

Copilul nu are nevoie doar de teorii, de lecții de religie. Copilul simte nevoia să pătrundă în lumea în care Îl găsește pe Hristos, o găsește pe Maica Domnului, îi găsește pe Îngeri și pe Sfinți. În această lume - pe cât de minunată, pe atât de reală.

Când un copil zice cu evlavie „Înger, îngerășul meu“, el știe mai bine decât un om mare că îngerășul e de față și îl ascultă. Sensibilitatea copiilor este foarte fină și e destul de ușor ca până în clasele primare să le vorbești pe înțelesul lor.

Problemele apar o dată cu adolescența, când personalitatea lor se încheagă, când ei capătă o oarecare independență față de familie. E momentul în care des pomenitul conflict dintre generații începe să își spună cuvântul.

Secolul XX a produs cea mai mare schimbare din istoria relației părinți – copii. Sute și sute de ani, între părinți și copiii au existat tensiuni, au existat neînțelegeri. Dar diferențele de la o generație la alta nu erau totuși foarte mari, fiind multe punctele lor comune. Din schimbările apărute de-a lungul timpului în vestimentație se poate observa un ecou al acestor asemănări și deosebiri de mentalitate.

Secolul XX a adus o modificare puternică de mentalitate, de atitudine. Paralel cu progresul tehnologic, a avut loc o așa-zisă „emancipare“ spirituală, care a însemnat ruperea de tradiție. Progresul tehnologic nu este rău în sine și nu implică neapărat un regres duhovnicesc. Dar realitatea este că progresul tehnologic rău folosit a adâncit criza spirituală produsă de preocuparea excesivă față de lumea aceasta.

Vedem cu durere câtă patimă și câtă destrăbălare este în rândurile tinerilor! Ne bucurăm când îi vedem pe unii la biserică, dar cât de puțini sunt față de cei care nu vin deloc...

Vrăjmașul diavol luptă cu putere să întineze mințile tinerilor și cucerește din ce în ce mai mult teren. Ceea ce altădată era privit ca mare păcat (desfrâul, avortul, beția și altele asemenea) astăzi este privit cu toleranță și este chiar propagat prin diverse „tehnici“, cu cinism și „știință“.

Ce putem face? Este totul pierdut? Nu, bineînțeles că nu. Suntem chemați să fim alături de copiii noștri și să-i ajutăm să biruiască această mare de patimi. Important este să avem priceperea de a le da, la momentul potrivit, sfaturile de care au nevoie. Părinții au misiunea de a fi cei mai de încredere prieteni ai copiilor lor. Câtă vreme vom ști să vorbim pe limba lor, câtă vreme vor înțelege ce vrem să le spunem, legătura cu noi va fi pentru ei zid de apărare.

Dar cât de greu este să vorbești cuiva pe limba lui. Tinerii au lumea lor, cu „datinile“ ei mereu schimbătoare: muzică, modă, distracții. Sunt și lucruri frumoase, sunt și lucruri curate în această lume. Dar vrăjmașul încearcă să le întunece pe toate.

Părinții nu trebuie să fie niște inchizitori care să ardă pe rug dorințele și bucuriile tinerilor. Tinerii nu sunt roboți, tinerii au personalitate. Părintele inchizitor nu va reuși decât să își oblige copiii să se ascundă de el.

Poate la fel de mult greșesc părinții care îi lasă pe copii să-și satisfacă toate poftetele. Ca și cum i-ar arunca în apă fără să îi învețe mai întâi să înoate. Copiii s-ar îneca. Lumea îi ispitește cu „dulceața“ păcatelor ei, contaminându-i apoi cu ele.

Nu e bine ca părinții să-și idolatrizeze copiii. Orice depășire a măsurii în dragostea arătată copiilor va trezi în ei orgoliul, iubirea de sine, și îi va însingura. Când nu se păstrează un anumit echilibru în relația părinți-copii, și părinții muncesc ca niște robi pentru a satisface toate dorințele

răsfățate ale copiilor, aceasta nu numai că va denatura relația afectivă dintre ei, transformând-o din dragoste binecuvântată de Dumnezeu în patimă, ci îi va și transforma pe copii în robi ai acestei lumi materiale, căreia consumismul i-a devenit emblemă.

Urmările unei prea mari îngăduințe față de greșelile copiilor, sub pretextul că sunt necopți la minte, vor putea fi greu de contracarat în timp. Este greșit să se considere obraznicia și neascultarea forme de manifestare a personalității. Pentru că dintr-un copil obraznic foarte greu va ieși un om cuviincios.

Părinții ideali sunt părinții care știu să pătrundă în lumea copiilor lor, înțelegându-le năzuințele, frământările, bucuriile, aspirațiile și ajutându-i să deosebească binele de rău, dându-le toate lămuririle necesare.

Este nevoie de foarte mult discernământ pentru a înțelege universul în care trăiesc copiii de azi: gălăgie, agitație, muzică, petreceri. E ușor să contestăm tot. Să spunem un „Nu“ hotărât fiecărei pagini din sufletul lor. Dar așa îi pierdem. Nu cu sabie, ci cu mângâiere să ne apropiem de ei. Cu gingășie să le modelăm sufletele. Și cu multă dragoste.

Vorbindu-le pe limba lor, ei vor înțelege cuvintele noastre. Și ne vor răspunde. Și, dacă ne-au înțeles cuvintele, ne vor răspunde așa cum trebuie.

Fiul risipitor

O pildă evanghelică de mare importanță pentru orice părinte este pilda fiului risipitor. Nici un părinte nu își dorește să aibă parte de tristețea tatălui din parabolă, care și-a văzut fiul plecând departe de casă. Și totuși, în vremurile noastre, în care păcatul s-a extins mai mult ca niciodată, tot mai mulți tineri merg pe calea fiului risipitor. Trăim parcă „vremurile fiilor risipitori“.

Un părinte devine foarte greu conștient de alunecarea fiului său. Foarte greu un părinte înfruntă adevărul. Tendința este de a privi numai superficial căderile copiilor. De aceea numai pentru puțini părinți pilda fiului risipitor își descoperă adâncurile. Părinții văd de obicei că au fii risipitori numai în momentul în care află de niște păcate care li se par mari (cum ar fi beția sau desfrânarea).

Dar un tânăr devine fiu risipitor mai ales în momentul în care s-a rupt de Dumnezeu și de Biserică. În momentul în care L-a alungat pe Dumnezeu din viața lui. Când a început să considere că tot ce ține de religie e o poveste frumoasă, dar neadevărată.

Ceea ce îi împiedică pe părinți să fie obiectivi este propriul lor trecut, pe care nu l-au reconsiderat, de care nu s-au pocăit îndeajuns, de care sunt încă atașați. Cei care s-au pocăit numai superficial văd în fiii lor oglinda propriei lor vieți și se gândesc că, așa cum ei înșiși s-au ridicat din păcate, așa se vor ridica și copiii lor.

Sunt cel puțin două greșeli în acest raționament: prima este compararea celor două vieți, fără să se țină seama de mediile în care s-au manifestat. Una era să cazi în desfrânare acum 50-60 de ani, când desfrânarea era considerată o mare patimă de către societate, care avea niște reguli de comportare și de viețuire mai sănătoase. Și alta este să cazi azi, când căderea nu mai este considerată cădere, când din ce în ce mai mulți părinți sunt de acord cu faptul că e bine ca tinerii să înceapă viața sexuală înainte de nuntă. Azi, când sunt puse în multe locuri reclame pentru mijloace anticoncepționale, când mass-media este saturată de informații privitoare la sexualitatea cea mai vulgară.

E adevărat că și prin anii '60-'70 au existat mișcări gen hippy, pentru care erau reprezentative sexul „liber“, consumul de droguri, ruperea de tradiții. Dar astfel de mișcări s-au lovit de o puternică rezistență din partea societății, care le-a tratat ca pe niște periculoși viruși. Dacă mișcarea hippy ar fi apărut în zilele noastre, campania de promovare ar fi fost mult mai intensă, ar fi fost mult mai greu de stăvilit. Ba mai mult chiar, mișcarea hippy ar fi fost lăudată și apreciată ca mișcare ce exprimă cel mai bine aspirațiile tinerilor contemporani.

A doua greșală a raționamentului de mai sus este confundarea unor situații asemănătoare. Încerc o lămurire matematică: dacă acum treizeci de ani dintr-o sută de tineri care nu credeau în Dumnezeu, deși părinții lor erau credincioși, un număr de cinci s-au întors la Biserică, înseamnă că

din douăzeci de tineri doar unul s-a întors (și proporția reală este mult mai mică). Fiecare dintre părinții celor o sută de copii și-a dorit întoarcerea copiilor săi. Dar numai părinții celor cinci copii s-au bucurat de aceasta.

Ar fi de dorit ca părinții care se gândesc că, după ce se vor întina prin diferite patimi, copiii lor se vor întoarce oricum la Dumnezeu să reflecteze la proporția de mai sus. Nu e de-ajuns să ne bazăm pe șansa ca fiii risipitori să se întoarcă. Trebuie să le ieșim în întâmpinare.

Pentru părinții care au impresia unei foarte puternice apropieri a tinerilor de viațuirea creștină este potrivit îndemnul de a merge la orice liceu și de a întreba câți tineri merg duminica la biserică. Răspunsul este: foarte puțini. Deși în zilele noastre credința creștină nu mai este prigonită de stat, și tinerii ar putea umple bisericile, prea puțini dintre ei sunt cu adevărat deschiși pentru o viață duhovnicească.

Unii părinți consideră că pentru îndreptarea copiilor sunt de ajuns rugăciunile, și chiar și acele rugăciuni le fac în grabă și fără zdrobire de inimă.

Dar mesajul Bisericii nu ajunge la copii numai pentru rugăciunile părinților. Mântuitorul Hristos nu S-a mulțumit să Se roage Părintelui Ceresc pentru păcătoși, ci a venit în mijlocul lor și le-a vorbit. Și cuvintele Sale pline de putere i-au întors pe mulți. Părinții trebuie și să se roage, dar și să îi sfătuiască cu înțelepciune și fermitate pe copii.

În zilele noastre, mentalitatea tinerilor este foarte diferită față de cea a tinerilor din secolele

trecute. Îi poți amenința cu chinurile iadului, cu osânda veșnică, aceasta nu-i sperie și nu-i pune pe gânduri decât pe puțini.

Tinerii nu trebuie înfricoșați cu astfel de imagini, ci dimpotrivă. Să li se vorbească despre frumusețile credinței, despre cum poate Dumnezeu să schimbe și să împlinească viața unui om.

Cum fiul risipitor din parabolă și-a adus aminte de bunătățile din casa tatălui său, așa și tinerii noștri, când vor înțelege că nu pot găsi în altă parte bunătăți ca acelea pe care le dă Dumnezeu, vor avea de ce să se întoarcă la Biserică.

Și așa cum tatăl din parabolă, înainte să îl primească pe fiul său cu brațele deschise, l-a așteptat cu inima strânsă, așa trebuie să aștepte orice părinte al cărui fiu sau fiică a luat-o pe calea păcatului. Nu trebuie să existe nici un păcat care să depășească dragostea părinților. Nici curvia, nici beția, nici crima, nici consumul de droguri, nici chiar păcatele împotriva firii, din ce în ce mai răspândite în zilele noastre.

Dar pe cât de mare trebuie să fie înțelegerea, pe atât de pricepută trebuie să fie mustrarea. Pentru că scopul mustrării nu este ca părintele să-și facă datoria de a mustra, ci ca cel mustrat să-și vină în fire. Să nu ne fie teamă să privim adevărul în față: dacă tinerii nu se întorc din calea păcatului, își pot pierde mântuirea: ei merg spre iad.

Dacă părinții au știut să mustre, dacă au știut să sfătuiască, poate că peste ani și ani, poate chiar când foștii copii vor fi pe patul de moarte se vor

pocăi de păcatele lor. Și, chiar și atunci, în ultimul ceas, Dumnezeu îi va primi.

Lupta pentru întoarcerea copiilor este mare, pentru că păcatele care îi ispitesc îl au în spate pe necuratul diavol. Mare este însă bucuria unui părinte care și-a întors fiul de pe calea pierzării, câștigându-l pentru Împărăția cerurilor.

Să nu uităm cuvintele Mântuitorului: *În cer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăiește decât pentru nouăzeci și nouă de drepti, care nu au nevoie de pocăință* (Luca 15, 7).

Dumnezeul părinților noștri

Cine este Tatăl la care se întorc fiii risipitori? Dumnezeu, pe Care acești copii trebuie să Îl cunoască și să Îl iubească din cea mai fragedă vârstă.

Când copilul își formează prima impresie despre lume, este bine ca cel mai important loc să Îl ocupe Dumnezeu. Copilul își formează această impresie punând unele peste altele, ca pe niște cuburi, toate cunoștințele sale. În mintea lui el face legături ciudate, de neînțeles pentru oamenii mari, și leagă realități diferite.

Încă de când își formează acest univers, copilul trebuie să creadă în Dumnezeu. Dumnezeu trebuie să facă parte dintre primele cunoștințe ale unui copil și să ocupe locul primordial în universul lui. Foarte greu va fi pentru cineva care L-a cunoscut pe Dumnezeu încă din copilărie să renunțe la legătura cu El. Pentru un astfel de copil

e tot atât de firesc ca lumea să fie făcută de Dumnezeu pe cât de normal este ca soarele să răsară.

Relația unui copil cu Dumnezeu, departe de a fi superficială, este foarte profundă. Atunci când a primit o educație creștină, copilul știe că Dumnezeu face totul: El trimite zăpada, El trimite ploaia, El îi apără pe părinți, El îi vindecă pe bolnavi.

Cu trecerea anilor, viața religioasă a copilului își schimbă manifestările, și atunci fundamentul care a fost pus are o influență capitală.

Părinții trebuie să vegheze ca legătura copilului cu Dumnezeu să nu se răcească și să îi ceară lui Dumnezeu să îi învețe cum să îmbogățească universul creștin al copilului.

Deși pare prematur, îi este de mare folos copilului să fie obișnuit cu gândul că după această viață urmează viața veșnică. Închipuirea raiului și a iadului îi impresionează foarte mult pe copii, mai ales când sunt mici. Ei trebuie învățați să judece faptele și după acest criteriu: „Dacă fac ce e bine, mă duc în rai. Dacă nu, mă duc în iad. Dacă îi ascult pe părinți, merg pe drumul spre rai. Dacă nu, merg spre iad“.

Nu putem cere copiilor să fie perfecți și nici să își însușească un mod rigid de a înțelege lumea. Dar putem să îi ajutăm ca modul lor de înțelegere să absoarbă din ce în ce mai mult învățătura creștină.

Cei mai mulți copii care se rup de Dumnezeu o fac nu pentru că ar avea un motiv de ordin

spiritual, nu din convingere, ci din comoditate. Ei aleg un mod de viață căruia Dumnezeu și preoții îi stau împotriva, îi pun piedici. Dumnezeu nu poate să aprobe desfrâul. Și atunci, simplu: ei renunță la credința în Dumnezeu. Dumnezeu devine un fel de balast, și fuga de El, o eliberare.

Dar copiii pentru care Dumnezeu este centrul vieții lor, pușinii copii care sunt cu adevărat creștini nu vor renunța la credință. Chiar dacă vor avea căderi, ei nu vor înceta să privească la Dumnezeu și să se ridice.

Copilul învață să Îl cunoască pe Dumnezeu de la părinții săi. Nu doar prin ceea ce aude, ci mai ales prin ceea ce vede. Când copilul va vedea că părinții lui iubesc Biserica, iubesc casa lui Dumnezeu, atunci o vor iubi și ei. Iar dacă va vedea că Dumnezeul părinților lui este viu pentru ei, că este prezent în viețile lor, atunci copilul va voi să-L cunoască și el pe acest Dumnezeu. Copilul care simte și vede că Dumnezeu lipsește din viața părinților lui, fie din ateism, fie printr-o credință „căldicică“, mediocră, plină de superstiții și de tradiții populare de origine precreștină, va trece aproape sigur printr-o perioadă de negativism, chiar de revoltă împotriva lui Dumnezeu. Și numai pronia cerească îl va putea izbăvi.

Copilul în Biserică

Bucuria unui părinte credincios care își vede copiii crescând sub adăpostul Bisericii și

recunoștința lui față de Dumnezeu sunt nemărginite. Nu există un loc mai cald, mai plin de mângâiere pentru sufletul omenesc decât Biserica. Și cu cât mai obișnuiți sunt copiii cu atmosfera din biserică, cu cât se simt mai „acasă“ atunci când merg la sfintele slujbe, cu atât mai puternică va fi legătura lor cu Dumnezeu când, de-a lungul vieții lor, vrăjmașul și patimile vor încerca să îi biruie.

Prin Taina Sfântului Botez copiii se unesc cu Hristos și devin mădulare ale Bisericii. După Botez, prin ungerea cu Sfântul Mir, ei devin temple ale Duhului Sfânt.

Încă din pântecul mamei sale, copilul se împărtășește într-un fel chiar de trăirile religioase ale acesteia. O mamă rugătoare, spovedită și împărtășită, îi oferă copilului o anumită stare de liniște, de pace care îi influențează sufletul, ale cărei roade se vor vedea încă de la primele manifestări ale pruncului.

Nașterea unui copil este urmată în mod firesc de botez. Unii părinți se mulțumesc însă cu acest botez și nu-și dau seama cât este de folositor pentru copii, chiar când sunt mici, să fie aduși la biserică. Iar această concepție este greșită.

La început mai puțin, apoi din ce în ce mai mult, copiii trebuie aduși la biserică pentru a se obișnui cu sfintele slujbe. Și pentru că sunt curați, cât sunt mici se pot împărtăși des. Câtă vreme mințile lor sunt curate, nu există nici un motiv ca să nu fie împărtășiți. Doar că trebuie să stea nemâncați până se împărtășesc (excepție făcând bebelușii care, din pricina fragilității organismului, se pot împărtăși și după ce s-au hrănit cu lapte).

Pentru copil, slujba de duminică poate fi momentul cel mai frumos al săptămânii. Dacă familia a știut să îl apropie de Dumnezeu, slujbele pot fi pentru el o adevărată sărbătoare. Atmosfera din biserică poate fi mai atrăgătoare pentru el decât lumea poveștilor. Vorbindu-le copiilor despre prezența lui Dumnezeu, a Maicii Domnului, a Îngerilor și a Sfinților în Biserică, legătura lor cu membrii Bisericii nevăzute va deveni mai trainică. Deși nu îi văd cu ochii, îi simt cu inima. Adierea cerească se atinge mult mai ușor de inimile lor.

Sărbătoarea Crăciunului și a Paștelui sunt cele mai importante momente din viața oricărui copil creștin. Atenția părinților trebuie să fie îndreptată în a-i ajuta pe copii să trăiască bucuria Nașterii și Învierii Domnului.

Mari greșeli fac părinții care, creștini cu numele, dar păgâni cu faptele, transformă cele două sărbători religioase în simple momente de oferire a darurilor. Venirea „iepurașului“, de exemplu, care nu are nimic în comun cu sărbătoarea Paștelui. Cei mai mulți copii sunt dornici să vină „iepurașul“; nu Paștele. Peste ani și ani, când vor avea nevoie de ajutorul Celui Înviat, nu vor ști să îl ceară; s-au obișnuit prea mult cu prezența „iepurașilor“ cu coarne!

Sigur că nu trebuie să ne lipsim copiii de asocierea bucuriilor materiale, trupești, cu marile bucurii spirituale, dar nu trebuie răsturnată cu nici un chip ierarhia valorilor.

Este foarte bine ca încă de mici copiii să fie învățați să se spovedească. De cum au început să cunoască răul, de cum și-au întinat mințile cu

imaginile necurate oferite de mass-media, de cum au început să mintă, din momentul în care au început să facă diferența dintre faptele bune și faptele rele pe care le săvârșesc, copiii trebuie să se spovedească.

Chiar dacă unii preoți nu sunt obișnuiți să primească copii la scaunul de spovedanie, încetul cu încetul se vor obișnui. Trebuie schimbată concepția potrivit căreia ei nu au ce spovedi. Dacă îi supraveghează mai cu atenție pe cei mici, vor vedea că au ce spovedi, că aceștia au păcate pentru care să ia dezlegare.

Părinții nu trebuie să se mulțumească doar cu spovedania care se face „cu clasa“, sau chiar „cu școala“ în timpul posturilor. Atunci copiii stau doar câteva clipe în fața preotului, și rare sunt cazurile în care au timp să mărturisească greșelile pe care le-au făcut. Preotul, asaltat de sute de copii care stau în așteptare, e mai grăbit și nu are timp să pătrundă în sufletul copilului. Spovedania devine o simplă joacă pentru copilul care îl tot păcălește pe preot. Și consecințele în timp sunt dureroase. Copiii rămân marcați pe viață de o astfel de relație superficială cu preoții, relație care poate duce la ruperea de Biserică.

O spovedanie făcută cu răbdare, înțelepciune și dragoste din partea preotului îl face pe copil să înțeleagă că preotul este omul lui Dumnezeu, este cel care îi apropie pe oameni de Cer. În orice relație dintre oameni, începutul este foarte important. În astfel de situații, cu atât mai mult.

În mințile copiilor se fixează foarte ușor imaginile. De aceea îi impresionează icoanele de

pe pereții bisericii, pe care ei le înțeleg ca fiind așa-numita „Evanghelie vie“. Mai mult decât ascultarea unei predici, poate uneori greoaie pentru ei, pe copii îi poate folosi vederea unei icoane frumoase. Copiii simt aerul de taină al Bisericii, simt îmbrățișarea lui Dumnezeu, și icoanele trezesc în ei o emoție puternică. E întâlnirea lor cu lumea cerească.

Este bine și ca, împreună cu părinții, copiii să meargă uneori și la alte biserici decât la cea parohială. Pentru că noutatea fiecărei biserici, pictura, slujbele, atmosfera specifică, toate îl ajută pe copil să nu se plictisească. E un mod de a înțelege puțin din taina unității în diversitate pe care o vedește lucrarea harului. E important ca participarea la slujbă să nu devină pentru copil o corvoadă, ceva neplăcut.

Pe pereții bisericilor copilul îi vede pe Hristos, pe Preacurata Sa Maică, pe Îngeri și pe Sfinți. În afara bisericii de piatră, copilul trebuie să cunoască Biserica Cerească. Pe Maica Domnului, care îi acoperă cu sfântul ei acoperământ pe toți creștinii. Pe Sfinți, care sunt grabnic ajutători. Pe Sfinții Îngeri, care neîncetat Îl laudă pe Dumnezeu, și mai ales pe „Îngerașul“ primit la Botez, înger care îl păzește în fiecare clipă a vieții.

Când copiii cresc, le este de mare folos să meargă în pelerinaje la mănăstire. Mănăstirile păstrează în ele ceva ce nu se prea mai întâlnește în lumea noastră de zi cu zi, și mult se bucură sufletele lor când simt aici mai mult decât oriunde altundeva pacea pe care Mântuitorul a dat-o Sfinților Apostoli și tuturor creștinilor. Când un

copil îndrăgește un părinte de la o mănăstire, amintirea lui nu i se va șterge din suflet niciodată. Sau când va ajunge la o icoană făcătoare de minuni, și va asculta cu nesaț relatarea minunilor care s-au făcut acolo, va fi mai aproape de Dumnezeu.

Chiar dacă pentru părinți pelerinajele la mănăstiri implică de cele mai multe ori și sacrificii materiale, rodul cules este de neprețuit.

De la cele văzute sau auzite, pictura murală, icoanele, cântările, toaca, veșmintele și gesturile monahilor, până la cele de taină, cum ar fi liniștea sufletească și pacea sfântă, toate acestea rămân în inimile lor pentru totdeauna și vor lucra în taină. Dacă primii îndrumători în ale rugăciunii sunt părinții sau bunicii, și copiii sunt deprinși de mici cu rugăciunea, aceasta devine în timp din ce în ce mai profundă.

Copilul și rugăciunea

Rugăciunile pe care le spun copiii, rugăciunile născute din mințile lor sunt spuse cu credință, cu dragoste și sinceritate și au în ele multă putere. Copilul știe că Dumnezeu dă ploaie și de multe ori, la vreme de secetă, el se roagă cu mai multă credință decât oamenii mari ca Dumnezeu să dea ploaie. Uneori minimalizăm cererile din rugăciunile copiilor. Dar, privite cu atenție, aceste rugăciuni ascund conștiința că Dumnezeu este Cel care poartă de grijă tuturor, ca

El dă fiecăruia ceea ce îi este de trebuință. Aceste gânduri trebuie păstrate ca o comoară.

Rugăciunile pe care le spune copilul din mintea sa exprimă cel mai bine relația pe care o are cu Dumnezeu. După ce le-au vorbit copiilor despre Persoanele Sfintei Treimi, despre Maica Domnului, despre îngeri și sfinți, părinții trebuie să îi și învețe să „vorbească“ acestora prin rugăciuni ale Tradiției bisericești, prin rugăciuni cu care s-au rugat toate generațiile de copii creștini.

Dacă celor mici li se vorbește despre îngeri și sfinți ca de niște binefăcători, ca de niște prieteni ai lor mai mari, ei vor simți nevoia să comunice cu ei, să li se roage lor.

Copilul poate să aibă un mic canon de rugăciune. În afara rugăciunilor dinainte și de după fiecare masă, prin care copilul Îi mulțumește lui Dumnezeu pentru mâncarea primită, e de mare folos ca și rugăciunea de dimineață și cea de seară să fie spuse în fiecare zi. Până la o anumită vârstă, e bine să spună măcar Îngerașul și Tatăl nostru, iar mai apoi: *Doamne, Doamne, Ceresc Tată și Cuvine-se cu adevărat.*

Când copilul știe să citească, este bine să fie învățat să se aplece câte puțin și asupra cărții de rugăciuni. Când el crește mai mare, poate fi învățat să facă mătării și închinăciuni. Fără a-l obliga, fără a-l forța, el trebuie ajutat să se apropie de toate formele de manifestare a evlaviei pe care le-a rânduit Biserica.

Dacă pentru un tânăr a devenit un obicei să spună în fiecare zi anumite rugăciuni, chiar un acatist sau un paraclis, mult mai puțin îl vor răni

atacurile patimilor și ale dracilor. Dacă se va învăța să se roage, sufletul și trupul său se vor sfinți și el va merge cu hotărâre pe calea mântuirii.

Paza gândurilor

Foarte important este ca părintele să își ajute copiii să învețe cum să își ferească mintea și inima de gândurile murdare. Mai ales acum, când vedem și auzim atâtea și atâtea lucruri urâte, când păcatul cucerește din ce în ce mai mult teren, copiii trebuie ajutați să-și păzească mințile curate.

Pare aproape imposibil, căci nu-i putem izola de tot ceea ce îi contaminează, de la mass-media la stradă, la școală. Și totuși vedem și tineri care caută cu nesaț sfințenia, găsesc calea cea strâmtă și nu se abat de la ea. Deasupra lor stă mâna lui Dumnezeu.

Ce ne revine nouă, părinților, să facem pentru ca fiii noștri să reziste în lupta cu ispita? În primul rând să-i punem în situația de a se gândi cât mai mult la Dumnezeu și la cele frumoase ale vieții. Mințile lor vor respinge atunci ceea ce e rău și urât.

Să li se explice copiilor că păcatul cu gândul este un păcat, și nu o simplă joacă. Unii copii păcătuiesc cu gândul, neavând cum să pună în faptă unele răutăți, dar, când ajung la o vârstă mai mare, ei săvârșesc relele pe care le-au gândit atâta vreme.

Se poate observa pe chipul unui copil și în vocea sa dacă ceva nu este în regulă, dacă o formă

a păcatului l-a atins mai mult sau mai puțin. Și, cu cât păcatul e mai mic, cu atât e mai ușor de îndreptat. Părinții să nu se bizuie pe îndreptarea de la sine a purtării copiilor. Pentru că păcatele au în spate draci care vor să piardă sufletele copiilor. Și de la păcate mici, copiii vor trece la păcate mai mari.

Experiența de secole a Bisericii arată că mintea primește cel mai ușor păcatul atunci când nu are nici o altă preocupare. De aceea, pentru călugări, lucrul cu mâinile, numit rucodelie, este atât de important, căci nu îngăduie minții să hoinărească.

Este recomandat ca părinții să caute să umple timpul copiilor lor cu îndeletniciri care să le solicite atenția și creativitatea. Îi putem duce în locuri plăcute, le putem recomanda cărți pe placul și pe înțelesul lor, îi putem duce la filme sau la piese de teatru bune, frumoase (din păcate astfel de spectacole sunt din ce în ce mai rare).

E bine să fie susținute micile pasiuni ale lor și să le fie încurajate aptitudinile: de a cânta, de a picta, de a colecționa diferite obiecte, de a face sport (fără a căuta însă ca performanțele să le devină idoli). Dar este și mai bine să li se solicite ajutorul în treburile mai ușoare ale casei. Munca făcută cu măsură, însoțită de rugăciune, este de mare folos, în timp ce munca fără rugăciune duce la idolatrizarea bunurilor materiale. Putem spune că există un demon al muncii exagerate care îl împinge pe om la eforturi fără rost pentru a-l îndepărta de viața duhovnicească. Munca echilibrată, în familie sau în colectivitate, dă

sănătate fizică și psihică, vindecând lenea, egoismul și cultivând jertfelnicia.

Cea mai bună cale de a-i ajuta pe copii să-și păstreze mintea curată este, așa după cum arată Tradiția ortodoxă, deasa rugăciune. Copiii pot fi învățați să zică „Doamne, miluiește“ cât mai des. Când stau acasă, când merg la școală, când ies la plimbare, gura lor să repete tainic rugăciunea. Pentru că prima fază a rugăciunii aceasta este.

Fără să știe alți copii, fără să li se pară că fac ceva aparte, sau că sunt mai importanți decât alții, dacă ei vor repeta rugăciunea, mințile lor nu vor primi gândurile rele, gândurile de păcat. Și, în timp, rugăciunea lor va deveni din ce în ce mai puternică.

Să nu vă mire recomandarea de a-i îndemna pe copii să se roage cât mai des. Chiar dacă noi, părinții lor, ne lenevim să facem acest lucru, să nu-i lipsim pe ei de un asemenea puternic ajutor în lupta cu gândurile.

Educația primită acasă

„Cei șapte ani de acasă“ ar trebui să fie anii în care copilul capătă deprinderile și educația necesară vieții în lume. E foarte firesc pentru părinți să-și dorească să aibă copii frumoși, sănătoși, bine educați. Dacă frumusețea și sănătatea sunt daruri de la Dumnezeu, în educația copiilor părinții sunt rânduiți de Dumnezeu să dețină rolul principal.

Familia este o mică biserică numai atunci când părinții își cresc copiii așa cum trebuie, cu atenție și responsabilitate. Sunt prea multe lucruri de spus despre educația copiilor și nu ne vom opri decât la câteva aspecte legate de educația creștină.

Fiecare părinte poate descoperi noi și noi moduri de a-i apropia pe copii de cunoașterea lui Dumnezeu. Cel mai important lucru este ca aceștia să fie crescuți într-un mediu de credință, în care să simtă cât de importantă este pentru părinții lor legătura cu Dumnezeu. Dacă îi vor vedea rugându-se, vor spune și ei cu bucurie rugăciunile pe care le-au învățat. Dacă vor vedea că în casă se citesc în fiecare seară măcar câteva pagini din Evanghelie sau din altă carte religioasă, se vor obișnui să se hrănească și ei cu ele. Dacă vor vedea că părinții merg la biserică nu numai de Paști și de Crăciun, ci în fiecare Duminică și sărbătoare, și chiar și când nu este slujbă, copiii vor iubi casa Domnului și se vor simți acasă în ea.

Dacă măcar în timpul posturilor preotul va fi adus să sfințească locuința, copilul va simți luminarea, curățenia, noul aer al casei. Manifestările lui vor fi mai liniștite într-o casă în care a fost chemat și a venit Duhul Sfânt, alungând duhurile rele.

Una dintre marile crize ale zilelor noastre este lipsa de modele vii. Tinerii simt nevoia să imite, să copieze anumite gesturi și atitudini. Dar, din nefericire, modelele pe care le imită tinerii de astăzi sunt exemple de rătăcire și de deviere de la viața cuviincioasă.

Nu ar fi nimic rău să aibă ca model un actor sau un cântăreț care duce o viață curată, care are un mesaj bun, folositor pentru oameni. Dar aproape toate modelele tinerilor sunt oameni plini de patimi, plini de vicii. Chiar dacă o bună parte dintre aceștia nu ezită să pomenească Numele lui Dumnezeu în interviuri sau cu alte prilejuri asemănătoare, nu o fac decât din superstiție sau pentru a fi pe placul admiratorilor. Însă va fi vai de cei care iau Numele lui Dumnezeu în deșert!

Tinerilor trebuie să li se prezinte și altfel de modele. Pentru orice creștin, modelul este Hristos și fiecare trebuie să fie conștient de acest adevăr. Dar e destul de greu ca un tânăr să-L aleagă ca model pe Însuși Fiul lui Dumnezeu. Mult mai ușor se vor apropia tinerii de sfinți, care sunt prietenii lui Dumnezeu, care Îl oglindesc pe Dumnezeu. Cunoașterea vieților sfinților are de aceea un rol foarte important în formarea personalității tinerilor. Văzând cum sfinții, oameni ca ei fiind, au ales lupta cu ispitele acestei lumi, netemându-se de nici un fel de chinuri, tinerii vor vedea un cu totul alt model de viață. Vor înțelege că ispitele care vin din toate părțile se pot respinge cu ajutorul lui Dumnezeu.

Unii părinți le citesc copiilor din viețile sfinților când sunt mici, și uneori ei le confundă cu poveștile. Când cresc mai mari, și vor să se rupă de lumea poveștilor, ei încep să nu mai creadă nici faptele descrise în viețile sfinților.

Dar copiilor trebuie să li se explice că minunile au fost și sunt reale, că Hristos Fiul lui Dumnezeu a făcut toate cele descrise de

Evangelhie. Că ucenicii Săi și urmașii acestora au făcut o mulțime de minuni pentru ca oamenii să creadă în Dumnezeu. Minuni care nu sunt altceva decât semne ale dragostei lui Dumnezeu.

Un alt prilej de poticnire pentru tineri este părerea că, deși sfinții au dus cu secole în urmă o viață curată, că I-au slujit lui Dumnezeu cu toată ființa lor, în zilele noastre nimeni nu mai duce o viață de sfințenie. Dar această părere nu corespunde realității. În clipa în care lumea va fi lipsită de sfinți, va veni sfârșitul. Până la acest sfârșit, Duhul Sfânt are și va avea în fiecare vreme oameni care Îl cheamă și la care vine.

E bine ca tinerii să cunoască măcar câteva din viețile oamenilor aleși pe care i-a avut Biserica în vremea noastră. Părinți îmbunătățiți care au dobândit rugăciunea neîncetată, mari duhovnici, mari asceți, unii chiar făcători de minuni și care au lăsat sfinte moaște.

Să cunoască tinerii marea jertfă pe care a dat-o Biserica Ortodoxă în prigoana comunistă din România, Rusia, Serbia, Bulgaria. Zeci de mii de preoți, sute de mii de credincioși care au fost torturați în fel și chip și care au murit în închisori, și nu numai acolo, pentru că nu au vrut să se lepede de Dumnezeu. Să cunoască tinerii cum alții la vârsta lor, în loc de desfătări, au avut parte numai de cruce pentru a dobândi Împărăția cerurilor.

Biserica are modele pe care să le ofere tinerilor. Mai precis, Biserica este singura care poate oferi adevăratele modele.

Nu lipsite de importanță sunt chipurile de eroi pe care le arată istoria. Astăzi, când vrăjmașul

pornește atâta dezbinare între neamuri și, pe de altă parte, este propovăduită renunțarea la dragostea de neam în numele unui universalism îndoielnic, părinții sunt datori a le cultiva copiilor respectul față de eroii neamului. Eroii pe care Biserica îi pomenește cu mare cinste. Tinerii pot afla în acești eroi modele de sacrificiu pentru binele oamenilor, de renunțare la o viață egoistă, pentru o viață închinată semenilor.

Eroii neamului pot fi cinstiți, dar sfinții, prin puterea lor duhovnicească, pot fi prezențe reale în viețile tinerilor. Deși nevăzuți, ajutorul lor este mare. În special sfântul al cărui nume copilul l-a primit la Botez trebuie să fie chemat în rugăciune de către acesta, căci îi poartă de grijă și îl ajută atunci când nici un ajutor pământesc nu îi poate fi de folos.

Înainte însă de a-i cunoaște pe eroii neamului și pe sfinți, pe de o parte, sau pe idolii muzicii, filmului, modei, sau pe și mai periculoasele „staruri“ ale culturii fără Dumnezeu, pe de altă parte, copilul are mai întâi ca modele două persoane care îl ajută să facă primii pași în viață: părinții. Ar fi bine dacă părinții și-ar da seama cât de mult înseamnă pilda proprie pentru copiii lor. Se știe că orice copil are tendința să copieze anumite manifestări pe care le vede la părinții săi. S-a observat cât de mult modelează exemplul părinților caracterul copiilor, chiar dacă lucrul acesta devine evident abia când copiii sunt adulți.

Este o cruce destul de grea pentru părinți să fie modele pentru copii. Pentru că aceasta nu durează doar o zi, o săptămână sau un an. Sunt ani

și ani de zile în care trebuie să înfrunți tot felul de probleme, de necazuri, de provocări ale vieții. Și la multe dintre ele copilul se află în preajmă, înregistrând aproape tot.

N-o poți scoate la capăt încercând să ascunzi de copil ce ai în suflet. Doar atunci când în centrul vieții părinților stă Dumnezeu, și când părinții trăiesc știind că Dumnezeu îi vede în tot ceea ce fac, inimile copiilor nu au de ce să se smintească. Numai atunci crucea de a fi model devine prilej de bucurie, prilej de împlinire.

Nu există handicap pe care părinții să nu îl poată depăși. Nu există cădere oricât de mare din care părinții să nu se poată ridica, devenind modele bune pentru copiii lor. Important este să aibă credință în Dumnezeu, să se căiască pentru păcatele lor și să alerge să ia dezlegare de păcate prin Taina Spovedaniei. Rolul unui duhovnic bun, care să sfătuiască și să mustre, care să dea binecuvântare pentru săvârșirea unor fapte importante, este de neînlocuit.

Numai cu multă străduință și cu ajutorul lui Dumnezeu putem fi bune modele, putem cunoaște bucuria mărturisită de Proroc: *Iată, eu și fiii pe care mi i-a dat Dumnezeu* (Isaia 8, 18).

Despre credința ortodoxă

Orice părinte care vrea mântuirea copiilor săi trebuie să poarte de grijă ca nu cumva vreo învățătură rătăcită să le întineze mințile.

Trăim într-o lume în care păgânismul este reînviat, o lume care se rupe tot mai mult de Hristos, îmbrățișând idolii din vechime. Tot mai multe secte și curente religioase, inspirate de același tată al ereziilor, diavolul, își fac apariția. E potrivită pentru acestea imaginea ciupercilor care apar după ploaie. Numai că, spre deosebire de astfel de ciuperci, dintre care unele sunt otrăvitoare, iar altele sunt bune de mâncat, toate aceste secte sunt otrăvitoare pentru suflet.

Sectanții știu cât este de simplu să înșele un tânăr fără prea mult discernământ, și copiii noștri sunt pentru ei o pradă ușoară. Tinerii caută noul, caută experiențe interesante, fără să fie conștienți de efectele acestora. Un tânăr care nu a înțeles mesajul mântuitor al Bisericii, sau mai exact l-a înțeles superficial, va căuta „mântuirea“ în altă parte. De la formele de neoprotetantism cu evanghelizări pe stadioane, până la guru yoghini care pretind că au atins Absolutul, de la „înțelepți“ cunoscători ai tradițiilor ezoterice, până la falși vindecători. Fiecare dintre aceștia ar vrea să „câștige“ cât mai multe suflete. Misionarismul lor insistent până la agresivitate trădează conlucrarea lor cu diavolul.

Dacă nu am reușit să-i ajutăm pe copiii noștri să înțeleagă și să iubească Biserica – trupul lui Hristos –, vom asista neputincioși la ruperea lor de dreapta credință. Dacă ei au crezut în Dumnezeu numai de formă, dacă numai s-au prefăcut că au credință, ca să ne mulțumească, va veni vremea când această „mulțumire“ se va întoarce împotriva noastră. Să avem grijă ca ei să

dobândească o conștiință creștină care să stea tare în fața ispitirilor ce vin de la erezii.

Astăzi vedem pomenite tot mai des pacea, înțelegerea și armonia între credințe care nu prea au multe elemente în comun. Astăzi vedem cum se încearcă îndepărtarea Bisericii de învățăturile Sfinților Părinți, care au atacat cu putere rătăcirile din vremea lor. Dacă Sfinții Părinți ar trăi în zilele noastre, ei ar tăia în carnea rătăcirilor cu sabia cuvântului pe care le-a dat-o Cel care a venit să aducă nu pacea, ci sabia (cf. Matei 10, 34).

Calea mântuirii este îngustă, nu largă. Când li se va propune copiilor noștri să se îndepărteze de tradiția ortodoxă, ei trebuie să știe că aceasta înseamnă ruperea de calea mântuirii, de Împărăția cerurilor.

Foarte răspândită este astăzi o formă superficială de trăire creștină: tinerii, neînțelegând spiritul tradiționalist al Bisericii, se rup de ea și se mulțumesc să creadă „în sinea lor“. Dar atunci când separăm credința de Trupul lui Hristos, care este Biserica, separăm de fapt credința de Hristos Însuși. O astfel de credință nu este mântuitoare, ci atrage după ea osânda veșnică.

Încă un aspect necesar de lămurit este exemplul oferit de părinți. Câtă vreme părinții înșiși dovedesc o anumită superficialitate în relația lor cu Biserica, dacă ei înșiși îmbrățișează credințe sau practici rătăcite (cum ar fi credința în reîncarnare sau în consultarea zodiacului), câtă vreme părinții înșiși vor șovăi să își însușească poziția Bisericii față de anumite probleme, tinerii

își vor pune, în mod firesc, mari semne de întrebare.

Este greșit ca tinerii să privească învățătura Bisericii ca o sumă de propoziții pe care, cu sau fără voia lor, credincioșii trebuie să le creadă. Unii tineri, dornici de originalitate, dornici de a nega o tradiție pe care nu o înțeleg (dar nici nu se ostenesc să o înțeleagă), întrebă: De ce să credem că adevărul pe care l-a propovăduit Hristos se află în Biserica Ortodoxă, și nu în altă parte?

Răspunsul pe care trebuie să-l primească este următorul: Mântuitorul Hristos a avut o singură viață, nu două. O singură învățătură, nu două. Această învățătură a fost răspândită de Apostolii Săi și s-a comunităților creștine. Apoi, în aceste comunități, învățătura s-a transmis din generație în generație, ajungând la noi fără nici o alterare.

Ceea ce propovăduiește Biserica este chiar învățătura mântuitoare a lui Hristos, Care este *Calea, Adevărul și Viața*. Nu există nici o dogmă care să nu se întemeieze pe această învățătură. Pentru un credincios, toate învățăturile bisericesti au o legătură tainică și nu conțin în ele nimic forțat, nimic nepotrivit.

Nu este de ajuns ca tinerii să se apropie de Biserică doar pentru că au fost botezați în credința ortodoxă. Formalismul de genul acesta va da naștere în timp la îndepărtarea lor de Biserică.

Deși uneori este destul de greu ca tinerii să priceapă că Biserica este trupul mistic al Mântuitorului Hristos, cu răbdare îi puteți câștiga. Pentru că Însuși Mirele Bisericii vă va da putere pentru aceasta.

Prietenii și influența lor

Pentru orice tânăr prietenii reprezintă, după cum nu este greu de observat, o a doua familie. Dacă un copil nu are cum să își aleagă părinții, în schimb prietenii și-i alege. De aceea încrederea pe care le-o acordă este mare, iar afecțiunea pe care le-o poartă este profundă. Prietenii sunt cei cu care își împarte viața, sunt punctele lui de sprijin, sunt cei alături de care crește.

Din păcate, pe cât de strânsă poate fi o prietenie, pe atât de mult rău poate face copiilor noștri una nepotrivită. Universul tinerilor de astăzi este foarte diferit de cel de pe vremea când noi, părinții, eram de vârsta lor.

Astăzi, destrăbălarea, care stă pe un soclu de aur, îmbracă o sumedenie de forme. De la desfrânare, beție, până la violență, păcatul oferă o gamă largă de oferte pentru tineri. Aceste patimi nu se autoprezintă ca valori negative. Nu se arată ca și cum ar fi respingătoare, ci ca și cum ele ar fi adevăratele valori. Un tânăr care nu bea și nu fumează este considerat lipsit de personalitate, un tânăr care nu întreține raporturi sexuale cu prietena lui este considerat anormal.

Diavoliile îmbracă veșminte atrăgătoare și ies în întâmpinarea tinerilor. De cele mai multe ori uneltele diavolilor sunt falșii prieteni. Aceștia duc o luptă de durată pentru distrugerea virtuților celor care încă le mai au. Ei au o sete nebună de a nimici orice rezistență din partea celor care iubesc curăția și duc o luptă de durată, care de obicei se termină

cu înfrângerea tinerilor virtuoși, singuri în fața mulțimii celorlalți.

Este adevărat că există și prietenii folositoare, în care comuniunea a rodit așa cum trebuie, dar ele sunt din ce în ce mai rare în zilele noastre.

Ziarele sunt pline de știri, care de care mai dureroase, despre ce urmări triste au unele „prietenii“. Părinții trebuie să fie conștienți că, dacă nu se interesează de anturajul copiilor lor, o educație îndelungată se poate transforma în amintire în numai câteva zile. Pentru că puțini tineri au curajul de a fi altfel decât prietenii lor.

Avem datoria de a-i ajuta pe copii să își aleagă prietenii. Dacă, de exemplu, cât sunt mici, în locul în care se joacă sunt mulți copii prost crescuți, trebuie să facem efortul de a-i duce în locuri unde își pot face altfel de prieteni - într-un parc sau unde considerăm că este mai bine pentru ei.

Copiii simt nevoia să își consume energia, simt nevoia să se joace. Practicarea unui sport este cât se poate de binevenită. Anticul dicton *mente sănătoasă în corp sănătos* este valabil și astăzi. Sportul nu numai că dezvoltă în copii abilitățile fizice și le întărește sănătatea, ci ajută și dezvoltării lor psihice. Câtă vreme nu este practicat în exces, câtă vreme performanța nu devine din pasiune patimă, nimic nu este îngrijorător.

Părinții au datoria de a încuraja aptitudinile pe care le observă la copiii lor și astfel, dându-le o preocupare, îi ajută să își găsească și prieteni pe măsură. Talentul în domeniul artelor plastice sau al

muzicii se află printre înzestrările care pot fi puse în valoare.

Cel mai important mediu pentru copiii noștri îl constituie școala. În școli sunt tot mai puține clasele în care profesorii intră cu plăcere. Apar tot mai mulți copii problemă, copii care chiulesc pentru că nu îi interesează școala, copii care sunt modele negative pentru ceilalți. Ei sunt colegii copiilor noștri.

În licee situația este și mai tristă. Liceele riscă să devină din instituții de învățământ locuri viciate. Uneori tinerii reușesc să își ascundă viciile față de părinții lor vreme îndelungată, și părinții observă căderile lor prea târziu. A început să ia proporții până și consumul de droguri. Cât de repede se schimbă lucrurile... Au fost de ajuns câțiva ani pentru ca un păcat despre care înainte se știa numai din filme să se răspândească cu o viteză alarmantă. Majoritatea copiilor care se droghează nu sunt conștienți de efectele grave ale consumului de droguri.

Mulți părinți nu își dau seama că situația este din ce în ce mai gravă, și este foarte greu ca cineva să atragă atenția asupra tuturor aspectelor acestei situații.

Există și excepții, există și tineri cu viață curată, tineri binecuvântați de Dumnezeu. Dar numărul lor este prea mic pentru a putea rămâne indiferenți la pericole.

Foloasele învățaturii

Din păcate, școala reprezintă un pericol pentru educația copiilor noștri nu numai datorită influenței negative a colegilor.

Un subiect care se trece de obicei cu vederea este raportul dintre învățătura pe care o primește copilul de la profesor și învățătura Bisericii.

Majoritatea părinților creștini, din lipsă de timp sau din comoditate, nu își manifestă interesul față de ceea ce învață copiii la școală. Important este să învețe și să ia note mari. Dar cum poate un părinte să ceară copilului să învețe și să ia note mari la toate materiile, indiferent de ceea ce i se predă, când, de exemplu, la ora de biologie i se spune că omul se trage din maimuță (marea majoritate a profesorilor de biologie susțin ipoteza darwinistă, pe care copiii o învață)?

Ceea ce învață copilul la ora de biologie îl tulbură foarte mult. Pe de o parte, el crede că tot ce învață la școală e adevărat, pe de altă parte, acest „adevăr“ intră în contradicție cu adevărul pe care îl propovăduiește Biserica.

La ora de istorie se deformează adevărul, iar la ora de literatură se răstoarnă adevărata scară a valorilor (iar literatura creștină este aproape exclusă). Procesul de învățământ are anumite puncte slabe, anumite zone tulburi. Mai ales în ultimii ani, o dată cu modificarea programelor de învățământ, asistăm parcă la un proces de alienare în masă. În numele apropierii de standardele internaționale, nivelul de pregătire al elevilor scade

cu o viteză îngrijorătoare, școala riscând să-și reducă prea mult standardele. Dar nu este locul să insistăm aici asupra acestui aspect.

Mulți profesori nu se sfiesc să spună elevilor că ceea ce învață Biserica este depășit, că știința a făcut noi și noi descoperiri care contrazic învățătura creștină. Omul ar avea două alternative: ori să rămână închistat în concepții învechite, care nu au nici un fundament, ori să îmbrățișeze ultimele descoperiri ale științei și să-și modifice credința în funcție de aceste descoperiri. Tinerii, în fața unei astfel de alegeri, preferă să își modifice cunoștințele religioase. Totuși, greșeala mare nu este a lor, ci a profesorilor care i-au pus în fața unei astfel de opțiuni.

Nici o descoperire științifică nu are cum să intre în contradicție cu ceea ce învață Biserica despre om și univers. Învățătura Bisericii intră în contradicție însă cu concluziile pripite care se trag în urma unor anumite descoperiri științifice. Concluzii care sunt fără reținere propagate ca adevăruri.

E adevărat, sunt situații în care știința se lovește de anumite concepții înrădăcinate în mințile unor credincioși care confundă credința cu superstițiile. Este firesc ca superstițiile să fie demascate, minciuna să fie vădită. Dar, de la demascarea unei superstiții până la confundarea superstițiilor cu credința, este un drum lung (de altfel, preoții înșiși încearcă să-i convingă pe credincioși să renunțe la superstiții).

Părinții trebuie să încerce să-i ajute pe copii ca din tot ce învață la școală să observe și să

respingă ceea ce intră în contradicție cu învățătura Bisericii. Chiar cu riscul de a lua note slabe, ei nu trebuie să primească tot ceea ce învață de la profesori. Este de preferat chiar ca ei să nu se aplece asupra cunoștințelor greșite, pentru că ispita rațiunii îi va îndemna să pună pe cântar exemple și explicații cărora nu prea au cum să le sesizeze falsitatea.

Trebuie să spunem câteva lucruri și despre ora de religie, care pentru mulți elevi este ora cea mai îndrăgită. Mare plată vor avea de la Dumnezeu dascălii care predau copiilor religia cu dragoste, cu pricepere, cu dăruire. Dintre toți profesorii, mai ales cel de religie trebuie să fie un model pentru elevi. Misiunea lui se aseamănă într-un fel cu cea a preotului. De multe ori, pentru copii, profesorul de religie este mai apropiat decât preotul însuși. Sunt mulți profesori pentru care predarea religiei nu este o simplă meserie, un mijloc de a câștiga bani, ci o reală vocație. O vocație de a-i duce pe copii spre Hristos.

Dar, în afară de cei buni, mai sunt și profesori care predau religia fără dragoste, fără a fi conștienți de misiunea lor. Pentru elevii unor astfel de profesori, ora de religie este plictisitoare, și ei nu sunt atenți. Grave sunt situațiile în care profesorul de religie vorbește urât sau fumează în fața elevilor, devenind prilej de sminteală pentru aceștia. Nu vom judeca aici astfel de profesori. Ci vom încerca să vedem care sunt greutățile pe care le întâmpină un profesor în predarea religiei, greutăți care au consecințe directe asupra creșterii copiilor noștri.

Prima problemă este timpul prea scurt rezervat religiei față de celelalte materii. Având de transmis o cantitate mare de informații folositoare pentru copii, profesorul trebuie să parcurgă în mare grabă o sumedenie de subiecte, riscând să nu se încadreze altfel în timpul stabilit. Părinții ar trebui să lămurească acasă cu răbdare tot ceea ce i-a rămas copilului neclar la școală, și chiar să îl învețe lucruri noi.

A doua problemă o constituie chiar programa de religie, în care repartizarea subiectelor nu este cea mai potrivită. Programa conține prea multe teme din istoria Bisericii, și prea puține din viețile sfinților, de exemplu. Acest fapt riscă să transforme ora de religie într-o oră obișnuită. Dar rolul acestei ore este de a-i orienta pe copii în viața religioasă, și nu doar de a le comunica anumite cunoștințe.

Nu este bine să se confunde ora de religie cu o oră obișnuită, în care copiii învață mecanic pentru a obține note mari. Scopul orei de religie este de a-i face pe copii mai frumoși sufletește, și de aceea procesul asimilării cunoștințelor trebuie să se facă foarte delicat. Un părinte trebuie să fie mai mulțumit atunci când ora de religie îl schimbă pe copil în bine, decât atunci când a luat note maxime, dar cunoștințele nu i-au atins inima.

Un ultim aspect asupra căruia ne oprim este pierderea contactului dintre profesor și elevi, asemănătoare pierderii contactului dintre părinți și copii. Profesorul vorbește elevilor fără să cunoască problemele, frământările și căderile lor. Mai ales în clasele mai mari, profesorului îi este destul de greu

să îi cunoască pe cei cărora li se adresează. O lecție pe care o predă identic la două clase, una „mai bună“ și alta „mai slabă“, își va pierde din puterea de a modela caracterele.

În cazul în care profesorul de religie nu se pricepe, sau nu poate, să ajungă la sufletele copiilor, grija cu care părinții se apropie de universul religios al acestora trebuie să fie mai mare, ca nu cumva, din cauza unor neputințe omenești, copiii să se rupă de Biserică.

Icoana vorbitoare a fiarei

Între diferitele moduri de pervertire a tinerilor, un loc de frunte îi revine mass-mediei. Mijloacele de informare în masă au devenit mijloace de intoxicare a oamenilor, de rupere a lor de valorile reale, în numele unor valori imaginare.

Televizorul ocupă un loc important în viețile oamenilor, și funcția lui se schimbă pe neobservate. Dacă la început vizionarea programelor de televiziune implica o anumită îmbogățire a cunoștințelor culturale, astăzi vizionarea lor s-a transformat într-o dependență față de lumea ecranului, care are ca efect anihilarea personalității privitorilor, și nu îmbogățirea acesteia.

Televizorul a fost numit de unii Părinți duhovnicești „icoana fiarei“. Chiar dacă această denumire pare exagerată, în spatele ei se ascunde mult adevăr. Încercând să atragem atenția asupra urmărilor negative ale vizionării îndelungate a

programele de televiziune asupra tinerilor, va fi evident că nici oamenii maturi nu se pot sustrage acesteia. Este clar că numai în măsura în care părinții dovedesc discernământ în „relația cu televizorul“, copiii vor putea să se ferească de plasele întinse de magica lume a ecranului.

Descoperirile tehnico-științifice nu au nimic rău în sine, dar din modul în care sunt folosite se poate observa dacă ele au fost sau nu binefăcătoare pentru omenire. Când Nobel a descoperit dinamita, care l-a făcut celebru, el a crezut că prin aceasta va aduce un bine omenirii, și mare a fost decepția lui când a văzut că s-a înșelat. Într-un fel, televizorul este tot un fel de dinamită: în loc să contribuie la culturalizarea oamenilor, la educarea lor, el este un factor de pervertire a valorilor.

Este ușor să-i privim cu ironie pe cei care trag semnale de alarmă asupra efectelor consumului imaginilor TV. Ni se pare că ei nu sunt conștienți de câte lucruri interesante pot fi văzute, de la imaginile despre lumea animalelor și până la ultimele descoperiri științifice, de la cele mai recente știri până la relatările despre cele mai vechi credințe religioase. În lipsa unei perspective duhovnicești în privința televizorului, acesta apare doar ca folositor.

S-a observat că randamentul la învățătură al tinerilor este invers proporțional cu timpul petrecut de aceștia în fața televizorului: cu cât tinerii au stat mai multe ore pe zi în fața ecranului, cu atât a scăzut capacitatea lor de asimilare a cunoștințelor.

De obicei tinerii se uită foarte puțin la emisiuni culturale. Dar chiar și cei care privesc

astfel de emisiuni riscă să cadă în ispita de a supraevalua valoarea televizorului. Considerându-l o sursă sigură de informații, ei nu își dau seama că în privința anumitor subiecte științifice prezentarea este deformată. Ca și la școală, atunci când se explică într-un mod aparent savant treptele evoluției de la maimuță la om, tinerii se lasă înșelați, având tendința de a crede aproape tot ce li se „explică“.

Marea majoritate a tinerilor se uită la televizor mai ales la filme. Lumea filmului - de la filmele vizionate la cinema, pe casete video, DVD-uri sau prin rețeaua internet - este aceeași lume înșelătoare.

Pentru cei mai mulți tineri, ca și pentru oamenii maturi de altfel, această lume paralelă, imaginară, fără obligații, este o lume ideală. Este lumea în care ai acces la o mulțime de „bunătăți“. Dar această lume este exact lumea care va modela mai apoi viața personală, viața de zi cu zi.

Din perspectivă duhovnicească, lumea filmului este spațiul cel mai potrivit pentru păcătuirea cu gândul. Chiar dacă nu toate filmele au secvențe erotice, majoritatea includ scene de tandrețe care îi stârnesc pe privitori. Nu numai vizionarea filmelor pornografice duce la păcătuirea cu gândul, ci chiar filmele cu „nevinovate“ momente de apropiere trupească. Ceea ce pentru un adult este doar puțin vătămător, pentru un tânăr poate fi cu mult mai mult.

Dacă la începutul cinematografului exista o cenzură foarte strictă, care mergea până la fixarea numărului maxim de secunde admis într-o secvență

cu un sărut, astăzi nu mai există aproape nici o cenzură. Oamenii s-au obișnuit să vadă cum personajele de pe ecran trec de la sărut la alte forme mai intime de manifestare a „dragostei“. Ne-am obișnuit cu o „normalitate“ anormală.

Televizorul întinează mințile tinerilor. Ei intră în vârtejul patimilor fără să-și dea seama. Dacă imediat după vizionarea primelor secvențe erotice orice tânăr ar cădea în păcatul desfrânării, efectul ar fi mai ușor de sesizat, dar modul în care lucrează păcatul este altul: multă vreme tinerii se vor mulțumi doar să se „îndulcească“ prin imaginile pe care le văd, fără a-și da seama că sunt înșelați de diavol. Și poate că abia după luni sau chiar ani de zile în care sămânța păcatului a crescut în inimile lor ei vor păcătui și cu trupul.

Acesta este principalul motiv pentru care televizorul poate fi numit „icoana fiarei“: prin el se deschide poarta celor mai grele păcate, făcute mai întâi cu gândul, iar mai apoi cu fapta. Violența prezentă la cote ridicate în școli aici își are originea. Copiii văd că e demn de admirat cel puternic, cel care se impune prin forță. Și simt la rândul lor nevoia să se impună prin agresivitate.

Influența televizorului asupra psihicului tinerilor este foarte mare. Dacă la oamenii maturi dependența de televizor a ajuns să fie tratată ca o veritabilă boală psihică, la tineri ea este privită deocamdată cu o îngăduință nefirească.

De fapt, este dependența față de o lume fără Dumnezeu. Telespectatorii intră în pielea actorilor, încep să gândească așa cum gândesc actorii, încep să intuiască replicile acestora. Încetul cu încetul se

scufundă într-o lume în care de Dumnezeu nimeni nu are nevoie. Sau în care, chiar dacă este invocat „dumnezeu“, acest dumnezeu nu are aproape nimic în comun cu Dumnezeul pe Care Îl propovăduiește Biserica, cu Dumnezeul părinților noștri. Mare greșală fac părinții care nu iau în serios efectele privitului la televizor. Pentru că păcatul se răspândește cu o putere din ce în ce mai mare, năvălind chiar și asupra copiilor mici. Cât de nevinovate par desenele animate clasice față de desenele animate de astăzi, dintre care unele sunt atât de pline de violență, încât ceea ce le deosebește de filmele de acțiune este doar modul de prezentare. Dar scenariul poate fi același.

O altă mare greșală fac părinții atunci când își lasă copiii să urmărească știrile ca să știe ce se mai petrece în lume, pentru că între știri despre catastrofe naturale și sărbători ale unor popoare copiii văd și imagini cu femei violate, tineri abuzați sexual, sau altele asemenea.

Folosim referirea la păcatele sexuale mai ales pentru că este utilă în atragerea atenției. Sunt mai greu de observat multe alte păcate la care îndeamnă lumea ecranului, de la iubirea narcisistă de sine, până la mândrie sau la falsitate în relațiile cu semenii. Păcate care pot fi trecute cu vederea de cei care le săvârșesc. Ba uneori sunt considerate chiar virtuți.

Foarte rare, emisiunile cu caracter religios apar și ele pe micul ecran. Părinții trebuie să fie vigilenți și cu astfel de emisiuni. Pentru că în afara celor în care apar duhovnici renumiți, în care este explicată dreapta credință, sunt și emisiuni în care

mesajul Bisericii este prezentat deformat. În care se pune accentul mai mult pe importanța apropierii dintre religii decât pe specificul acestora.

Hristos nu a venit ca să împace diferitele credințe religioase. Sfinții Apostoli nu au încercat să amestece învățătura creștină cu ideile păgâne ale celor pe care îi converteau. Sfinții Părinți de la Sinoadele Ecumenice nu s-au sfătuit cum să armonizeze cuvântul Scripturii cu ereziile, ci dimpotrivă.

Toată tradiția Bisericii arată că vom dobândi Împărăția cerurilor nu deformând credința creștină pentru a o apropia de alte religii, ci numai păstrând în întregime învățătura lui Hristos, care s-a dovedit a fi lumii acesteia piatră de poticnire.

Nu putem nega faptul că mediul social s-a schimbat, că trăim într-o lume în care tehnica a evoluat enorm. Însă multe descoperiri au avut și efecte de o nocivitate greu de apreciat acum, dar pe care viitorul o va vădi. Rețeaua computerizată de internet oferă în același timp accesul la cele mai noi apariții editoriale, dar și la cele mai destrăbălate imagini pornografice. E de ajuns să apeși pe un buton, și cunoști ce vrei despre orice păcat.

În aceste condiții, sfatul de a interzice cu asprime copiilor să se uite la televizor ar fi cel mai potrivit. Dar copiii vor avea tentația fructului oprit, și tot vor găsi un mod de a se uita. Un sfat pentru reducerea efectului privitului la televizor este acela ca părinții să fie atenți la programele pe care le urmăresc ei înșiși, ca nu cumva să se vatăme și pe

ei, și pe copiii lor. Părinții să aibă mare grijă ce fel de programe urmăresc copiii lor.

Acest îndemn este valabil și în ceea ce privește cărțile, ziarele și revistele. Oferta de informație este uriașă. Astăzi tot mai puțini tineri citesc cărți de valoare. Cei mai mulți se mulțumesc cu citirea presei. Dacă îi vom lipsi pe copiii noștri de marele folos al citirii unor cărți bune (și prin cărți bune nu înțelegem neapărat pe cele scrise cu talent literar, ci pe acelea al căror mesaj este folositor), pierderea va fi mare.

Atât în cazul privitului la televizor, cât și al cititului și al vizionării diferitelor spectacole, cel mai important lucru este ca tinerii să aibă discernământ. Discernământul este dar al Duhului Sfânt și nu se dobândește într-o zi sau două. Dar prin rugăciune îndelungată, sub atenta supraveghere a părinților, tinerii pot învăța să deosebească ce anume îi folosește duhovnicește și ce anume le dăunează.

Dacă nu-i putem opri să se uite la televizor, cum nu-i putem opri să citească, îi putem ajuta să aleagă să se împărtășească numai din ceea ce îi îmbogățește, evitând prea multele ispite.

Sfântul Vasile cel Mare, în binecunoscutul său Cuvânt către tineri, adresându-se celor din vremea sa, îi îndemna nu să respingă operele înțelepților din Antichitatea păgână, ci să culeagă ca albina de pe flori tot polenul din scrierile acelorora.

Aceasta ar trebui să fie atitudinea tinerilor tari în credință față de orice formă de răspândire a culturii: nu să dea înapoi, ci să aibă curajul de a

culege tot ce este bun. Spre deosebire însă de tinerii creștini din vremea Sfântului Vasile, care Îl iubeau pe Dumnezeu și care pentru viața lor curată dobândeau discernământ duhovnicesc, tinerii din vremea de astăzi, a căror legătură cu Biserica este superficială, riscă foarte mult atunci când încearcă să separe binele de rău fără să se gândească îndelung. Riscă să confunde binele cu răul.

Idolul desfrâului

Fără să își dea seama, o mare parte din tinerii de astăzi se închină unuia dintre idoliile popoarelor păgâne: necuratul idol al desfrâului.

Desfrâul este căutat, desfrâul este găsit. Chiar dacă nu i se mai înalță rugăciuni, în schimb cinstirea lui e foarte răspândită.

Una dintre obsesiile generației de astăzi este destrăbălarea. Tinerii vor „să facă dragoste“, să își manifeste sentimentele cu ajutorul trupului. Dar ceea ce înțeleg ei prin „dragoste“ nu are aproape nimic în comun cu dragostea adevărată. Cuvântul însuși a fost pervertit. Dragostea curată dintre un soț și soția sa este cu totul altceva.

Tinerii cresc în mentalitatea că dragostea se împlinește numai prin unire trupească, iar Taina nunții nu e de fapt decât pierderea libertății. Dacă „faci dragoste“ cu persoana iubită este destul, nu mai ai de ce să te căsătorești.

Dacă am putea să filmăm o zi din viața unui tânăr obișnuit, pentru care desfrânarea nu apare ca o patimă, ci ca un mod de comunicare, și am

proiecta-o cu cincizeci de ani în urmă unor tineri, aceștia ar rămâne foarte surprinși de modul în care a „evoluat“ păcatul.

Insistăm asupra ideii că schimbarea poziției de pe care este văzut desfrâul influențează automat viețile privitorilor. În momentul în care păcatul nu mai este considerat păcat, totul este permis.

Educația sexuală se răspândește în școli și în licee. Tinerii învață că „împreunarea trupească este o necesitate fiziologică și, ca orice necesitate, trebuie satisfăcută“. Sau că „masturbarea este un mijloc comod de eliminare a surplusului de secreții din organele genitale“. Tinerii încep viața sexuală pentru a-și satisface aceste „necesități biologice“. Nu vom insista asupra păcatului masturbării (cărui în trecut i se spunea „curvie cu diavolul“), deși propaganda care i se face are „succes la public“ (o mare greșală este ca părinții să nu atragă atenția asupra urmărilor acestui păcat și, sfiindu-se să stea de vorbă cu copiii lor, îi lipsesc de un necesar semnal de alarmă).

Tinerii simt nevoia de comunicare și cred că „făcând“ dragoste împlinesc o relație afectivă. Dar dragostea trupească în afara familiei, oricât de curată și de nevinovată ar părea unora, este păcat. Statisticile recente au arătat că marea majoritate a tinerilor încep viața sexuală înainte de căsătorie. Din acest motiv unii dintre tinerii care vor să trăiască aproape de Dumnezeu se întrebă dacă se poate rezista ispitei păcatului.

Bineînțeles că da, și mare va fi cununa tinerilor care și-au păzit fecioria nepătată. Fecioria nu este doar un mit, așa cum susțin iubitorii de

desfrâu. Fecioria este starea rânduită de Dumnezeu tinerilor care nu s-au căsătorit.

Dar fecioria nu presupune doar aspectul fiziologic. Fecioria cere tinerilor nu doar ca până la nuntă să nu facă dragoste, ci mai mult chiar, să se ferească de întinarea prin mângâieri pătimase. Astfel de mângâieri murdăresc sufletul, și sunt prima etapă pregătitoare a împreunării trupești. Este bine ca tinerii să fie preveniți asupra faptului că astfel de atingeri care înfierbântă trupul nu rămân fără ecou. După câtăva vreme, împreunarea trupească va veni de la sine.

Între multe anormalități la care asistăm astăzi este așa-numita „căsătorie de probă“. Tinerii trăiesc împreună fără să fie cununați. Se spune că e mai bine să se cunoască și trupește înainte de nuntă, ca nu cumva să aibă după aceea neplăceri și să se despartă. Dar aceasta este o mare înșelare.

Sute de ani familiile creștine au luat ființă din oameni curați la suflet și la trup, care nu și-au pus înaintea nunții problema „potrivirii sexuale“. Și Dumnezeu i-a ajutat ca între ei să fie armonie deplină, și toată viața lor a fost binecuvântată.

Tinerii de astăzi, invocând că e bine să se cunoască și trupește înainte de nuntă, cad în păcat. Și apoi, descoperind nepotriviri sau apărând neînțelegeri, se despart. Nu așa se ajunge la împlinire.

Părinții trebuie să își crească fiii astfel încât, la vremea potrivită, să-și întemeieze o familie în care să poată cunoaște dragostea și bucuria. E bine ca ei să ducă grija aceasta, dar nu în sensul că noua familie ar trebui să corespundă tuturor exigențelor

părinților, ci ca aceasta să fie pe placul lui Dumnezeu.

În afara referirilor la păcatul desfrânării bărbatului cu femeia, nu putem să nu ne oprim aici asupra fenomenului de răspândire a minorităților sexuale (homosexuali, lesbiene). Deși ca cetățeni ai unei țări care pare dornică de integrare europeană ar trebui să manifestăm toleranță dusă la extrem față de aceștia și nu am avea voie să protestăm contra păcatelor împotriva firii, totuși trebuie să fim conștienți și să afirmăm că astfel de păcate sunt porți deschise spre iad. Ca fii ai Părintelui Ceresc știm că desfrânații nu vor intra în Împărăția cerurilor.

E bine să îi sfătuim pe tinerii noștri ca nu numai să se ferească de aceste păcate, ci, la rândul lor, să atragă atenția prietenilor sau colegilor lor care se scaldă în astfel de necurății că nimic nu poate face omul pe ascuns, fără să fie văzut de Dumnezeu.

Pedagogia creștină și scopul vieții

Scopul vieții noastre trebuie să fie mântuirea. Tot ceea ce facem, totul să se măsoare în funcție de aceasta: dacă ne apropiem sau nu de Dumnezeu. Pedagogia creștină este pedagogia mântuirii, a purtării crucii cu credința învierii. Părinții care lucrează pentru propria lor mântuire, devenind creștini adevărați, nu au nevoie de altă știință pedagogică decât de aceea de a face din copii oameni asemenea lor în toate cele bune.

Ajutorul Bisericii Cerești, al Maicii Domnului, al Sfinților și al Îngerilor este cel mai puternic ajutor pentru părinții drept-credincioși. Aceștia trebuie să folosească toate momentele prielnice pentru a se apropia de Dumnezeu și de Sfinții Săi. Dacă trec pe lângă o biserică în care sunt părțile din sfinte moaște, să nu se lenevească să intre și să se roage. Dacă pot ajunge la o mănăstire, să facă acest efort, și binefacerile vor fi mari. Dacă aici vor putea vorbi cu vreun călugăr îmbunătățit, să facă aceasta fără șovăială. Pentru fiecare strădanie, Dumnezeu va răsplăti înmulțit.

Așa cum orice părinte merge la doctor atunci când este bolnav, așa ar trebui să meargă și la preotul duhovnic ori de câte ori bolnav îi este sufletul, sau ori de câte ori are nevoie de sfaturi pentru călăuzirea fiilor săi. În situații limită, în care părinții s-au dovedit neputincioși, sfatul primit de la preot a dus la evitarea unor păcate de care tinerii erau aproape.

Sunt multe căderile în care pot nimeri tinerii. Dar multe sunt și căile de îndreptare. Părinții trebuie să se roage mult, cu frângere de inimă, pentru mântuirea fiilor lor.

La Înfricoșătoarea Judecată fiecare părinte va da socoteală pentru modul în care a purtat grijă de fiii săi. Să nu ne fie teamă că fiii noștri vor fi prea „bisericoși“ dacă îi vom învăța să trăiască în prezența lui Dumnezeu. Să nu ne fie teamă că, dacă nu se vor împărtăși de mici din plăcerile vieții, vor fi incapabili să reziste în această lume plină de răutăți și de necazuri. Singura posibilitate

de a rezista este tocmai de a trăi sub acoperământul sfințeniei. Să nu le fim piedică copiilor noștri pe calea slujirii lui Hristos.

Dacă vom trăi cu evlavie și ne vom crește copiii în frică de Dumnezeu, vom dobândi bunătățile cele veșnice.

Și pe noi și pe fiii noștri ne așteaptă Împărăția cerurilor. Ne așteaptă Mântuitorul Hristos înconjurat de cetele îngeresti și de Soborul tuturor Sfinților.

Doamne, Dumnezeul nostru, Care Te-ai întrupat din Sfânta Fecioară Maria, binecuvântează-ne pe noi, pe toți părinții dreptcredincioși și pe copiii noștri, miluindu-ne după mare mila Ta. Tu ești virtutea noastră, Tu ești scăparea noastră și izbăvitorul nostru! Ajută-ne să trecem biruitori de ispitele care ne înconjoară, ca să ajungem împreună în Împărăția cerurilor și să ne bucurăm cu toți Îngerii și Sfinții de frumusețile cele veșnice. Amin!

DESPRE PARABOLA CELOR DOI ORBI

Cuvânt despre modelele pe care le oferim copiilor

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Iubiți credincioși, să încercăm să dăm răspuns unei întrebări puse de dumnezeiescul Vasile cel Mare unui anume fel de părinți din vremea sa: „Cum îi veți crește pe copiii voștri în rânduială, când voi înșivă duceți o viață fără rânduială?”

Răspunsul la această întrebare este de foarte mare importanță pentru părinții creștini din zilele noastre. Încă de la început vom spune că, dacă pe vremea Sfântului Vasile nimeni nu s-ar fi gândit să dea un răspuns acestei întrebări, căci era de la sine înțeles că cine vrea să își crească copiii în rânduială trebuie să trăiască el însuși o viață curată, astăzi lucrurile stau cu totul altfel.

Vom căuta mai întâi să vedem care este motivul pentru care nu puțini părinți își pun o asemenea întrebare. Și nu este greu să răspundem: din dragoste pentru copiii lor.

Adică părinții aceia, știindu-și păcatele, știindu-și căderile, își doresc pentru copiii lor o altfel de viață. Viața de păcat nu este o viață de plăcere continuă, ci este o viață în care durerea și întristarea se regăsesc cu prisosință. Părinții, nemulțumiți de viața păcătoasă pe care o duc, au puterea să recunoască faptul că suferințele lor se

datorează îndepărtării de Dumnezeu. Și vor ca urmașii lor să nu repete aceeași greșeală. Este ca și cum părinții ar suferi de o boală, dar nu vor ca fiii lor să o moștenească. Este ceva rău în această dorință? Nu, evident că nu.

Dacă părinții despre care vorbim nu ar asculta glasul inimii, glas care le cere să aibă grijă de propriii copii, situația ar fi tristă. Dacă părinții ar fi atât de tare prinși în lanțurile diavolului, încât nici măcar pentru copiii lor să nu dorească o viață mai curată, atunci acei părinți nici măcar nu ar mai putea fi numiți părinți. Ar trebui născocit un cuvânt nou pentru ei.

Dar câtă vreme părinții ascultă acest glas, lucrurile pot fi îndreptate.

Trebuie să precizăm totuși și ce anume înțelegem prin părintele care nu vrea să își pună viața în rânduială. Este părintele care, fiind biruit de una sau mai multe patimi, refuză să se lupte cu ele. Spune că îi este greu să renunțe la ele, că îi este imposibil să facă acest pas.

Să ne oprim puțin asupra acestui părinte. Să ne gândim chiar la un exemplu precis: un tată bețiv. Un tată care, după ce bea, e gata să îi bată pe toți ai casei. Un tată care în clipele în care este treaz are puterea să recunoască faptul că băutura îi este stăpân. Un tată care nu vrea ca urmașii săi să o ia pe drumuri greșite.

Ce fel de călăuză în viața duhovnicească poate fi un astfel de părinte? Să presupunem că el nu și-ar cheltui toți banii pe băutură. Și că în fiecare lună ar cumpăra cele mai interesante cărți religioase pentru copiii săi. Că ar merge în cu ei în

pelerinaje la mănăstiri. Credeți oare că un astfel de tată își împlinește datoria de părinte? Nu ne stă nouă în putere să judecăm cum are Dumnezeu grijă de copiii unor astfel de părinți, dar nu e greu să observăm că, de cele mai multe ori, exemplul părinților este mai puternic decât orice altceva. Copiilor tatălui bețiv le va fi foarte greu să creadă mai mult sfaturilor date de acesta decât comportamentului său.

Este într-adevăr ușor să observi cât de anormal este comportamentul tatălui la care am făcut referire. Până și ceilalți părinți care trăiesc în alte patimi observă aceasta. Și fiecare dintre ei își spune în sinea lui că păcatul său este mai mic. Un soț care își înșală nevasta va găsi ușor argumente pentru a dovedi că păcatul său este mai mic decât păcatul bețivului. În egală măsură însă, bețivul își spune că păcatul său este mai mic decât al preacurvarului. Fiecare consideră că păcatul său este mai mic decât celelalte păcate.

Să vedem însă în ce măsură un soț care își înșală soția este un tată mai bun decât bețivul de care am vorbit. Nimeni din familie nu îi știe patima. Poate numai soția bănuiește ceva. Copiii nu sunt bătuți, ci au parte de o oarecare liniște. Chiar dacă această situație pare mai bună decât cea dintâi, mai ales pentru faptul că aici nu au loc manifestările violente din primul caz, totuși, în timp, roadele se fac văzute. Vine vremea când copiii nu se mai lasă înșelați de aparențe. Vine vremea în care tatăl nu va mai reuși să ascundă faptul că viața lui religioasă este superficială și falsă. Copiii vor vedea că tatăl lor nu se

împărtășește cu Preacuratele Taine. Vor înțelege că tatăl lor duce o viață din care Hristos lipsește.

Ce e de făcut? Să se împărtășească tatăl numai de ochii copiilor? Nu. Pentru că ar atrage asupra sa osânda dumnezeiască. Totuși, ce e de făcut? Oare chiar să nu fie nici o portiță? Oare chiar să nu existe nici o posibilitate de „compromis“?

Vedem cum oamenii caută astfel de compromisuri. Cu toate acestea, experiența Bisericii spune că nimic nu îi influențează mai mult pe copii decât exemplul părinților. Așa a lăsat Dumnezeu. Așa este firesc.

Să observăm că parabola celor doi orbi se potrivește foarte bine în acest caz: părintele orb încearcă să își convingă copilul că vede. Copilul, orb fiind și el, își va da seama că a fost mințit abia în clipa în care cade în prăpastie.

Să încercăm acum să vedem ce poate face un părinte care nu vrea să își pună viața în rânduială, dar care a înțeles că drumul pe care merge este un drum prin care face rău nu numai propriei persoane, ci și copiilor săi.

Momentul este foarte delicat. De-o parte stau patimile. De cealaltă stă Hristos. Până acum a ales patimile. Dar acum își dă seama că alegerea sa înseamnă căderea copiilor. Înțelege cât de strâns legate sunt exemplul său și formarea copiilor pe care îi are. Înțelege că la întrebarea pusă de Sfântul Vasile cel Mare răspunsul e unul singur: părinții care duc o viață de păcat nu au nici o posibilitate de a-și ajuta copiii să ducă o viață cuviincioasă. Da, iubiților: orbul nu poate fi călăuză pentru un

alt orb; ci are el însuși nevoie de cineva care vede pentru a afla cum să meargă pe drumul cel bun.

Luați aminte, voi, care sunteți părinți! Nu vă mai mințiți pe voi înșivă: nu există nici o posibilitate de a vă călăuzi copiii pe drumul cel bun câtă vreme voi înșivă nu mergeți pe acest drum.

Cele două alternative pe care le are părintele de care aminteam mai înainte sunt clare: poate să trăiască în aceleași păcate, și să nu țină cont de copii; sau poate să se ridice, mai ales datorită dragostei pe care le-o poartă copiilor. Un astfel de părinte e asemenea lucrătorilor veniți în ceasul al unsprezecelea. Dar Hristos îl primește. Hristos e Cel care nu numai că, luându-l de mână, îi arată drumul cel bun, ci îl și vindecă de orbire. Nu după mult timp, ridicându-se din cădere, el va simți asupra sa binecuvântarea cerească. Își va da seama că trebuia să se ridice nu numai de dragul copiilor săi, ci pentru a merge pe calea mântuirii.

Părintele care nu s-a ridicat din cădere nici atunci când a înțeles că prin căderea sa le face rău și urmașilor săi este un părinte mai rău decât animalele. E ca un cerb care își lasă puii în colții lupilor, în loc să îi apere. Și ce face? Pentru că este muștrat de conștiință, încearcă să găsească tot felul de justificări: „Poate că Dumnezeu, în marea Sa dragoste de oameni, va găsi cum să îi mântuiască pe copiii mei. Dacă are grijă de făpturile Sale, are grijă și de ei. Din moment ce îi iubește mai mult decât îi iubesc eu, nu se poate să îi lase să se piardă...”

O astfel de justificare este greșită. Chiar dacă părintele spune că își iubește copiii, o astfel de dragoste, lipsită de jertfelnicie, este moartă. Da, Domnul îi poate ajuta pe copii. Dar copiii, văzând cum părinții preferă păcatul virtuții, vor face la fel. Dragostea pe care Dumnezeu o poartă copiilor nu anulează libertatea copiilor de a alege răul. Libertatea este un dar pe care Dumnezeu nu îl retrace nici măcar atunci când este folosit cum nu trebuie. Chiar dacă în unele cazuri, foarte rare de altfel, Dumnezeu reușește să îi păstreze curați pe copiii care cresc în astfel de familii, în marea majoritate a cazurilor copiii aleg să își urmeze părinții în cele rele.

O altă justificare des întâlnită este următoarea: „Doamne, Tu știi patimile mele, Tu știi că am vrut să mă ridic din cădere, dar diavolul mi-a stat împotriva și nu m-am putut ridica. Chiar dacă eu rămân în mocirlă, te rog, ai grijă de copiii mei“.

Oricât de sinceră ar fi o astfel de rugăciune, pentru că de cele mai multe ori e spusă de oameni care nu numai că se mint pe ei înșiși, dar au chiar îndrăzneala de a-L minți pe Însuși Dumnezeu, această rugăciune nu este ascultată. De ce? Pentru că omul nu vrea să se ridice. A vrut o dată sau de două ori, și nu a reușit. Dar nu a reușit nu pentru că diavolul a fost prea puternic, ci pentru că voința sa a fost prea slabă. Dar, chiar dacă nu a reușit să se ridice de la primele încercări, omul nu ar fi trebuit să cedeze. Cedând, a făcut pe plac diavolului.

Este grav când ajungem să Îl mințim pe Dumnezeu. Oricât de adânc am fi căzuți într-o

patimă, Dumnezeu abia așteaptă să ne ridicăm. El ne dă tot sprijinul de care avem nevoie. Deci atunci când cineva încearcă să spună că nu mai are putere să se ridice din cădere, având ca justificare primele încercări nereușite, nu face altceva decât să nege ajutorul dumnezeiesc.

Să vorbim acum despre părinții care au puterea de a se ridica. Despre cei care duc viață în rânduială nu vom vorbi acum, ci doar îi vom lăuda și îi vom încuraja să meargă mai departe pe drumul pe care au pornit. Dumnezeu le va da plată veșnică pentru nevoințele lor.

Părinții care se ridică din păcat numai ca să nu le fie rău fiilor arată prin aceasta cât de mult își iubesc copiii. Dumnezeu le-a dat acest dar al dragostei. Și tot Dumnezeu îi ajută să se ridice.

Prea puțini se ridică din păcat într-o clipă. Lupta cu o patimă cu care ne-am obișnuit poate dura uneori luni sau chiar ani de zile. Dar părinții nu sunt singuri. Cu ei este Hristos.

Există părinți care se luptă cu o patimă de multă vreme, și totuși nu au ajuns la liman. Ei nu au nevoie să li se atragă atenția asupra faptului că orice cădere a lor are repercusiuni și asupra copiilor. Ei vor să biruie patima mai ales pentru a asculta poruncile lui Hristos. Ce se întâmplă oare cu copiii unor astfel de părinți?

Prin harul dumnezeiesc, copiii înțeleg lupta părinților. Își văd părinții ca pe niște ostași aflați pe câmpul de luptă. Și copiii se folosesc văzând cum părinții lor nu se dau bătuti, ci după fiecare înfrângere se ridică din nou.

Ar trebui să vorbim puțin și despre familia în care unul dintre părinți e pe drumul cel bun, dar celălalt nu. Celălalt duce o viață de păcat, trăiește departe de Biserică. În familie este o tensiune pe care o simt copiii. Părintele care duce lupta cea bună, de cele mai multe ori mama, suferă văzând cum celălalt le dă copiilor un exemplu negativ. Suferința unor astfel de mame ajunge uneori să se transforme în disperare și în deznădejde. Li se pare că tot ceea ce zidesc ele este dărâmat de tații care duc o viață dezordonată.

E momentul să ne întrebăm: ce rost mai au eforturile lor când piedicile sunt atât de mari? Nu ar fi bine să renunțe la lupta lor, și să înțeleagă că răul făcut de soți este mai mare decât binele pe care îl pot face ele?

Să presupunem că ar fi așa. Să presupunem că ar fi mai bine ca ele să renunțe, și că ele chiar renunță. Le-ar fi oare durerea mai mică? Nu. Dimpotrivă. Sufletele lor ar sângera în continuare. Ele ar asista neputincioase la pervertirea treptată a copiilor.

Observăm deci că renunțarea la luptă nu aduce nimic bun.

Acum este momentul să vorbim despre rostul luptei acestor mame. Copiii văd și exemplul negativ al tatălui, dar văd și lupta martirică dusă de mamă. Prin harul dumnezeiesc copiii încep să înțeleagă ceea ce se petrece în familia lor. Înțeleg că unul dintre părinți trăiește pentru Dumnezeu, iar celălalt, pentru propriile patimi. În mințile lor se duce o luptă, nu știu pe care să îl urmeze.

O părere superficială ar fi că faptele celor doi părinți stau pe un cântar nevăzut. Și copiii le aleg pe cele care atârnă mai greu. Dar nu trebuie să trecem cu vederea puterea dumnezeiască ce vine în ajutorul părinților care merg pe drumul cel bun. Această putere luminează mințile copiilor și îi ajută să aleagă ceea ce este bine.

Dumnezeu este Drept Judecător, dar este un Judecător pentru care mila este mult mai de preț decât dreptatea. Dumnezeu, văzând jertfa părintelui credincios, îl va feri pe copil. Sau, în cazul în care totuși copilul o va lua pe drumuri greșite, el va avea vie în minte pilda părintelui său credincios. Și, mai devreme sau mai târziu, această pildă își va arăta roadele. În fața vreunui necaz, sau a unui alt eveniment neașteptat, copilul de altădată va simți nevoia unui ajutor pe care această lume nu i-l poate da. Și atunci își va aduce aminte de Dumnezeu, de Cel care vine în ajutorul celor ce Îl cheamă cu zdrobire de inimă. Își va aduce aminte de Doctorul care a vindecat nu numai pe cei orbi trupește, ci și pe cei orbi duhovnicește.

Să ne ferească Bunul Dumnezeu să ajungem sau să fim ca orbii din parabolă. Iar dacă totuși suntem ca ei, să picure în inimile noastre mirul pocăinței. Să ne dea gândul cel bun ca să ne ridicăm din cădere.

Și dacă nu suntem ca acei orbi, să luăm aminte ca nu cumva să ne lăsăm cuprinși de mândrie. Nu cumva să fim ca fariseul care îl judeca pe vameș, dar prin mândria sa era mai păcătos decât el. Mai bine să ne smerim, să ne cunoaștem neputințele și să ne dăm seama că am fi putut fi

călăuze mai bune pentru copiii noștri. Să ne dăm seama că, deși nu suntem orbi, vederea noastră este slăbită din cauza căderilor noastre. Și să Îl rugăm pe Dumnezeu să ne însănătoșească.

Fie ca Bunul Dumnezeu să ne ajute să ne creștem copiii așa cum se cuvine, fără a fi pentru ei prilej de poticnire sau de sminteală. Fie ca Dumnezeu să ne întărească la fiecare pas al vieții noastre, și să ne călăuzească până la capătul drumului pe calea mântuirii! Amin.

DESPRE NEÎNTELEGERILE DINTRE PĂRINȚI ȘI COPII

Cuvânt despre pacea lui Hristos

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Iubiți credincioși, să ne aducem aminte cuvântul Evangheliei, care spune: *N-am venit să aduc pace, ci sabie. Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său, pe fiică de mama sa, pe noră de soacra sa. Și dușmanii omului vor fi casnicii lui* (Matei 10, 35).

Cuvinte grele, cuvinte dure. Fiul Omului care a venit să-l mântuiască pe cel pierdut rostește cuvinte care par a nu avea nimic în comun cu învățătura de a iubi nu numai aproapele, ci și pe vrăjmaș.

Cei lipsiți de credință au găsit între paginile Sfintei Scripturi mai multe versete care i-au ajutat să își justifice necredința. Versetul de mai sus este unul dintre acestea.

Nici un întemeietor de religie nu a susținut idei atât de ciudate. Cum să desparti o familie? În numele cărei credințe se poate separa un părinte de fiii săi?

Iată subiectul principal al cuvântului de astăzi. Vom încerca să arătăm nu numai că vorbele Mântuitorului sunt pline de dragoste, ci chiar că sunt dovada supremă a dragostei pe care a arătat-o față de părinți și de copii. Că, dacă din cuvântările

Sale ar fi lipsit această idee, ar fi fost mult mai greu pentru creștinii care trăiesc în lume să meargă pe calea mântuirii.

Mai întâi să vedem în ce context au fost spuse cuvintele despre despărțirea tatălui de fiul său. Contextul este lămuritor. Hristos le vorbea Sfinților Apostoli, trimițându-i să propovăduiască dreapta credință.

Hristos a spus că a adus nu pacea, ci sabia. Să observăm înainte de orice care au fost roadele sabiei pe care a adus-o Hristos: omul a învățat să meargă pe calea mântuirii, respectarea poruncilor dumnezeiești a încetat să mai fie doar formală, omul a dobândit dragoste față de semenii săi.

În toată istoria Bisericii nu găsim nici măcar un singur exemplu de om care să își fi disprețuit casnicii pentru a împlini vreo poruncă dumnezeiască. Iar dacă totuși au existat astfel de oameni, au fost oameni cu mintea vătămată.

Și atunci la ce anume se referea Hristos când a spus că va despărți pe tată de fiul său?

Se referea la faptul că, din lucrarea vrăjmașului, vor fi familii ai căror membri, fie ei părinți sau copii, se vor îndepărta de poruncile Evangheliei.

Vedem astăzi din ce în ce mai multe astfel de familii. Ca să nu spunem că decăderea este atât de mare, încât există familii în care nu sunt tensiuni tocmai pentru că nimeni nu mai vrea să ducă lupta cea bună. Familii care merg cu pas hotărât pe calea pierzaniei. În ele nu mai este nici un suflet care să își pună problema mântuirii sufletului. Numai patimi, numai iubire de sine, numai egoism. Dar

acolo nu există neînțelegeri. Domnește o liniște superficială, a cărei sursă este tocmai hotărârea de a duce o viață de necredință. Părinții își cresc copiii fără să le arate cerul. Sunt ca niște păsări de curte care se feresc să se uite în jur. Și unul dintre lucrurile cu care se mândresc este tocmai armonia care îi înconjoară. Au nevoie să se mândrească deoarece viața lor, fiind lipsită de binecuvântarea lui Dumnezeu, este o viață stearpă. Este o viață tristă. Iar patimile îi împiedică să vadă lumina care le-ar putea schimba inimile. Și stau în întuneric.

Ne-am putea întreba de ce diavolul, tatăl dezbinării, nu își bagă coada în astfel de familii. Răspunsul e simplu: diavolul intervine atunci când oamenii vor să meargă pe calea mântuirii. Când ei merg de bunăvoie pe calea pierzaniei, diavolul nu se implică. Stă și îi admiră cum își fac rău singuri.

Care este problema principală a unei astfel de familii? Pacea care domnește în ea nu este o pace care să ducă la mântuire. Ce lipsește dintr-o astfel de familie? Lipsește alarma, lipsește vocea proorocească a celui ce spune: *Pocățiți-vă, că s-a apropiat Împărăția cerurilor* (Matei 3, 2). Adică lipsește tocmai sabia lui Hristos.

Căci Hristos a venit să nimicească pacea acestei lumi, pace care închidea inima omului, pacea fariseică, pacea celor iubitori de sine.

El a venit să ne învețe să cunoaștem pacea cea adevărată, pace care nu se va lua de la cei credincioși în vecii vecilor. *Pace vouă!* (Luca 24, 36), acestea au fost primele cuvinte pe care le-a spus Hristos către Apostoli după Înviere. Să

căutăm această pace, și, găsind-o, vom afla poarta Împărăției cerurilor.

După ce am înțeles diferența dintre pacea acestei lumi și pacea pe care a adus-o Hristos, să revenim la ideea de la începutul acestui cuvânt. Domnul păcii desparte pe fiu de tatăl său. Aceasta se întâmplă numai atunci când unul dintre cei doi se îndepărtează de drumul cel bun. Dacă nu i-ar despărți, ar însemna că pune deasupra celor duhovnicești pacea lumii acesteia.

Să vedem acum în ce constă această despărțire. Este nevoie de foarte multă înțelepciune pentru a nu confunda despărțirea cerută de Hristos cu despărțirea pe care o vrea diavolul.

În cuvântul de astăzi ne vom referi la cazurile în care copiii sunt cei care s-au îndepărtat de Hristos. După prigoana comunistă, când unii copii s-au apropiat de credință, deși părinții lor erau necredincioși, întâlnim cazuri în care tinerii sunt cei care trebuie să stea departe de influențele negative pe care le primesc de la părinți. Părinți care îi îndeamnă să se distreze, să își risipească tinerețea în plăceri trupești. Totuși, pentru a nu lungi cuvântul, nu ne vom referi acum la această situație tristă.

Așa cum am mai spus, vom vorbi numai despre cazurile în care părinții văd cum copiii lor o iau pe drumuri greșite. Despărțirea pe care o cere Hristos este despărțirea de toate uscăturile care își fac loc în sufletul copiilor, de toate patimile și obiceiurile păcătoase.

În cuvintele Mântuitorului nu a fost nimic inutil, nu a fost nimic fără rost. Dacă ar fi fost de la

sine înțeles că părinții vor ști să se rupă de copiii lor, în sensul cerut de Evanghelie, poate că nu ni s-ar mai fi atras atenția asupra acestui lucru.

Să încercăm să găsim câteva exemple din care să vedem cum părinții calcă acest cuvânt al Mântuitorului.

Un copil se joacă pe calculator de la o vârstă foarte fragedă. Tatăl lui e foarte mândru de performanțele „intelectuale“ ale odraslei. Nici nu se gândește că fiul său își vatămă mintea, ci, dimpotrivă, se joacă chiar și el cu fiul său. Crede că așa îi arată dragoste. Și în fiecare zi, una sau mai multe ore, copilul se joacă pe calculator sub privirile blânde ale tatălui. Se știe că jocurile pe calculator au un impact negativ asupra psihicului uman. Dar aceasta nu îl interesează pe tată. El vrea să-i satisfacă toate dorințele copilului. Și, cum jocul pe calculator este cea mai mare bucurie a micuțului, tatăl nu i-o poate refuza.

Alt copil își dorește tot timpul prăjituri. Pentru a nu-l întrista, pentru a-i arăta dragostea lor, părinții îi satisfac această plăcere. Copilul mănâncă în fiecare zi câteva prăjituri. Când nu i se face pe plac, face scandal. De la un moment dat nici nu se mai pune problema de a-i face o bucurie copilului, totul a devenit obișnuit: prăjiturile i se cumpără pentru a nu se ajunge la țipete.

Alt copil își dorește noi și noi jucării. Ce e rău în asta? Cum vede o jucărie într-o vitrină, începe să plângă după ea. Și nu se oprește decât atunci când ține în mână jucăria dorită. Părinții fac uneori mari sacrificii pentru a o cumpăra, renunță chiar la mâncare numai pentru a avea bani să îi

facă copilului încă o surpriză. Nu e asta dragoste, să renunți la tine pentru copil?

Să dăm acum două exemple cu copii mai mari, cu tineri care tocmai au intrat la facultate.

Primul e foarte încântat de cunoștințele sale și de forța sa intelectuală. Și consideră că e momentul să își aleagă un traseu spiritual. Încearcă să citească cât mai mult despre marile religii, despre misterele care ne înconjoară. Este fascinat de ele. Pentru a nu-i știrbi libertatea, părinții nu se implică în viața spirituală a copilului. „Doar e mare, să se învețe să discearnă binele de rău”. Ba mai mult, încetul cu încetul, chiar și părinții devin interesați de rătăcirile de care este preocupat tânărul. Să zicem că e vorba de fenomenele paranormale. Părinții află o sumedenie de lucruri interesante. Nu e nevoie să le creadă. Sunt lucruri care au avut loc pur și simplu. Și explicațiile date sunt atât de clare, încât părinților le este teamă că ar deveni ridicoli dacă nu ar ține seama de astfel de manifestări. Și, încet-încet, părinții înșiși se îndepărtează de învățătura Bisericii pentru a primi învățăturile cu care s-a hrănit mai întâi tânărul. „Și dacă totuși adevărul era în Biserică?“, iată o întrebare pe care de obicei nu și-o pun. Pur și simplu pentru că nu sunt conștienți de faptul că au părăsit Biserica. Părăsind învățăturile ortodoxe, au ieșit din Biserică. Chiar dacă nu a avut loc o lepădare formală, totuși ei s-au îndepărtat de Trupul lui Hristos. Cu acest preț au plătit dorința de a nu fi vrut să își supere copiii.

Mai facem referire la un singur caz; puțin mai delicat, dar care nu poate fi trecut cu vederea de către părinții care sunt sinceri cu ei înșiși.

Cazul acesta este mai rar nu deoarece tinerii ar cădea foarte rar într-o astfel de greșeală, ci numai deoarece părinții află foarte rar despre ea. Ne referim la păcatul masturbării, păcat în care, statistic vorbind, cad foarte mulți tineri. Poate numai sociologii, medicii și duhovnicii știu cât de des cad tinerii în acest păcat.

Pe cât de mare este procentul tinerilor care săvârșesc acest păcat cu efecte negative nu numai asupra sufletului, ci și asupra trupului, pe atât de mic este numărul părinților care află despre aceasta. E de la sine înțeles că nici un tânăr nu se poate lăuda cu acest obicei în fața părinților.

Astăzi au apărut materiale despre avantajele medicale ale masturbării tinerilor, unde se prezintă cu argumente false ideea că acest lucru îmbunătățește viața psihică prin reducerea stresului. Subiectul este lămurit în cele mai diferite reviste. Și, cu cât mai mare este propaganda făcută acestui păcat, cu atât mai rare sunt ecourile celor care sunt de opinie diferită. Cu atât mai rar se aud vocile celor care, doctori sau preoți fiind, ar trebui să nu lase minciuna să se întindă.

Ne referim deci la cazul în care, aflând de la fiul său că se masturbează, părintele acceptă și justificarea: „Ce să fac, decât să cad în curvie...” „Da, zic părinții, mai bine să își facă numai lui rău, decât să facă și altora...” Problema este că o astfel de poziție vatămă copilul. Dacă i se pare că are de

ales între două păcate, atunci este respinsă posibilitatea de a nu păcătui.

Să vedem unde greșesc astfel de părinți în cazul despre care vorbim. Dacă în loc să înțeleagă că situația este gravă, ei se mulțumesc să găsească justificări pentru păcatele copiilor, se vor obișnui cu această atitudine. Și cu cât păcatele tinerilor vor fi mai mari, cu atât și orbirea părinților va fi mai mare. Ei vor încerca să își compare copiii cu alți copii mai păcătoși decât ai lor. Viciile propriilor copii sunt trecute cu vederea și din cauza mândriei. Cum să ai tăria să recunoști că fiul tău greșește? Ar însemna să accepți că nu ai știut să te ocupi de el așa cum trebuie.

Să încercăm să analizăm, chiar și în trecut, felul în care ar fi trebuit să se poarte părinții în toate aceste situații.

Atunci când copilul se juca pe calculator, ei ar fi trebuit să înțeleagă că acest lucru nu îi face deloc bine. În loc să îl încurajeze să ajungă la cine știe ce recorduri de îndemânare, ar fi trebuit să îi atragă atenția spre alte moduri de petrecere a timpului liber.

Părinții care dau banii pe prea multe jucării sau pe prea multe prăjituri își învață copiii să fie iubitori de sine și egoiști. Copilul care se lăcomește la prăjituri va fi peste ani de zile un om care va disprețui postul. Copilul care e obișnuit să i se cumpere tot ceea ce vrea va cere peste ani de zile bani pentru distracții pătimașe. Iar dacă nu îi va primi, va căuta să îi fure. Fiind învățat să i se satisfacă orice plăcere, nu va accepta ideea că e ceva ce nu e cazul să aibă. Se vede numai pe sine,

și de aceea nu vrea să țină cont de nimeni altcineva.

Părinții unor astfel de copii ar trebui să știe când e cazul să le facă pe plac copiilor, și când ar trebui să nu le asculte cererile. Chiar dacă se ajunge la țipete și la alte manifestări de acest gen, părinții nu trebuie să se lase impresionați. Ba mai mult chiar, părinții trebuie să îi dezvețe pe copii să reacționeze astfel. Vom vorbi imediat și despre mijlocul prin care pot fi potoliți.

Dar mai întâi să ne referim la ultimele două cazuri. Nu numai că nu ar fi trebuit ca părinții să se lase influențați de rătăcirile fiilor lor, ci ar fi trebuit să cultive în inimile acestora dragostea față de învățăturile Bisericii. Și atunci când ar fi văzut că fiii lor se îndepărtează de Biserică, ar fi trebuit să încerce să îi aducă pe drumul cel bun. Iar în cazul în care nu ar fi avut argumente pentru a sta împotriva ideilor rătăcite de care s-au molipsit copiii lor, ar fi trebuit să se sfătuiască cu un preot care cunoaște bine rătăcirile din zilele noastre. Pentru că aceste rătăcirii sunt atât de diversificate, încât un creștin fără pregătire teologică nu va putea să le stea împotriva.

În privința căderii în păcatul masturbării, părintele care află de căderea fiului său va trebui să înțeleagă cât de grea este cursa în care a căzut acesta. Dacă păcatul nu e făcut de multă vreme, adică dacă nu a devenit obișnuință, ridicarea va fi mai ușoară. Dar dacă s-a ajuns la obișnuință, ridicarea va fi mult mai grea. Există un reflex biologic care e foarte greu de înfruntat. Un părinte care își amenință fiul că dacă mai face așa ceva îl

va pedepsi groaznic nu obține nimic. Poate doar faptul că fiul va căuta să ascundă această cădere și să spună că s-a ridicat numai pentru a scăpa de pedeapsă. Părintele ar trebui nu să îl amenințe, ci să îi explice cât de important este ca păcatul să fie lepădat. Părintele ar trebui să îl îndrume pe fiu la spovedanie. Iar în cazul în care fiul nu vrea să se spovedească, părintele trebuie să arate multă răbdare, ca nu cumva, fiind prea moralist, să riște să se îndeprăteze de fiul său.

Această răbdare trebuie dovedită indiferent în ce păcate ar cădea copiii. Dacă părintele este prea insistent, dacă nu ține seama de faptul că ridicarea din cădere este un proces foarte sensibil care necesită multă delicatețe duhovnicească, fiul nu va putea să vadă dragostea de care e înconjurat, ci va simți numai răceala muștrării. Și se va simți chiar disprețuit.

Nici o poruncă dumnezeiască nu ne cere să îi disprețuim pe păcătoși. Nici un verset evanghelic nu ne îndeamnă să renunțăm să îi iubim pe cei care au căzut. Oricât de mare e căderea celor de lângă noi, trebuie să îi iubim. Or, iubirea este îndelung-răbdătoare. Iubirea nu cade, asta ne învață Evanghelia.

Părinții care spun că nu își mai iubesc copiii pentru că aceștia sunt prea păcătoși arată că nu i-au iubit cu iubirea pe care o cere Hristos. Chiar dacă această iubire are momente în care scade, totuși, prin harul dumnezeiesc, ea își recapătă forța. Cu nici un chip părinții nu trebuie să se lase biruiți de duhul diavolesc care îi îndeamnă să nu mai țină seama de copiii lor. Sfântul Filaret al Moscovei

spunea: „Copiii uitați de părinți în vremea educației îi uită la rândul lor pe aceștia după vremea educației“. Acesta nu e răul cel mai mare. Răul cel mai mare este că, după vremea educației, Îl uită pe Dumnezeu și se îndepărtează de calea mântuirii.

Care e totuși linia pe care trebuie să meargă părinții pentru a-și crește copiii așa cum se cuvine?

Sfântul Filaret al Moscovei spunea că „în educație nu se cere nici moliciune de prisos, nici asprime, ci se cere chibzuință. Un povățuitor înfuriat nu povățuiește, ci înfurie“. Iar Sfântul Ambrozie al Mediolanului învăța: „Pogorământul, dreptatea și iubirea pot și trebuie să se unească laolaltă. Rănile se spală cu vin și se tămăduiesc cu untdelemn. Așa e și în educație: pogorământul trebuie unit cu asprimea“.

Puțini părinți știu să păstreze acest echilibru: unii sunt prea îngăduitori, alții prea aspri.

Cei care sunt blânzi consideră că nu e creștinește să-i bați pe copii. Să vedem însă ce spune Sfânta Scriptură despre acest lucru. În Cartea Înțelepciunii lui Isus, fiul lui Sirah, găsim scris că *cel ce îl iubește pe fiul său îl bate, ca mai pe urmă să se bucure de el* (30, 1). Iar din Pildele lui Solomon aflăm că *cine cruță toiagul său își urăște copilul, iar cel care îl iubește îl ceartă la vreme* (Pilde 13, 24). Și tot acolo scrie: *Nu cruța pe feciorul tău de pedeapsă; chiar dacă îl lovești cu varga, nu moare. Tu îl bați cu toiagul, dar scapi sufletul lui din împărăția morții* (Pilde 23, 13-14). Ne arată Sfânta Scriptură pentru ce trebuie

să știm să ne pedepsim copiii: pentru a-i scăpa de împărăția morții, adică de iad.

Vreme de sute de ani părinții creștini și-au bătut copiii atunci când a fost nevoie. Bătaia dată la vremea potrivită nu i-a făcut mai răi, ci, dimpotrivă, le-a fost medicament.

Sfântul Ioan Gură de Aur spunea: „Dacă-l vezi pe copil greșind, pedepsește-l, uneori cu o privire severă, alteori cu cuvinte mușcătoare, uneori răsfăț-l și fă-i făgăduințe. Nu-l lovi încontinuu, nici nu-l obișnuie să fie pedepsit așa, căci, dacă se învață să fie pedepsit încontinuu, se va învăța să le disprețuiască, iar învățând să le disprețuiască, s-ar răsturna toate“. Părinții trebuie să dovedească o răbdare eroică uneori. Dacă își învață copiii cu bătaia, bătaia nu va mai avea nici un efect. Va deveni obișnuință. Trebuie mult discernământ de fiecare dată când copiii greșesc.

Ce să spunem despre părinții care sunt prea aspri cu copiii lor numai pentru că sunt biruiți de patima mâniei? Au necazuri în viața de zi cu zi, și nu găsesc alt mijloc de a se răcori decât bătându-și copiii pentru cele mai neînsemnate motive. O astfel de bătaie nu numai că nu le este de folos copiilor, ci chiar le face rău. Nu numai trupește, că durerea trece repede, ci sufletește. Copiii își împietresc inimile, și rămân pentru mulți ani marcați de duritatea de care au avut parte. Căci nu avem dreptul să ne lovim copiii numai ca să scăpăm de tensiunea pe care am strâns-o.

Singura situație în care grupările care ocrotesc copilul au dreptate să protesteze față de duritățile părinților sunt acestea: copiii loviți fără

măsură, loviți nu spre muștrare, ci spre mutilare, am putea spune; tați beți și mame fără suflet care se răzbună pe copii pentru toate necazurile de care au parte. Să îi ferească Dumnezeu pe copii de astfel de părinți!

Ar mai trebui spus un singur lucru: că trebuie să ținem seama și de vremurile în care trăim. În prima parte a secolului nostru, într-unul din satele noastre, se putea vedea următoarea scenă: cum afla că fiul său s-a dus la cârciumă, tatăl venea cu biciul și îl bătea, făcându-l de râsul satului. Fiul primea bătaia fără să protesteze. Deși era mai puternic decât tatăl său, nu îndrăznea să ridice mâna asupra lui. Pentru că, dacă ar fi făcut așa ceva, ar fi fost de ocară întregului sat: s-ar fi condamnat la o formă de exil în propriul sat.

Fără a fi de acord cu modul în care tatăl încerca atunci să își convingă fiul să renunțe la patima băuturii, observăm că, dacă un părinte și-ar lovi fiul pentru așa ceva, ar risca să ia o bătaie soră cu moartea. În zilele noastre există nu numai părinți care își maltratează copiii, ci și părinți maltratați de fiii lor. Oare de ce astfel de cazuri nu sunt studiate cu aceeași grijă? Nu putem spune.

Oricum, câtă vreme copiii sunt mici, bătaia e „ruptă din rai“. Când copiii au crescut, părinții trebuie să găsească un alt mod de a-i pedepsi. Bătaia nu mai este potrivită. Trebuie găsite pedepse care, chiar dacă nu sunt dureroase fizic, sunt dureroase sufletește.

Ca să nu mai lungim cuvântul, va trebui să spunem că părinții de astăzi, împreună cu duhovnicii lor, trebuie să găsească metoda cea mai

potrivită pentru a-și educa copiii cum e mai bine. Trebuie să găsească soluția pentru a ajunge la inimile lor și pentru a reuși să depășească tensiunile care pot apărea.

Pornind pe acest drum, să nu uite că greșelile sunt firești - și de o parte, și de cealaltă. Adică și părinții greșesc uneori, când sunt prea aspri sau prea îngăduitori cu copiii, și copiii greșesc de multe, de foarte multe ori. Nu mai e nevoie să spunem în ce situații.

Să ne ajute Atotputernicul Dumnezeu să facem cât mai puține greșeli - și unii, și alții. Să ne ajute Bunul Dumnezeu să mergem pe calea mântuirii. Și să trăim purtând în inimile noastre pacea pe care a venit să o aducă Hristos! Amin.

DESPRE GREUTĂȚILE CREȘTERII COPIILOR

Cuvânt către soții creștini

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Una dintre cele mai importante probleme întâlnite de părinții zilelor noastre este următoarea: din moment ce este atât de greu să crești un copil, oare câți copii ar fi bine să aibă o familie, astfel încât să împace porunca: *Creșteți și vă înmulțiți...* (Facere 1, 28), cu greutatea materiale?

Înainte de a încerca să dăm un răspuns, să constatăm un fapt evident: cele mai multe familii de creștini ortodocși au doar doi copii. A fost nevoie de precizarea „creștini ortodocși” deoarece sectanții, care se consideră totuși creștini, înțeleg să nu se abată de la rostul familiei și au mai mulți copii. Ar trebui să ne fie rușine de faptul că aceștia, deși sunt lipsiți de cunoașterea Sfintei Tradiții, sunt mai „tradiționaliști” decât ortodocșii în această privință.

Să observăm totuși că până acum un veac familiile ortodoxe aveau un număr mare de copii. Șapte, zece sau chiar mai mulți.

„Da, dar aveau cu ce să îi hrănească...”

Această afirmație este rostită de către părinții care încearcă să își justifice o scădere arătându-i cu degetul pe cei de un cuget cu ei.

Dar această afirmație este mincinoasă. Puține au fost clipele în istorie în care creștinii ortodocși au avut parte de liniște. La început, prigoane peste prigoane, mai apoi, războaie și alte necazuri. Citind o carte de istorie, nu este greu să observăm că momentele de bunăstare materială nu au constituit decât excepții. Sau, mai bine zis, aproape întotdeauna a existat o clasă conducătoare, care a trăit bine, și marea majoritate, care a dus-o greu.

Deci nu putem spune că aceasta este cauza pentru care creștinii de astăzi se feresc să aibă mai mulți copii, nu sărăcia este cauza. Ci împușinarea credinței. Trebuie privite lucrurile în față. Oamenii de astăzi nu mai au credință, mulți au rămas creștini numai cu numele. Fără să generalizăm, putem observa un raport direct între credința părinților și numărul de copii pe care îi au. Puțini copii, adică unul, doi, credință puțină.

De unde tragem linia, de unde începem să considerăm că sunt mulți, de la trei sau de la cinci? Iată o întrebare bună pentru teologii iezuiți. Cine poate da răspuns unei asemenea întrebări? Nimeni. De fapt, se poate da tocmai răspunsul că nimeni nu poate stabili aceasta. Fiecare familie are caracteristici unice și de aceea a stabili un număr fix drept bun, să zicem cinci copii, înseamnă a încerca să știrbești taina familiei.

Dar dacă nu putem stabili un număr fix, totuși putem preciza care este criteriul după care recunoaștem familiile care merg pe drumul cel bun de celelalte. Și vom spune că familiile în care soții fac dragoste fără să se păzească ca femeia să

rămână însărcinată sunt, din acest punct de vedere, pe drumul firesc și binecuvântat de Dumnezeu. Și vom mai spune că cei care aduc diferite justificări pentru a face altfel merg pe un drum greșit.

Să lămurim puțin ce înseamnă din punct de vedere creștin „a face dragoste“. Lămurire extrem de importantă pentru orice familie creștină. În familiile care trăiesc departe de Biserică, soții care fac dragoste încearcă să își împărtășească unul altuia dragostea pătimașă, dragoste care stă sub semnul disperării că o dată cu moartea fizică va dispărea.

Într-o familie creștină, soții își dăruiesc unul altuia dragoste, o dragoste ce stă sub binecuvântarea lui Dumnezeu. Soții știu că dragostea lor nu trece o dată cu trecerea timpului, dragostea lor este veșnică. Chiar dacă atunci când vor învia, oamenii *vor fi ca îngerii din ceruri* (Marcu 12, 25), aceasta înseamnă că oamenii nu vor mai simți atracția pătimașă față de persoanele de sex opus. Că trupurile înviate nu vor mai fi folosite la împreunarea firească dintre soț și soție. Atunci dragostea se va manifesta într-un alt mod, mai înalt. Dar între soți va rămâne o legătură foarte strânsă. Dragostea lor, pecetluită prin Taina Cununiei, va dăinui în vecii vecilor.

Tocmai pentru ca dragostea dintre soți să fie o dragoste binecuvântată de Dumnezeu, rodul ei sunt pruncii. Pruncii sunt dovada vie că dragostea a rodit, că a fost întregă.

Soții care refuză ca dragostea lor să rodească, spunând că nu sunt pregătiți pentru aceasta, nu au înțeles ce înseamnă familia creștină.

Să încercăm o definiție, riscantă, ca multe alte definiții: „Familia este mica biserică în care un bărbat și o femeie își unesc viețile pentru ca prin dragostea pe care și-o poartă unul altuia să se sprijine unul pe celălalt pe calea mântuirii și pentru ca dragostea lor să devină roditoare“. Nu degeaba în rugăciunile de la Cununie preotul se roagă ca Dumnezeu să îi învrednicească pe miri de urmași.

Ar fi bine ca cei care vor să se căsătorească, dar nu vor să aibă copii să îl roage pe preot să nu îi mai tortureze cu rugăciuni: „Să te înmulțești ca Rebecca...“! Cum ar fi ca cineva să aibă sinceritatea de a-l ruga pe preot: „Părinte, nu vă mai osteniți, săriți peste rugăciunile cu facerea de copii, că noi avem alte gânduri...“?!

Părintele ar spune, așa cum e firesc, că slujba nu poate fi scurtată. Dar problema este că nu numai slujba, nici măcar familia însăși nu ar fi normal să fie ciuntită. O familie în care soții nu vor să aibă urmași, sau se mulțumesc cu unul sau doi copii, este o familie incompletă. Se renunță tocmai la ceea ce este propriu unei familii pentru a sta sub binecuvântarea lui Dumnezeu.

„Dar ce, e mai bine să facem mulți copii, și din cauza problemelor apărute să fie în familie o atmosferă de tensiune permanentă? Oare asta vrea Dumnezeu, să avem în casă o grădiniță, chiar dacă pentru asta vom renunța la liniște și înțelegere?“

Nu, Dumnezeu nu vrea ca familia să fie un sălaș al neînțelegerii. Totuși, întrebarea de mai sus sună cam așa: „Oare nu ar fi mai bine ca până la vârsta căsătoriei tinereții, și în mod special băieții, să înceapă viața sexuală? Oare Dumnezeu vrea ca ei

să ajungă la probleme psihice, cum au ajuns unii? Sau este îngăduitor și ține cont de maturizarea lor trupească?“ La o asemenea întrebare, orice părinte creștin ar trebui să răspundă astfel: „Copiii noștri nu trebuie comparați cu cei care, neștiind să își păzească mintea, au ajuns la complicații psihice. Copiii noștri trebuie comparați cu cei care, ducând lupta cea bună împotriva patimilor și a poftelor, au primit cununa înfrânării, și au ajuns în fața altarului curăți“.

Nu trebuie să ne comparăm cu cei aflați în situații anormale, ci trebuie să ne comparăm cu cei care merg pe calea mântuirii.

În concluzie, la întrebarea: „Vrea Dumnezeu ca familia să fie o grădiniță în care să domnească tensiunea?“, răspunsul este simplu: „Nu, Dumnezeu vrea ca familia să fie locul în care, indiferent cât de mulți copii ar veni pe lume, să domnească liniștea și dragostea“.

Ce vom spune deci? Că familiile în care sunt mulți copii sunt mai sporite duhovnicește decât cele cu puțini copii?

Nu putem generaliza. Așa cum am mai spus, sunt și familii în care, deși sunt mulți copii, părinții nu știu să creeze o atmosferă de liniște. Totuși, câtă vreme ei au respectat poruncile lui Dumnezeu și nu s-au ferit să facă mai mulți copii, deși erau conștienți de greutățile pe care le vor întâmpina, ei sunt mai credincioși decât părinții care, crescând în liniște un copil sau doi, nu vor să mai aibă alții. Aceștia din urmă își pun nădejdea mai mult în propriile puteri decât în Dumnezeu.

Asta nu vor oamenii să înțeleagă, că Dumnezeu este Cel care ne poartă de grijă, nouă și copiilor noștri. Că, fiecărui copil care vine pe lume, Dumnezeu îi trimite toate cele de trebuință.

Să vorbim puțin despre acest aspect. Vedem că unii părinți se întristează văzând cum uneori nu au nici măcar bani pentru medicamentele copiilor, sau pentru haine, sau mâncare. Situația este grea, într-adevăr. Dar niciodată Dumnezeu nu trimite mai puțini bani decât este nevoie. Întotdeauna trimite toate cele de trebuință. Despre aceasta dau mărturie tocmai familiile care, foarte sărace fiind, știu să Îi mulțumească lui Dumnezeu că le dă putere să depășească orice necaz.

Oare Dumnezeu este sărac, oare nu avea prin cine să trimită bani pentru medicamente? Ba da. El a îngăduit însă ca robii Săi să treacă prin această grea încercare tocmai pentru a-și arăta credința, și pentru a fi vrednici de cunună.

„Dumnezeu niciodată nu ne-a lăsat“, spun astfel de părinți, deși sărăcia îi apasă. Muncesc până cad din picioare, dar nu se lasă. Încearcă să facă totul pentru a fi bine. Și pentru credința lor, copiii le cresc ca niște îngerași. Chiar dacă nu au haine frumoase ca ale celorlalți, chiar dacă nu au atât de multe cărți, ba chiar dacă se simt uneori arătați cu degetul, și ochișorii lor se umplu de lacrimi, acești îngerași cresc apărați de mâna dumnezeiască. Ei nu au habar de distracțiile celorlalți, care cheltuiesc bani cu ușurință. Dar nici aceștia nu au habar de mângâierile cu care Dumnezeu îi odihnește pe copiii care duc o viață mai sărăcăcioasă, dar mult mai curată.

Când un părinte spune că Dumnezeu nu îi trimite tot ceea ce este de trebuință pentru creșterea copiilor, nu ține cont de trei lucruri: că de multe ori lucruri care par absolut necesare nu sunt deloc așa, că în unele cazuri Dumnezeu îngăduie să fie încercată credința părinților și că alteori lipsurile sunt răsplata unor păcate mai mari sau mai mici.

Când părinții consideră necesare lucruri care nu sunt astfel, ori o fac dintr-o greșeală greu de observat, ori, de cele mai multe ori, pentru că vor ca odraslele lor să se bucure de cât mai multe bunătăți. Aici nu mai este vorba de grija de a asigura cele necesare, ci de dorința lacomă ca odrasla să fie cât mai învelită în bunătăți. Nu rareori se confundă nevoia reală cu o nevoie artificială.

Copilului îi trebuie de exemplu o căciuliță de iarnă. „Of, de ce nu are Dumnezeu grijă de băiatul meu, că nu am bani pentru căciuliță de blană“, se plânge mama, fără să vadă că băiatului i-ar fi fost cald și cu o căciuliță de lână, mult mai ieftină. Și pentru care Dumnezeu a trimis de fapt bani. „Nu, vreau ca fiul meu să fie îmbrăcat cât mai elegant, să se vadă că nu e orice copil...“, se plânge mama.

Dumnezeu aude destul de des astfel de obiecții. Nu puțini sunt părinții cârtitori. Aceștia ar trebui să înțeleagă că din cuvintele Mântuitorului au lipsit laudele la adresa răsfățului, a capriciilor și a lipsei de măsură. Ar trebui să înțeleagă că, dacă nu știu să se folosească cu chibzuință de cele trimise de Dumnezeu, s-ar putea să fie lipsiți de ele.

Pe cât este de firesc ca un părinte să își dorească pentru fiii săi să fie apărați de frig, pe atât de nefiresc este ca el să îi și indice lui Dumnezeu care este magazinul de la care să fie cumpărate astfel de haine. Dumnezeu nu numai că nu ascultă cererile necumpătate ale părinților, ci, din dragoste, le stă împotriva. Iar atunci când părinții observă cum, ca prin miracol, întotdeauna se găsesc bani pentru a-și răsfăța odraslele, ar fi bine să își dea seama că nu e vorba de un ajutor de la Dumnezeu, ci de o sponsorizare de la cel care e foarte darnic atunci când împinge sufletele pe panta pierzaniei.

Cât despre părinții care știu să Îi mulțumească lui Dumnezeu pentru mila pe care o revarsă asupra lor, care știu să se bucure de cele mai modeste daruri pe care le pot face copiilor, ei au inimile pline de bucurie sfântă. Și chiar dacă uneori par copleșiți de întristare sau chiar de deznădejde, Însuși Domnul le acoperă inimile cu pacea Sa.

Ne-am referit la familiile mai sărace. Cât despre părinții cu o stare materială bună, care nu vor și alți copii alături de primul, lucrurile sunt clare. Chiar dacă merg la biserică, chiar dacă postesc, ei nu merg pe calea mântuirii. Ei calcă în picioare rostul familiei. Schimbă credința după cum le place și se păcălesc singuri. Ei nu se pot împărtăși cu Preacuratele Taine ale lui Hristos.

Chiar dacă în zilele noastre unii preoți mai tineri dau dezlegare la împărtășanie în astfel de cazuri, o astfel de împărtășanie este spre osândă. Nici un preot nu poate împărtăși un păcătos care nu vrea să conștientizeze și să părăsească păcatul. Așa

cum nu poate împărtăși un bețiv care nu vrea să divorțeze de sticlă, tot așa nu poate împărtăși un părinte care se ferește să facă copii.

Numai în cazul în care bețivul duce o luptă grea împotriva patimii care îl apasă, și, de fiecare dată când cade, se ridică, părintele duhovnicesc ar putea să se gândească dacă nu cumva ar fi bine să îl împărtășească. Și, în cazuri foarte rare, îl împărtășește. Și din faptul că omul renunță la patimă se vede că împărtășania nu i-a fost spre osândă.

Tot așa preotul, în cazuri foarte rare, îi poate împărtăși pe soții care au înțeles că este mare păcat să se ferească să aibă copii. Acceptarea acestui lucru nu este deloc simplă. Pentru că schimbă foarte profund viața unui cuplu. De aceea, în unele cazuri, nu după multă vreme, părinții revin la starea anterioară. Se vede de aici că obișnuința contracepției s-a întipărit în sufletele lor ca o patimă. Și, de fapt, chiar dacă nu intră în lista clasică a patimilor, este o ramificație deloc neglijabilă a patimii desfrâului. Nu e vorba de desfrâul obișnuit, dar tot o formă de păcat este.

De ce? Tocmai pentru că unirea trupească dintre soți este intenționat lipsită de rodire. Moment în care această unire își poate pierde curăția, devenind întinată, pătimașă.

De ce mai fac dragoste soții care nu vor să aibă deloc copii? Ori pentru plăcere trupească, ori pentru a-și arăta o formă de iubire care alungă binecuvântarea lui Dumnezeu.

Să amintim aici o formă de înșelare: soții aud sau citesc despre familie ca și chip al Sfintei

Treimi. Familia, mica biserică, oglindește comuniunea dintre persoanele dumnezeiești. „Dacă avem un copil, înseamnă că este de ajuns. Suntem o mică biserică. Mergem pe drumul cel drept”.

Nu este deloc așa. Familia cu un copil este chip al Sfintei Treimi numai atunci când, deși părinții și-au dorit și alți copii, Dumnezeu nu le-a ascultat rugăciunea. Când părinții s-au ferit să mai aibă copii, s-au ferit și de a avea familia ca mică biserică. Atunci au ales de bunăvoie un alt mod de viață decât cel pe care îl cere de la ei Dumnezeu.

Chiar dacă în zilele noastre au apărut anumiți teologi care încearcă să justifice faptul că păzirea de a nu mai face copii nu este un păcat, astfel de cugetători nu vor să țină seama de experiența Bisericii Ortodoxe. Chiar dacă ei înșiși fac acest păcat, aceasta nu înseamnă că trebuie să îi găsească justificări. Păcatul tot păcat rămâne, oricum am încerca să îl mușamalizăm. Și atunci când, în loc să Îi cerem lui Dumnezeu să ne ierte păcatele și să ne dăruiască îndreptare, noi încercăm să Îl păcălim prin justificarea păcatului, nu numai că nu vom primi iertare, ci păcatul nostru mult mai mare va fi.

Nu trebuie să încercăm să modificăm învățătura creștină după pofta inimii noastre, ci trebuie să modificăm viața noastră astfel încât să fie în armonie cu învățătura creștină. Așa ne-a poruncit Dumnezeu. Nu ne-a spus că putem modifica poruncile Sale astfel încât să nu ne fie greu să le ținem. Ci ne-a spus că oricine încearcă să își câștige sufletul îl va pierde. Adică cine găsește de cuviință să modifice predaniile Bisericii, și să găsească noi căi de mântuire, se va pierde.

S-ar putea spune că aceasta nu este o dogmă, și deci se poate trece cu vederea. Dar cei care fac astfel de afirmații uită că, de fapt, nici una dintre poruncile Bisericii nu este dogmă. Cei care păstrează cu rigurozitate dogmele, adică dreapta-credință, dar calcă în picioare poruncile, adică dreapta-trăire, merg cu siguranță pe calea pierzaniei. Dogmele nu mântuiesc pe nimeni. Numai cei care, păstrând cu sfințenie dogmele, duc o viață creștinească, numai aceia se vor mântui.

Să vorbim acum despre soții care nu pot să facă copii. Chiar dacă s-au rugat ani de zile, Dumnezeu nu i-a ajutat să aibă copii. Poate fi considerată o astfel de familie mică biserică? Sau nu?

Vedem în istoria Bisericii că, atunci când Dumnezeu nu i-a binecuvântat cu copii, creștinii nu au considerat aceasta un blestem. Ci au încercat să dea roadă duhovnicească în alt fel: ori hrănind săracii, ori îngrijind bolnavii, ori trăind o viață de aspră nevoiță. Unii se duceau la mănăstire. Alții, nesimțind chemare pentru aceasta, trăiau ca frații. Înțelegând că nu pot avea copii, au renunțat la dragostea trupească, firească între soț și soție.

O astfel de hotărâre poate părea nebunească soților de astăzi, care consideră că centrul vieții de familie sunt plăcerile de care au parte în patul conjugal. Pentru acești soți, nu numai nevoița înfrânării de la dragostea trupească pare nebunie, ci și orice altă formă de înfrânare. Postul, de exemplu, este considerat potrivit sănătății, și de aceea nu este ținut.

Revenind la soții care nu pot avea copii, deși nimeni nu le poate impune să țină o înfrânare care este peste măsura lor, totuși e bine ca ei să încerce să întoarcă neputința lor în binecuvântare. Cel mai ușor pot face acest lucru înfiind copii orfani.

Trebuie spus că nici această înfiere nu trebuie făcută la întâmplare. Părinții trebuie să se roage mult înainte de a face acest pas. Și să se sfătuiască cu părintele lor duhovnic. Înfierea unui copil este o faptă bună, dar care trebuie făcută cu multă grijă. Pentru că este foarte delicat modul în care un copil, care din punct de vedere trupesc nu are nimic în comun cu cei care îl înfiază, învață să primească și să le dăruiască acestora dragoste.

Biserica a rânduit ca la o înfiere preotul să citească o rugăciune specială. Momentul este de mare importanță pentru Biserică. Un copil „al nimănui“ devine un copil al unor părinți creștini. Are loc un eveniment absolut deosebit.

Femeia nu a născut trupește, dar a născut sufletește. Adică a fost mamă pentru copiii pe care i-a primit în grijă. Și de multe ori astfel de mame jertfelnice au parte de mai multă dragoste de la copiii lor decât mamele naturale.

Să mai amintim că dacă o femeie nu mai poate rămâne însărcinată, în urma prea multelor avorturi pe care le-a făcut mai înainte, atunci neputința ei este o pedeapsă de la Dumnezeu. După ce a ucis atâția prunci, înainte de a îi naște, ajunge să simtă lipsa dragostei celor pe care i-a lipsit de viață. Nu a fost numai vina ei, a fost și vina bărbatului care a îndemnat-o să lepede pruncii. Dar, tot așa, nici pedeapsa nu este numai a ei. Soțul

suferă, chiar dacă nu cu aceeași intensitate, durerea că nu are urmași.

Pentru că am amintit puțin despre acest păcat îngrozitor care este pruncuciderea, ar fi bine să amintim și despre situațiile în care femeia este obligată de bărbat să avorteze. Să zicem că este vorba de o mamă care are doi copii, și pe care soțul o amenință că dacă nu renunță la sarcină va renunța el la familie.

Pe cât este de clar că un astfel de subiect nu este prea plăcut urechilor, pe atât de clar este și faptul că, din moment ce nu puține femei sunt puse într-o astfel de situație, subiectul trebuie lămurit.

Când o mamă are de ales între viața pruncului pe care îl poartă și liniștea familiei, are de ales între Hristos și diavol. Mai bine să își crească copiii singură decât să fie criminală. Dacă se gândește că mai bine omoară pruncul din pânțe pentru a avea mai multă grijă de ceilalți copii, și pentru a nu-i lăsa fără tată, greșește mult. Nu va avea parte de liniștea dorită. Sângele pruncului va striga. Osânda dumnezeiască va veni peste familie. Poate nu imediat, poate abia peste ani de zile, dar fărădelegea va fi pedepsită.

Și dacă mama păstrează sarcina, iar soțul o părăsește, vina nu este a mamei, ci numai a tatălui. Mama s-a temut mai mult de Dumnezeu decât de oameni, și și-a purtat crucea cu demnitate. Chiar dacă își va crește copiii în mari greutăți și lipsuri, totuși, când vor crește mai mari, aceștia îi vor înțelege martiriul. Pentru că martiriu este să faci voia lui Dumnezeu în situații atât de grele.

O altfel de situație delicată este atunci când soțul este cel care nu vrea ca soția lui să rămână însărcinată, și pentru ca nu cumva să fie păcălit de soție are el grijă să nu se ajungă la sarcină. O mică paranteză: cât de nepotrivit este cuvântul „grijă“ când ne referim la lucruri potrivnice lui Dumnezeu. Ar trebui găsit un alt cuvânt.

Ce are de făcut soția în astfel de situații? Are de ales între a face voia soțului și a nu păcătui. Ce este mai bine? Cel mai bine este să ceară sfat duhovnicului. Și duhovnicul o va pregăti să ducă o luptă de ani de zile cu soțul ei. Adică să îi facă pe plac, ca să nu se ajungă la despărțire, situație mult mai gravă, dar să nu accepte în inima ei compromisul ca pe ceva firesc.

Să nu se mulțumească a-și bucura soțul întristându-L pe Dumnezeu. Ci, cu multă răbdare, să îl lămurească ce mare este greșeala pe care o fac. Și, dacă în inima soțului există puțină dragoste, după ani sau luni de zile va renunța să își mai supere soția. Va înțelege cât de mult ar bucura-o faptul că lucrurile intră pe un făgaș normal.

Cu o precizare: singura situație în care duhovnicul ar putea fi înțelegător, pentru evitarea divorțului, este atunci când nu se ajunge sub nici o formă la avort. Toți medicii creștini afirmă că o parte dintre metodele de prevenire a sarcinii, metode care au parte de o reclamă foarte bogată, nu evită sarcina, ci oucid imediat după ce apare. Deci, neintrând în cunoștințele preotului un asemenea subiect, nu e firesc să i se ceară îngăduința pentru săvârșirea unor crime mai puțin evidente.

Să revenim puțin la starea firească, în care părinții au câți copii le dă Dumnezeu.

Dacă ne gândim că soții creștini țin în cursul anului patru posturi mai lungi și în fiecare săptămână posturi mai scurte, dacă ne gândim deci la soții care păstrează înfrânarea recomandată de Biserică, vom înțelege că automat se reduce numărul zilelor în care pot face copii. Deci nimeni nu trebuie să se sperie gândindu-se că va trece de la un bebeluș la altul. Dumnezeu rânduiește când vin copiii. Și chiar dacă ar veni câte unul în fiecare an, deși astfel de situații sunt foarte rare, tot de la Dumnezeu ar veni.

Ne vom referi acum la încă un singur aspect al problemei pe care o avem în față. Și vom spune că, atunci când într-o familie sunt copii mulți, e mare și dragostea lor.

Când părinții au un singur copil, chiar dacă îi satisfac toate poftele, nu îi vor putea da bucuria de a ști să își deschidă sufletul. Egoismul se va întinde ca o plagă în sufletul lui. Și, cu cât vor încerca mai mult părinții să îi umple golul pe care îl aduce egoismul, cu cât vor încerca să gonească singurătatea prin nenumărate surprize și cadouri, cu atât copilul va fi mai închis în el.

Un copil singur la părinți va cunoaște foarte greu ce înseamnă dăruirea creștină, ce înseamnă dragostea de aproapele. Va fi nevoie de o luptă duhovnicească foarte lungă și foarte grea pentru ca din inima lui să fie alungate toate rănila lăsate de iubirea de sine.

Atunci când sunt numai doi copii, multă vreme între ei va fi o tensiune provocată de

temerea că fiecare va trebui să împartă cu celălalt ceea ce are. Deși situația este mai bună decât în cazul amintit mai înainte, deoarece acum copilul înțelege că și fratelui i se cuvine atenție, totuși are loc o anumită luptă pentru întâietate în fața părinților.

Atunci când într-o familie sunt mai mulți copii, chiar dacă în familia respectivă sunt multe greutăți materiale, sunt și multe bucurii. Nu e nevoie de justificări pentru aceasta. Așa a lăsat Dumnezeu. Numai ca părinții să își crească pruncii pe calea dreptei credințe. Căci dacă s-ar mulțumi să îi facă, spunând că prin aceasta și-au făcut datoria de părinți, nu sunt cu mult mai buni decât cei care nu vor să aibă copii.

Dar câte familii de acest gen cunoaștem? Puține, foarte puține. Știu chiar că sunt unii ce cred că astfel de familii nici nu există. Că sunt doar un model imposibil de pus în practică.

V-aș întreba însă dacă numărul monahilor care duc viață de sfințenie este mare. Dacă numărul creștinilor despre care considerăm că duc viață sfântă este mare.

În cazul în care ne dăm seama că trăim niște vremuri de mari ispite, vremuri despre care au profețit părinții din vechime că vor fi vremuri de moleșeală și de trândăvie duhovnicească, vom înțelege că puțini sunt cei care, în lume sau în mănăstire, merg pe calea sfințeniei.

Vom spune imediat că familiile model sunt rare, foarte rare. Numărul lor este la fel de mare cu cel al monahilor care duc viață sporită.

Și totuși, câtă vreme Dumnezeu va ține lumea, ea nu va fi lipsită de sfinți. Sfârșitul sfințeniei înseamnă sfârșitul lumii.

Dar, vor spune unii, ne este greu să avem ca model o familie sfântă. Mai bine să găsim un model mai apropiat de măsura noastră.

O astfel de poziție este specifică celor care nu vor să înțeleagă că nu există o altă cale de urmat pentru dobândirea mântuirii decât sfințenia.

Dacă oamenii s-ar fi putut mântui fără să meargă pe calea cea îngustă a sfințeniei, atunci Hristos nu ar mai fi mers pe această cale. Hristos nu ar mai fi murit pe cruce.

Să luăm aminte! Nu avem voie să părăsim calea mântuirii, pe care ne-o arată Biserica, pentru a merge pe calea pe care o arată cine știe ce filosof mincinos al zilelor noastre.

Dacă ne-am fi putut mântui fără cruce, atunci Domnul ne-ar fi învățat El însuși această cale. Și poate că, din dragoste pentru noi, ar fi mers chiar El pe ea, ca să nu ne fie teamă că ajungem în prăpastie.

Dar fără cruce nu există Înviere! Sunt cuvinte pe care le știm, dar pe care ne este foarte greu să le ținem.

Și dacă vrem să ajungem la Înviere, să ne bucurăm de lumina Învierii, atunci să avem curajul de a duce lupta cea bună.

Cei care suntem în lume, să trăim ca și cum nu am fi ai lumii. Gândul nostru să fie la Hristos.

Să ne creștem copiii cu credință și înțelepciune, să îi creștem cu dragoste și cu răbdare, astfel încât la Judecata ce ne așteaptă pe

toți să primim netrecătoarea cunună a mântuirii!
Amin.

DESPRE LEGĂTURA DINTRE NAȘI ȘI FINI

Cuvânt la botezul unui prunc

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin.

Iubiți credincioși, ne-am adunat astăzi pentru a lua parte la slujba botezului unui prunc.

Emoția este mare. A părinților, a nașilor și a tuturor celor de față. Mare este și emoția și bucuria preotului care a botezat pruncul. Cât despre ceea ce a simțit copilul în clipa în care a intrat în Biserică, în clipa în care a devenit membru al Trupului lui Hristos, nu ne este nouă a vorbi. Mare taină este aceasta!

Dar este momentul să vorbim puțin despre acest copil și despre cel care a primit a-i fi sprijin duhovnicesc pe calea mântuirii, adică despre nașul său. Deși se obișnuiește să se considere că amândoi nașii au aceeași responsabilitate, de fapt rolul mai important este cel al persoanei de același sex cu cel botezat, în cazul de față al nașului. Nașul a spus lepădările, el a rostit Crezul. El și-a asumat rolul de călăuză a pruncului. Dacă am fi asistat la botezul unei fete, aceleași lucruri ar fi fost valabile pentru nașă. Oricum, după cum este de la sine înțeles, nașii se ocupă împreună, nu separat, de finii lor.

Vom vedea imediat de ce am făcut totuși această diferențiere.

Dar mai întâi să vedem ce implică un botez. Nașii cheltuiesc bani, încearcă să facă după slujbă

o petrecere de pomină, și să le facă finilor daruri cât mai scumpe. Și pentru că micuții nu prea sunt capabili să aprecieze cum se cuvine dărnicia nașilor, de multe ori această dărnicie se manifestă printr-o sumă mare de bani oferită părinților.

„Vai, dar nu trebuia să vă deranjați!“

„Nu face nimic, e plăcerea noastră, doar pentru asta suntem nași“.

Cuvintele acestea nu se învechesc, ci, dimpotrivă, devin din ce în ce mai actuale. Mai apropiate de modul în care omul zilelor noastre înțelege credința creștină.

Cu cât e masa mai bogată, cu cât este băutura mai multă, cu atât botezul este mai reușit. „L-am împăcat și pe Dumnezeu, ne-am simțit și noi bine“, zic de obicei nașii. Și, nu rareori, băutura prisosește atât de mult, încât unii dintre meseni pleacă la casele lor de-abia ținându-se pe picioare.

„Doar o dată e botezul lui Costel, sau al Anei, lasă-mă să mă simt bine!“, îi spune nașul nașei, care îi atrage atenția asupra faptului că de la prea multă băutură i se va face rău.

Nu e o noutate pentru nimeni că unii înțeleg botezul doar ca pe o distracție pentru trup. Și, mai ales, pentru pânțece. Că sunt unii care, deși beau cu măsură, mănâncă până li se face rău.

Poate că unii dintre cei de față se miră auzind cum, la acest moment de bucurie, cineva vorbește despre lucruri mai puțin frumoase. Dar vorbesc tocmai pentru că nașul m-a rugat să fac aceasta. Și dacă stau să mă gândesc, e momentul cel mai potrivit pentru a cugeta asupra măreției

Tainei Sfântului Botez și a modului în care diavolul se răzbună pentru faptul că încă un prunc a devenit membru al Bisericii.

Să mă ierte cei care vor considera acest cuvânt prea dur, și să mă creadă că nu sunt eu de vină pentru faptul că atrag atenția asupra unor aspecte neplăcute. Mi-ar fi plăcut ca ele să nu existe. Dar, din moment ce ele există, ar fi o greșeală să le ignorăm.

Să revenim la masa de la botez. Dintre cei care se lasă amețiți de băutură, nașul este cel care de obicei se simte mai îndreptățit să bea mult. Se simte în centrul atenției. Și este. Nu de multe ori în viață este cineva naș. Unii sunt o singură dată în toată viața lor. Și atunci caută să trăiască la maximum aceste clipe. Cel mai simplu mod de a te bucura de ceva este să te bucuri într-un mod pătimaș. Și nașul, nu de puține ori, caută acest mod. Finuțul doarme de obicei într-o altă cameră, nefiind în stare să participe la ospăț și nici să își dea seama că lucrurile o iau pe un făgaș greșit.

De ce? Pentru că, dacă am asemăna botezul cu ziua de naștere, și botezul tocmai naștere duhovnicească este, sărbătoritul este finul, și nu nașul. Este ziua de naștere a finului, nu a nașului.

De aceea nu este firesc ca, imediat după terminarea slujbei religioase, finul să treacă pe un plan secundar. El trebuie să rămână în centrul atenției. Bine, și atunci ce să facem, să ținem pruncul lângă noi la masă? Nu e vorba de așa ceva. Fiind mic, va adormi destul de repede. Slujba l-a solicitat prea tare și de aceea îl va fura somnul.

Să ne întrebăm: Ce am putea face pentru ca pruncul să rămână în centrul atenției? Să punem o masă mai săracăcioasă? Să lăsăm copilul să doarmă în fața mesenilor, pentru ca mesenii să fie nevoiți să vorbească în șoaptă? Nu. O astfel de soluție ar fi superficială.

Atunci, ce e de făcut? Iată o întrebare foarte grea, cum grele sunt toate întrebările privitoare la viața creștină.

Vom părăsi pentru câteva clipe răspunsul la această întrebare pentru a da glas unei alte posibile întrebări pe care și-ar putea-o pune cineva dintre cei prezenți: „Și deci la petrecerea de după botez nu e voie să dansăm? O să fie ca la înmormântare?”

În primul rând ar trebui să spunem că masa de după botez ar trebui să fie nu petrecere, ci agapă. Adică masă a dragostei, masă a comuniunii sufletești. Ar trebui să fie o astfel de masă, încât, dacă într-o clipă Dumnezeu ar muta masa cu tot cu meseni înăuntrul unei biserici, nici unul dintre invitați nu s-ar simți întristat. Ar trebui să fie o masă a dragostei, în care să se simtă prezența lui Hristos.

„Și o să fie ca la înmormântare?”

Nu, bineînțeles că nu. Poate numai dacă cineva dintre meseni nu este botezat, sau socotește credința o prostie, ar putea fi trist văzând cum pruncul a intrat în rândul creștinilor. Cum a fost îngropat pentru lumea aceasta de desfrâu și de păcat, și cum a înviat pentru Hristos. Dar nu cred să existe oameni cu o inimă atât de împietrită, încât să se întristeze că un copil a intrat în Biserică.

Botezul este moment de bucurie creștinească. Vrea cineva să danseze? Da, asta o știm cu certitudine. Tocmai pentru faptul că la multe mese de după botez se dansează.

Să încercăm să vedem cum și dacă e firesc să se danseze la astfel de ocazii. Există muzică pentru astfel de prilejuri? Există dansuri care să ne ajute să ne manifestăm bucuria duhovnicească? Precum știți, nu.

Și atunci, de ce se dansează la unele mese care ar trebui să stea sub semnul lui Hristos?

Pentru că oamenii vor să se simtă bine, vor să se distreze, și atunci transformă masa aceasta într-un prilej de a petrece. Oamenii caută cu disperare momente în care să evadeze din greutățile vieții de zi cu zi. Viața este grea, și parcă din ce în ce mai grea. Să căutăm să îi înțelegem pe cei care, apăsați de grijile materiale, abia așteaptă să evadeze. Abia așteaptă să mai respire un pic. Abia așteaptă să se distreze.

Și botezul le oferă un astfel de prilej. E de ajuns să fie câțiva oameni cu bună dispoziție care să vrea să danseze, că în câteva clipe agapa s-a transformat în petrecere, sau chiar în bairam. Cuvântul acesta turcesc, bairam, este reprezentativ pentru modul în care știu să se bucure unii creștini astăzi. Se bucură ca și turcii sau ca alți păgâni.

Problema este cei care vor să meargă la un bairam nu se gândesc că, dacă transformă agapa într-un bairam, păcatul lor este foarte mare. Pentru că așa îi vor face rău copilului. De ce? Pentru că taie aripile duhovnicești ale nașului. După botez, nașul ar trebui să fie ca un preot după hirotonie.

Răspunderea primită este foarte mare. Și un bairam nu numai că nu îl ajută pe naș să își ia în serios responsabilitatea, ci dimpotrivă. Îl ajută să uite că a luat asupra sa crucea grea a nășitului. Îl ajută să înțeleagă greșit nășitul.

Ca să nu lungim cuvântul pierzându-ne în detalii, mai spunem o dată doar că agapa trebuie să rămână agapă. Și că mare păcat au cei care confundă agapele cu bairamurile.

Nu, agapa de după botez nu este parastas, nu stăm cu sufletele cernite. Decât o masă fariseică, în care toți au masca evlaviei, dar din inimile lor cucernice lipsește dragostea și bucuria, mai bine o masă a vameșilor, cu muzică și dans.

Decât o masă a celor care, asemenea unor sectanți, repetă din gură numai psalmi și pericope evanghelice, dar au inimile pustii, mai bine o masă a celor care râd și glumesc fără măsură.

Dar noi nu cu fariseii trebuie să ne comparăm, și nici cu sectanții. Noi trebuie să trăim ca niște creștini adevărați.

Așa că ar trebui să preferăm o masă de la care să lipsească dansul, dar să fie prezentă dragostea. Să lipsească bețivii, dar să nu lipsească băutura. Adică vinul să se bea cu măsură. Aici este granița dintre bucuriile lăsate de Dumnezeu și patimi. Vinul veselește inima omului, asta o știm cu toți. Dar toți știm că peste o limită o înveselește definitiv, ajungându-se la beție. Să avem grijă să păstrăm în toate buna cuviință.

Am vorbit cam multe despre masa de la botez, așa că vom intra direct în miezul problemei.

Vom vorbi despre asemănările dintre nașul de la botez și nașul de la călugărie.

De ce, oare, credeți că se folosește același cuvânt pentru două situații care par atât de diferite, nașia de la botez cu cea de la călugărie? Să fie oare lipsiți de imaginație cei care au statornicit graiul bisericesc? Nu, în nici un caz.

Ci pentru că, așa cum nașul de la călugărie îl ia sub mantia sa pe cel care depune voturile monahale, și, luându-l sub mantie, se angajează să îi fie model de viață duhovnicească, tot așa nașul ar trebui să se pregătească să fie model pentru cel botezat.

Observăm o diferență care pare foarte mare. Din clipa în care un părinte a luat pe cineva sub mantie, din acea clipă îi devine model. În cazul botezului unui prunc, acesta este prea mic pentru a-și da seama dacă nașul îi este sau nu un model bun.

Abia peste zece ani sau chiar mai mult copilul își va putea da seama dacă nașul îi este sau nu model duhovnicesc. În primii ani de copilărie venirea nașului este percepută ca un moment de primire a darurilor. Și este frumos ca, după posibilități, nașii să le facă daruri copiilor.

Esențial este însă ca nașii să fie preocupați de creșterea duhovnicească a finilor.

Știți că înaintea unui examen sunt tineri care nu pot dormi din cauza emoției. Dar ați auzit pe cineva că nu a putut dormi în noaptea de dinainte de a deveni naș? Că cineva s-a frământat din cauza responsabilității pe care și-o asumă?

Nu. Pentru că lumea de astăzi a reușit să schimbe rolul nașului în viața finului. Bineînțeles

că acest proces a durat multă vreme, că nu era de ajuns un singur deceniu pentru ca lucrurile să se schimbe. Diavolul a lucrat treptat, încet-încet, astfel încât să nu fie descoperit.

Așa încât pare oarecum firească reacția unui naș care, auzind învățătura Bisericii despre acest subiect, să încerce să se justifice: „Nu am știut exact cât de mare răspundere mi-am asumat. Eu m-am gândit mai ales la partea materială, și Dumnezeu știe că i-am făcut mult bine finului meu”.

Numai că mai important este aspectul spiritual. Nașul nu mai poate da înapoi, nu mai are cum să renunțe la faptul că este naș. Și nici nu trebuie să renunțe. Ci trebuie să învețe să fie naș. Aceasta presupune în principal două direcții: trebuie să învețe să trăiască creștinește și să aibă priceperea de a fi călăuză pentru fin.

Nimeni nu poate spune că a atins desăvârșirea, nimeni nu poate spune că a ajuns la capătul drumului. De aceea, nimeni nu poate spune că nu mai are ce învăța în viața creștină. Tot așa, nimeni nu poate spune că este un învățător desăvârșit. Cine spune așa ceva ori se minte, ori este înșelat de draci.

Aș spune că, dacă în fiecare zi ar trebui ca dreptcredincioșii să pună început bun mântuirii, cu atât mai mult în momentul în care un creștin devine naș ar trebui să pună început bun.

Începutul bun nu se pune nici prin dans și nici prin beție. Începutul bun se pune prin rugăciune.

Puțini își doresc de fapt să fie nași vrednici. Puțini au idee despre însușirile pe care trebuie să le aibă un naș. E ca la nuntă. Dacă mirii și-au ales nașii gândindu-se la avantajele materiale, în momentul în care se lovesc de problemele pe care le întâlnește în mod firesc o tânără familie creștină, se vor simți singuri. Nașii care nu duc o viață creștină nu vor fi în stare să le dea sfaturile de care au nevoie. Totuși, din lipsă de smerenie, ei nu își vor recunoaște neputințele, ci vor fi dispuși să dea sfaturi izvorâte din propria lor trăire. Astfel de sfaturi nu au nimic în comun cu sfaturile de care aveau nevoie tinerii. Experiența creștină nu se poate mima. Tinerii vor înțelege destul de repede greșeala făcută. Dar va fi prea târziu, nașii nu se mai pot schimba.

Același lucru se întâmplă cu nașii de botez. Chiar dacă mai târziu, nepriceperea lor tot va ieși la iveală.

Cât de trist este pentru un tânăr creștin să înțeleagă că părinții săi i-au ales drept naș nu un om, ci un sac cu bani. De cele mai multe ori chiar un săculeț, numai cu bani să fie. Cât de mare este durerea lui când înțelege că a fost asemănat cu un cântar de evaluat robi ai banului. Părinții au vândut rolul de nași pe lucruri fără preț.

Cum să mai creadă un astfel de tânăr că cele duhovnicești sunt mai prețioase decât cele lumești?

„Bine că tinerii nu își pun astfel de probleme“, s-ar putea zice. Nu e bine, e rău, căci, dacă și le-ar pune, ar găsi și răspunsul la ele. Înțelegând cât de mare nevoie au de modelul pe

care ar trebui să îl ofere nașii, tinerii nu vor șovăi să caute astfel de modele.

Tinerii ai căror nași nu duc o viață creștinească nu sunt predestinați pierzaniei. Dumnezeu îi iubește și vrea mântuirea lor. Ei nu au nici o vină că nașii lor nu sunt mai evlavioși.

Putem spune că, atunci când au părinți creștini, tinerii nu mai au nevoie de alte modele. Dar nu este așa. Dacă ar fi fost așa, atunci Biserica ar fi rânduie ca părinții înșiși să fie și nași.

Nu ne este nouă cu puțință să înțelegem de ce părinții nu sunt și nași. Totuși putem încerca să ne dăm un răspuns. Viața duhovnicească presupune libertate. În orice familie există anumite tensiuni între generații. Sau cel puțin diferențe firești între modul de a înțelege viața, deosebiri explicabile prin diferența de vârstă, care implică o diferență de experiență și o diferență de atitudine.

Tinerii sunt obișnuiți cu părinții pe care îi văd în fiecare zi, cărora le văd nu numai virtuțile, ci și neputințele. Și de aceea nu sunt capabili întotdeauna să îi aprecieze așa cum se cuvine.

De aceea ar fi normal să se deschidă mult mai ușor față de persoana lăsată de Dumnezeu tocmai pentru a oferi sprijin sufletesc. Nașul ar trebui să fie preocupat de sporirea duhovnicească a finului.

Nu neglijăm deloc rolul părinților. Este evident că pentru copii, mai ales când sunt de vârste mici, părinții sunt un model mult mai apropiat decât nașii. Înainte de a înțelege ce înseamnă a avea naș, copilul își vede părinții. Într-un fel, părinții sunt primii nași ai copilului lor.

Cu trecerea timpului însă, copiii simt nevoia unei anumite independențe față de părinți. Acum este momentul cel mai prielnic pentru ca nașii să își ia în serios rolul de prieteni. Dar nu de prieteni care știu numai să își ducă finii la pescuit sau la plimbare. Ci de prieteni față de care copiii își deschid sufletele.

Ce se poate face când acești prieteni, acești îndrumători, nu cunosc drumul pe care vor să îi călăuzească pe finii? E vorba despre situațiile în care nașul ales nu este botezat în credința ortodoxă. Această poziție, de a fi naș fără a fi creștin ortodox, este absurdă. Unii profită de faptul că preoții nu întreabă de fiecare dată dacă nașii sunt ortodocși, și strecoară nași contrafăcuți. Câtă vreme cineva nu este ortodox, nu poate năși prunc de această credință. Nu poți fi profesor de tenis dacă nu știi decât fotbal. Și invers. Copilul trebuie să aibă un model duhovnicesc în nașul său. Și ce model poate fi cineva care stă departe de Sfintele Taine, cineva care nu face parte din Biserica dreptmăritoare?

Aveți foarte mare grijă când alegeți nașii copiilor voștri. A vorbi despre rolul nașilor în viața spirituală a finilor pare ciudat oamenilor care nu vin prea des la biserică. Este ca și cum ai vorbi despre inorogi sau despre extraterestri. Sau despre Feți Frumoși și Ilene Cosânzene.

Nu există cărți despre acest subiect. Și chiar dacă cineva s-ar apuca să scrie, o astfel de carte nu s-ar bucura de o primire prea bună. De ce? Pentru că oamenii nu vor să își schimbe modul de a înțelege viața. Oamenii au ajuns la un mod de a

înțelege credința creștină, care are foarte puține lucruri comune cu credința creștinilor de acum un veac. Oamenii nu vor să audă de povățuire duhovnicească, de modele, de nevoiță.

Unii și-au făcut din credința creștină un fel de idol. Înțelegând-o după placul lor. Și asta se vede foarte bine din relația naș-fin, așa cum se trăiește de obicei.

Trebuie să spunem însă, spre binele copiilor și al nașilor care vor să meargă pe calea mântuirii, că lucrurile ar trebui așezate într-un anumit mod.

Se poate obiecta că poate Biserica a greșit atunci când a rânduit ca la botez să fie nevoie de nași. Poate că nășitul e doar o practică socială care corespunde unor forme de conviețuire ce nu mai sunt actuale astăzi. Dăm un singur argument, invocat în acest sens: „Din moment ce tinerii de astăzi păcătuiesc mult mai mult decât tinerii de acum un secol, și păcatele lor nu sunt cunoscute de nimeni, poate numai de duhovnic, cum ar mai putea nașii să își îndeplinească rolul de călăuze, neavând habar de căderile finilor?“

Un asemenea argument nu ține seama de faptul că tocmai acesta este rolul nașilor: să îi învețe pe fini cum să meargă pe drumul cel bun, cum să nu facă păcatele pe care le fac ceilalți tineri. Și, cu cât generațiile care vin vor fi mai aplecate spre desfrâu, cu atât rolul nașilor va fi mai mare.

În privința raportului cu duhovnicul, nu au cum să apară situații încordate. Ei nu își împart aceleași atribuții. Nașul nu are cum să substituie

rolul duhovnicului. El nu are puterea de a da iertare de păcate.

Totuși, în unele cazuri, duhovnicul poate suplini lipsa nașului. Sau, mai precis, lipsa duhovnicească a nașului. Numai că timpul este foarte scurt și de aceea preoții nu pot avea pentru fiecare tânăr momentele de deschidere sufletească pe care ar fi normal să le aibă nașii.

Iar cei care se întreabă dacă nu cumva în vremurile în care trăim ar fi bine să modelăm predaniile Bisericii după mersul societății, și să renunțăm la idei secundare, cum ar fi povățuirea pe care nașii trebuie să o dea finilor, ar trebui să înțeleagă un lucru: nimic din ceea ce învață Biserica nu ține de o epocă sau de alta. Ceea ce a învățat Hristos, ceea ce au propovăduit Sfinții Apostoli și au învățat Sfinții Părinți nu poate anula nimeni niciodată.

Am lungit cam mult acest cuvânt. Dar cum să nu îl lungim când vorbim despre ceva atât de important?

Nu cred că este totuși cazul să mai amintim acum de diferitele superstiții care se păstrează cu multă „sfînțenie“. Vom observa totuși că diavolul nu putea pierde ocazia de a-și îndeplini rolul de pervertitor al sufletelor. Așa cum la marile sărbători creștine asistăm la o sumedenie de manifestări ale credințelor păgâne, manifestări a căror origine diavolească este greu de sesizat de omul obișnuit, tot așa cu ocazia botezului asistăm la ceremonii specifice.

Ceremonii asemănătoare au loc cu ocazia „tăierii moțului“ de către nași, când pruncul

împlinește vârsta de un an. Cea mai cunoscută este cea prin care pruncul este pus să aleagă de pe o tavă diferite obiecte. Și, în funcție de ceea ce alege, i se spune ce va fi în viitor. Este de la sine înțeles că de pe această tavă nu lipsește crucea. Dar acest amănunt nu schimbă situația. Crucea nu lipsește nici din practica vrăjitoarelor de astăzi. Crucea nu are cum să sfințească lucrarea diavolului. Chiar dacă pare nevinovat, obiceiul de a pune copilul să aleagă este un lucru păgânesc, un lucru de ocară. Iar dacă nașii sau părinții spun că fac acest lucru numai în joacă, e bine să știm că, atunci când avem de-a face cu lucrurile drăcești, regula jocului nu o stabilim noi, ci diavolul, care vrea să ne piardă.

Tot acum ar trebui vorbit despre numele pe care nașii împreună cu părinții îl aleg pentru prunc. În ultimul secol a apărut o modă de a da copiilor nume luate din cărți sau din filme, și care nu au nici o legătură cu numele din sinaxare. O astfel de alegere este greșită. Un băiat pe care îl cheamă Elvis, de exemplu, va căuta să se asemene cântărețului al cărui nume îl poartă, și nu vreunui sfânt care l-ar ocroti în mod deosebit. Chiar dacă părinții mai pun la botez și un nume creștin, ca să nu se supere părintele, ei nu vor striga copilul decât cu celălalt nume. Ar trebui ca preoții să nu accepte să dea pruncilor alte nume decât cele din sinaxare. De aceea, atunci când unii părinți se bucură că l-au convins pe preot să dea pruncului un nume necreștin, ar trebui să înțeleagă că bucuria lor va avea roade neplăcute.

Acum, după ce am luat aminte la Sfânta Taină a Botezului, să luăm aminte la marea

responsabilitate pe care o avem gândindu-ne că între noi a mai apărut un suflet creștin. Să cugetăm la pilda pe care o vom oferi acestui prunc.

Vrem sau nu, va crește între noi. Se va lovi de slăbiciunile și neputințele noastre. Ar fi bine să vadă în noi frați ai săi în Hristos, frați mai mari care îi arată dragoste și înțelegere.

Putem spune că pentru acest copil parohia va fi adunarea celor care, fără a-i fi nași în adevăratul sens al cuvântului, îi vor fi nași prin faptul că îi vor fi exemple pe drumul credinței.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să fim pilde vrednice acestui prunc care a primit harul Botezului. Să îi dea Dumnezeu sănătate sufletească și trupească, pentru a face toate cele bune până la sfârșitul vieții sale! Amin.

CUVINTE DIN ÎNȚELEPCIUNEA SFÎNȚILOR

Cei ce își doresc să aibă copii vrednici, vor proceda cu chibzuință dacă mai înainte se vor face pe ei înșiși părinți vrednici.

Sfântul Filaret al Moscovei

Tu te numești tatăl copiilor tăi după trup; fii tatăl lor și după duh.

Sfântul Tihon de Zadonsk

Nu există nici o artă mai înaltă decât arta de a fi pedagog. Pictorul sau sculptorul fac numai o figură fără viață, iar un înțelept pedagog modelează un chip viu, de care se bucură și Dumnezeu, și oamenii.

Sfântul Ioan Gură de Aur

Un copil poate fi asemănat cu o scândură pregătită pentru zugrăvirea unui tablou; ce va zugrăvi pe ea pictorul, ceva bun sau rău, ceva sfânt sau păcătos, aceea va și rămâne. Tot așa și copilul: ce fel de educație îi vor da părinții la început, cu ce fel de obiceiuri îl vor deprinde, plăcute sau urâte lui Dumnezeu, îngerești sau drăcești, cu acelea va și trăi.

Sfântul Dimitrie al Rostovului

Vasul nu pierde mirosul, rău sau bun, de care s-a îmbibat mai înainte; așa e și cu educația

copiilor! De aceea e necesar să îi deprindem cu binele din copilărie.

Sfântul Dimitrie al Rostovului

Grădinarul leagă copăcelul tânăr, sădit de curând, de un par puternic înfipt în pământ, pentru ca vântul să nu smulgă copăcelul, și taie vlăstarii de prisos, pentru ca ei să nu vatăme și să nu usuce tânărul arbore. Procedați și voi la fel cu copiii voștri. Întăriți inimile lor în frica de Dumnezeu, pentru ca ele să nu se clatine din pricina smintelilor. Tăiați patimile ce răsar, pentru ca ele să nu se întărească și să nu omoare pe omul nou, lăuntric, născut prin Sfântul Botez.

Sfântul Ioan Gură de Aur

Cum îi veți crește pe copiii voștri în rânduială, când voi înșivă duceți o viață fără rânduială?

Sfântul Vasile cel Mare

O pildă bună e mai de folos decât orice învățătură. Un tată nu trebuie să uite acest lucru.

Sfântul Tihon de Zadonsk

Faptele vorbesc mai tare decât cuvintele.

Sfântul Filaret al Moscovei

Cum o picătură de apă ce se află pe o suprafață netedă merge într-acolo unde o conducem cu degetul, tot așa și un copil tânăr, gingaș, poate fi îndreptat într-o parte sau în alta, în cea bună sau în cea rea, și să îl duci unde vrei.

Fericitul Ieronim

*Copii! Prețuiți binecuvântarea părinților de
o mie de ori mai mult decât oricare altă moștenire.*
Sfântul Filaret al Moscovei

ACATISTUL MAICII DOMNULUI, POVĂȚUITOAREA COPIILOR

Rugăciunile începătoare:

Slavă Ție, Dumnezeuul nostru, slavă Ție.

Împărate ceresc, Mângâietorul, Duhul adevărului, Care pretutindenea ești și toate le plinești; Vistierul bunătăților și Dătătorule de viață, vino și Te sălășluiește întru noi și ne curățește pe noi de toată întinăciunea și mântuiește, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi (de trei ori).

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluiește-ne pe noi; Doamne, curățește păcatele noastre; Stăpâne, iartă fărădelegile noastre; Sfinte, cercetează și vindecă neputințele noastre, pentru sfânt numele Tău.

Doamne miluiește (de trei ori).

Slavă... Și acum...

Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău, vie împărăția Ta,

facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pământ. Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi. Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău.

Că a Ta este împărăția, puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Apoi se zic troparele acestea:

Miluieste-ne pe noi, Doamne, miluieste-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ție, ca unui Stăpân, noi, păcătoșii robii Tăi, miluieste-ne pe noi.

Slavă...

Doamne, miluieste-ne pe noi că întru Tine am nădăduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută și acum ca un milostiv și ne izbăvește pe noi de vrăjmașii noștri, că Tu ești Dumnezeu nostru și noi suntem poporul Tău; toți lucrul mâinilor Tale și numele Tău chemăm.

Și acum...

Ușa milostivirii deschide-o nouă, binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, ca să nu pierim cei ce nădăduim

întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu ești mântuirea neamului creștinesc.

Apoi:

Cred întru unul Dumnezeu, Tatăl atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pământului, al tuturor celor văzute și nevăzute.

Și întru unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii: Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut, nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut.

Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și S-a făcut om.

Și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și a pățimit și S-a îngropat.

Și a înviat a treia zi după Scripturi.

Și S-a suit la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui.

Și iarăși va să vină cu slavă, să judece viii și morții, a Cărui împărăție nu va avea sfârșit.

Și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață Făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cel ce

împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și slăvit, Care a grăit prin prooroci.

Întru una, sfântă, sobornicească și apostolească Biserică.

Mărturisesc un Botez spre iertarea păcatelor.

Aștept învierea morților.

Și viața veacului ce va să fie. Amin.

Doamne miluiește (de 12 ori).

Slavă... Și acum...

Veniți să ne închinăm Împăratului nostru Dumnezeu.

Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos, Împăratul nostru Dumnezeu.

Veniți să ne închinăm și să cădem la Însuși Hristos, Împăratul și Dumnezeul nostru.

Psalmul 142

Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credincioșia Ta; auzi-mă, întru dreptatea Ta. Să nu intri la judecată cu robul Tău, că nimeni din cei vii nu-i drept înaintea Ta. Vrajmașul prigonește sufletul meu și viața mea o calcă în picioare: făcutu-m-a să locuiesc în întuneric ca morții cei din veacuri. Mâhnit e duhul în mine, și inima mea încremenită înlăuntrul meu. Adusu-mi-am aminte de zilele cele de

demult; cugetat-am la toate lucrurile Tale, la faptele mâinilor Tale m-am gândit. Tins-am către Tine mâinile mele, sufletul meu ca un pământ însetoșat. Degrab auzi-mă, Doamne, că a slăbit duhul meu. Nu-Ți întoarce fața Ta de la mine, ca să nu mă asemăn celor ce se pogoară în mormânt. Fă să aud dimineața mila Ta, că la Tine mi-e nădejdea. Arată-mi calea pe care voi merge, că la Tine am ridicat sufletul meu. Scapă-mă de vrăjmașii mei, că la Tine alerg, Doamne. Învață-mă să fac voia Ta, că Tu ești Dumnezeuul meu. Duhul Tău cel bun să mă povățuiască la pământul dreptății. Pentru numele Tău, Doamne, dăruiește-mi viață. Întru dreptatea Ta scoate din necaz sufletul meu. Fă bunătate de stârpește pe vrăjmașii mei și pierde pe toți cei ce necăjesc sufletul meu, că eu sunt robul Tău.

Slavă... Și acum...

Aliluia, Aliluia, Aliluia, Slavă Ție, Dumnezeuule. Aliluia, Aliluia, Aliluia, Slavă Ție, Dumnezeuule. Aliluia, Aliluia, Aliluia, Slavă Ție, Dumnezeuul nostru, Slavă Ție!

Dumnezeu este Domnul și S-a arătat nouă; bine este cuvântat Cel ce vine întru numele Domnului. (de 3 ori)

Doamne miluiește (de 3 ori).

Slavă... Și acum...

Psalmul 50

Miluieste-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta, și după mulțimea îndurărilor Tale șterge fărădelegea mea. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea și de păcatul meu mă curățește. Că fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea. Ție unuia am greșit și rău înaintea Ta am făcut, așa încât drept ești Tu întru cuvintele Tale și biruitor când vei judeca Tu. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit și în păcate m-am născut maica mea. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate și cele ascunse ale înțelepciunii Tale mi-ai arătat mie. Stropi-mă-vei cu isop, și mă voi curăți; spăla-mă-vei, și mai vârtos decât zăpada mă voi albi. Auzului meu vei da bucurie și veselie; bucura-se-vor oasele cele smerite. Întoarce fața Ta de către păcatele mele, și toate fărădelegile mele șterge-le. Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule, și duh drept înnoiește întru cele dinlăuntru ale mele. Nu mă lepăda de la fața Ta, și Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale, și cu duh stăpânitor mă întărește. Învăța-voi pe cei fără de lege căile Tale și cei necredincioși la Tine se vor întoarce. Izbăvește-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul

mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta. Doamne, buzele mele vei deschide și gura mea va vesti lauda Ta. Că de ai fi voit jertfă, Ți-aș fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi. Fă bine, Doamne, întru bunăvoirea Ta, Sionului, și să se zidească zidurile Ierusalimului. Atunci vei binevoi jertfa dreptății, prinosul și arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viței.

Icoasele și condacele:

Condacul I

O, Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, Fecioară, care ai ascultat de atâtea ori dumnezeieștile învățături pe care le-a propovăduit Preaiubitul tău Fiu, ajută-i pe toți părinții binecredincioși, ca și pe toți cei care au grijă de creșterea sufletească și trupească a copiilor, să priceapă cuvintele pline de putere ale Sfintei Scripturi, ca să se poată ruga ție: Povățuiește copiii, Preasfântă Fecioară, arătându-te Maică a celor care te cinstesc!

Icosul I

Nu poate limba omenească să spună cuvinte mai minunate decât cele pe care le-a rostit Fiul tău, cuvinte care strălucesc ca niște făclii pe paginile Evangheliei. Ca să îndrăgească aceste cuvinte, o, Născătoare de Dumnezeu, acoperă-i cu harul tău pe copii și pe cei care se roagă ție pentru ei:

Povățuiește copiii să fie săraci cu duhul, ca a lor să fie Împărăția cerurilor;

Povățuiește copiii să fie flămânzi și însetați de dreptate, că așa se vor sătura;

Povățuiește copiii să fie blânzi, că așa vor moșteni pământul;

Povățuiește copiii să fie milostivi, că așa se vor milui;

Povățuiește copiii să fie curați cu inima, că așa Îl vor vedea pe Dumnezeu;

Povățuiește copiii să fie făcători de pace, că așa fii ai lui Dumnezeu se vor chema;

Povățuiește copiii, Preasfântă Fecioară, arătându-te Maică a celor care te cinstesc!

Condacul al 2-lea

Minunate sunt lucrurile pe care le-a făcut Dumnezeu și minunate sunt virtuțile pe care le dobândesc credincioșii, virtuți pe care

le cerem și pentru părinții și pentru copiii care Îi înalță lui Dumnezeu cântarea: Aliluia!

Icosul al 2-lea

Tu, Fecioară, sălaș al virtuților și ocrotitoare a celor ce duc lupta cea grea cu patimile și cu diavoli, ascultă rugăciunile noastre, ale celor ce ne rugăm ție:

Povățuiește copiii să iubească cele bune și toate virtuțile creștinești;

Povățuiește copiii să împlinească cu smerenie poruncile Domnului;

Povățuiește copiii, hrănindu-i cu laptele înțelepciunii dumnezeiești;

Povățuiește copiii să asculte îndrumările bune pe care le primesc;

Povățuiește copiii să fie înțelepți ca șerpii și blânzi ca porumbeii;

Povățuiește copiii să vadă în toți oamenii chipul lui Dumnezeu;

Povățuiește copiii, Preasfântă Fecioară, arătându-te Maică a celor care te cinstesc!

Condacul al 3-lea

Mulți copii au rămas orfani și nu are cine să le arate dragostea părintească. Ia-i în ocrotirea ta, încălzind inimile celor din jurul lor pentru a-i crește cu dragostea pe care

numai tu le-o poți insufla, pentru ca ei să Îi cânte lui Dumnezeu cântarea: Aliluia!

Icosul al 3-lea

Pentru toți copiii orfani sau părăsiți de părinți, care plâng după dragostea părintească, răbdând foame, sete și frig, și pe care vrăjmașul diavol i-a întinat cu nenumărate patimi, ca și pentru copiii noștri, ne rugăm ție, Preasfântă Maică, știind cât de puternică este ocrotirea ta:

Povățuiește copiii să caute dragostea la Cel ce este Dragoste;

Povățuiește copiii să înțeleagă că Părintele Ceresc este adevăratul lor Părinte;

Povățuiește copiii, tămăduindu-le rănila și mângâindu-le prea multele dureri;

Povățuiește copiii, trimițând o rază de lumină peste sufletele lor suferinde;

Povățuiește copiii, alinându-le tristețea și dăruindu-le să cunoască bucuria;

Povățuiește copiii să afle calea mântuirii;

Povățuiește copiii, Preasfântă Fecioară, arătându-te Maică a celor care te cinstesc!

Condacul al 4-lea

„Femeie, iată fiul tău!“, ți-a zis de pe cruce Mântuitorul, arătând spre Sfântul Apostol Ioan, ucenicul iubit, dar și spre fiecare din creștinii care, lupta cea bună ducând, nu se lasă biruiți, ci Îi cântă lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 4-lea

Să se bucure credincioșii și să se veselească și nimeni să nu le stea împotrivă, știind că mare ajutor au de la Maica Domnului nostru, Maica rugăciunii și a evlaviei, care ascultă cu îndurare cererile înălțate din adâncul inimii:

Povățuiește copiii să-ți cânte „Bucură-te, cea plină de har, Domnul este cu tine!“;

Povățuiește copiii, aducându-i la cunoștința minunilor tale;

Povățuiește copiii, vădindu-te Maică a lor și a celor ce te laudă;

Povățuiește copiii să Îl iubească pe Hristos, Mântuitorul lumii;

Povățuiește copiii să facă voia Fiului Tău și Dumnezeului nostru;

Povățuiește copiii, crescându-i ca pe niște fii ai Părintelui Ceresc;

Povățuiește copiii, Preasfântă Fecioară,
arătându-te Maică a celor care te cinstesc!

Condacul al 5-lea

De tine se bucură toată făptura, cerul și
pământul, îngerii și sfinții care stau
împrejurul tău și îi ocrotesc pe aleșii tăi,
fiindu-le zid de apărare împotriva celor ce îi
împiedică să Îi cânte lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 5-lea

În această lume, în care ispititorul ne
aduce înainte chipuri ale fărădelegii, mare
nevoie avem de chipurile celor plăcuți lui
Dumnezeu care au mers pe calea cea îngustă
și au primit răsplata mult dorită; și noi, știind
aceasta, te rugăm:

Povățuiește copiii, cu sfinții cei din
veac, care s-au învrednicit a vedea slava lui
Dumnezeu;

Povățuiește copiii, cu soborul
Apostolilor care au răspândit Evanghelia
până la marginile pământului;

Povățuiește copiii, cu Sfinții Ierarhi
care dascăli ai dreptei credințe au fost și
minuni au săvârșit;

Povățuiește copiii, cu cetele
Mucenicilor care prin botezul sângelui au
luat cununa nemuririi;

Povățuiește copiii, cu Sfinții Preacuvioși care prin nevoință îngerii în trup s-au arătat;

Povățuiește copiii, cu toți Sfinții la care alergăm pentru rugăciune și ajutor;

Povățuiește copiii, Preasfântă Fecioară, arătându-te Maică a celor care te cinstesc!

Condacul al 6-lea

Cine nu va înțelege frumusețea Bisericii? Cine va voi să se afle în afara ei, văzând lumina pe care o răspândește? Numai cei ce aleg întunericul, întunecați de mândrie diavolească, și nu vor să Îi cânte lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 6-lea

De mare dar s-au învrednicit la Botez copiii care au devenit mădulare ale Bisericii prin unirea cu Hristos. Sfântă Fecioară Maria, Maică a Domnului, ca să-i înveți să nu se lipsească de binefacerile acestui dar, ne rugăm ție așa:

Povățuiește copiii să rămână până la sfârșitul vieții în dreapta credință;

Povățuiește copiii ca, viețuind în ea, roade bineplăcute lui Dumnezeu să aducă;

Povățuiește copiii să iubească slujbele Sfintei Biserici și să nu se lipsească de dulceața lor;

Povățuiește copiii să citească Sfintele Scripturi și cărțile de folos duhovnicesc;

Povățuiește copiii să respingă sfaturile mincinoase ale necredincioșilor;

Povățuiește copiii să stea tari împotriva învățăturilor urâte lui Dumnezeu;

Povățuiește copiii, Preasfântă Fecioară, arătându-te Maică a celor care te cinstesc!

Condacul al 7-lea

O, Preasfântă Fecioară, roagă-L pe Iubitorul de oameni Dumnezeu să trimită peste copii darurile Duhului Sfânt: duhul înțelepciunii, duhul înțelegerii, duhul sfatului, duhul puterii, duhul cunoștinței, duhul temerii de Dumnezeu și duhul bunei-credințe, ca să te cinstească și să cânte împreună cu noi: Aliluia!

Icosul al 7-lea

Având poruncă și putere de la Dumnezeu să ducem o viață de sfințenie și înțelegând aceasta ca pe o chemare de căpătâi, îndrăznim a ne ruga ție:

Povățuiește copiii să primească darurile Mângâietorului;

Povățuiește copiii ca în tot locul să
împlinească voia Fiului lui Dumnezeu;

Povățuiește copiii să urce în fiecare zi
pe scara virtuții;

Povățuiește copiii să se arate vrednici
să fie numărați în ceata aleșilor tăi;

Povățuiește copiii ca din tinerețe să se
gândească la moarte, pentru a gusta
adevărata viață;

Povățuiește copiii ca prin rugăciune și
purtarea crucii să se sfințească;

Povățuiește copiii, Preasfântă Fecioară,
arătându-te Maică a celor care te cinstesc!

Condacul al 8-lea

Mulți dintre cei care și-au pus nădejdea
în puterile lor, și nu în Dumnezeu, au căzut
în patimi și și-au întinat sufletele, dar noi,
nădăjduind în ajutorul tău, ne rugăm ție să
păzești curăția copiilor, ca să Îi cânte lui
Dumnezeu până la sfârșitul vieții: Aliluia!

Icosul al 8-lea

Știind că vrăjmașul diavol nu
contenește a căuta să-i rupă pe oameni de
trăirea duhovnicească, încercând să spurce
până și curăția sufletească a copiilor asupra
căroră stă binecuvântarea lui Dumnezeu, te
rugăm, o, Maică a lui Dumnezeu:

Povățuiește copiii cum să trăiască
pentru ca la Înfricoșătoarea Judecată să fie
izbăviți de veșnicele chinuri;

Povățuiește copiii să deosebească ce
este bine de ce este rău în fața lui Dumnezeu;

Povățuiește copiii să urască păcatul și
toată fărădelegea;

Povățuiește copiii să se ferească de
necuratele și ucigătoarele patimi;

Povățuiește copiii să fie preaînțelepți
împotriva meșteșugirilor diavolești;

Povățuiește copiii să privegheze și să se
roage ca să nu cadă în ispită;

Povățuiește copiii, Preasfântă Fecioară,
arătându-te Maică a celor care te cinstesc!

Condacul al 9-lea

Știind că mare bucurie se face în cer
pentru un păcătos care se pocăiește, ne
rugăm ție, Maică Preasfântă, degrabă să-i
ridici cu milostivirea ta pe copiii care din
lucrarea vrăjmașului vor aluneca în păcat, ca
să Îi cânte lui Dumnezeu cu zdrobire de
inimă: Aliluia!

Icosul al 9-lea

Prea mult a suferit fiul risipitor când,
lepădându-se de tatăl său, și-a risipit viața
departe de casa sa, și mult s-a veselit când a

fost primit înapoi cu brațele deschise. Te rugăm, Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, ca ori de câte ori vor cădea în păcat să îi ridici pe copiii pentru care cădem la milostivirea ta:

Povățuiește copiii ca în tot locul să se ferească de cursele vrăjmașului;

Povățuiește copiii ca, de vor cădea în ispite, fără șovăială să se ridice;

Povățuiește copiii ca, de se vor rătăci, fără zăbovire să se întoarcă la Dumnezeu;

Povățuiește copiii ca, de se vor întina, prin botezul lacrimilor de pocăință să-și curățească sufletele;

Povățuiește copiii ca prin spovedanie curată să ia dezlegare de păcate;

Povățuiește copiii ca după fiecare poticnire să pună iarăși început bun mântuirii;

Povățuiește copiii, Preasfântă Fecioară, arătându-te Maică a celor care te cinstesc!

Condacul al 10-lea

Nu poate mintea omenească să priceapă cu ușurință pentru ce Dumnezeu îngăduie încercarea copiilor prin boală și suferință. Pentru aceasta, avându-te pe tine grabnică ajutoare, alergăm la tine și te rugăm să le

alini suferințele cu darul tău, ca să nu uite a-I cânta lui Dumnezeu: Aliluia!

Icosul al 10-lea

Dumnezeu, Cel ce rânduiește toate spre mântuirea oamenilor și nimic nu se întâmplă fără voia Sa, îngăduie ca bolile să întunece bucuria copiilor și să o preschimbe în întristare, iar noi, cunoscând că nu este încercare în care să nu-ți poți arăta puterea, Maică Preamilostivă, strigăm către tine:

Povățuiește copiii să primească încercările cu nădejde în Dumnezeu;

Povățuiește copiii să ceară vindecarea de la Doctorul sufletelor și al trupurilor;

Povățuiește copiii să poarte fără cârtire crucea bolii, dacă aceasta e voia lui Dumnezeu;

Povățuiește copiii cum să dobândească cununa răbdării;

Povățuiește copiii să nu se lase biruiți de deznădejde;

Povățuiește copiii să nădăjduiască în mila Părintelui Ceresc;

Povățuiește copiii, Preasfântă Fecioară, arătându-te Maică a celor care te cinstesc!

Condacul al 11-lea

Nepricepuți și lipsiți de darul povățuirii știindu-ne, ne îndreptăm inimile spre tine, Preasfântă Fecioară, ca, luminați de tine, să-i învățăm pe copii să ducă o viață curată și sfântă, o viață în care să se vadă lucrarea lui Dumnezeu, ca să cântăm cântarea de slavă: Aliluia!

Icosul al 11-lea

Nu dorim pentru copii doar bunătățile degrab trecătoare ale lumii acesteia, ci mai ales bunătățile cele duhovnicești, care nu se vor lua de la ei. Pentru aceasta ne rugăm ție:

Povățuiește copiii să-L iubească pe Dumnezeu ca pe Părintele lor;

Povățuiește copiii să-i iubească pe oameni ca pe frații lor;

Povățuiește copiii să închine Domnului fiecare zi a vieții lor;

Povățuiește copiii să mărturisească prin fapte bune dreapta credință;

Povățuiește copiii să fie temple vii ale Duhului Sfânt;

Povățuiește copiii ca lumina lor să lumineze înaintea oamenilor, astfel încât aceștia să se îndrepte spre Dumnezeu;

Povățuiește copiii, Preasfântă Fecioară, arătându-te Maică a celor care te cinstesc!

Condacul al 12-lea

Deșartă este lumea aceasta, cu toate plăcerile ei cele amăgitoare, și deșarte sunt gândurile celor care nu însetează după Împărăția cea veșnică, după Raiul unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, în care au ajuns cei care au cântat cu umilință: Aliluia!

Icosul al 12-lea

Maică iubitoare de fii, care strălucești cu putere lângă tronul Fiului tău, mijlocește pentru toți copiii care nu au fost botezați, ca să primească lumina Nașterii celei de Sus, iar cei care au primit-o să trăiască o viață de evlavie, pentru ca să le fie deschisă poarta spre Împărăția cerurilor:

Povățuiește copiii să dorească moștenirea vieții veșnice;

Povățuiește copiii să meargă pe calea cea strâmtă a poruncilor spre Ierusalimul cel ceresc;

Povățuiește copiii să caute bucuria celor scriși în Cartea Vieții;

Povățuiește copiii să păzească cuvântul lui Dumnezeu, ca să fie părtași fericirii Raiului;

Povățuiește copiii să se nevoiască
pentru dobândirea mântuirii;

Povățuiește copiii să ducă o viață
aleasă pentru a pregusta bunătățile vieții
veșnice;

Povățuiește copiii, Preasfântă Fecioară,
arătându-te Maică a celor care te cinstesc!

Condacul al 13-lea

O, Preasfântă Născătoare de
Dumnezeu, care te-ai arătat făcătoare de
minuni pentru a-i ajuta pe cei ce au alergat la
tine, acoperă-i cu sfântul tău acoperământ pe
copiii pentru care ne rugăm să meargă pe
calea mântuirii, ca să cântăm împreună cu
Sfinții: Aliluia! (*Acest Condac se zice de trei
ori.*)

Apoi se zice iarăși Icosul întâi: *Nu
poate limba omenească... și Condacul întâi:
O, Preasfântă Fecioară...*

CANON DE RUGĂCIUNE PENTRU MÂNTUIREA COPIILOR

Cântarea I

Mântuiește-i, Doamne, pe copiii noștri!

„Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți, că a unora ca aceștia este Împărăția cerurilor“, ai spus, Mântuitorule, îndemnându-ne prin aceasta să ne creștem copiii spre slava lui Dumnezeu. Învață-i, Tu, Doamne, să Te asculte atunci când îi chemi să Te slujească, ca să dobândească Împărăția mult dorită.

Mântuiește-i, Doamne, pe copiii noștri!

Binecuvântează-i pe copiii noștri, Doamne, cu lumina binecuvântării Tale, ca Tu să fii puterea lor, Tu să fii ajutorul lor, Tu să fii viața lor.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Sfinte Ioane Botezătorule, dascăle al pocăinței, care ai tresăltat în pânțele maicii tale când s-a apropiat de tine Fecioara Maria care purta în pânțele Cerescul Prunc, ajută-i pe copiii noștri să nu fie nesimțitori la cercetările tainice ale Duhului, ci să cugete în fiecare zi la Împărăția ce va să vină.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Fecioară, când Domnul fiind pe cruce ți-a spus „Femeie, iată fiul tău!“, ți-a dat în grijă nu numai pe ucenicul Său iubit, ci și pe toți copiii care au primit lumina Sfântului Botez.

Cântarea a 3-a

Mântuiește-i, Doamne, pe copiii noștri!

Cuvântul Tău, Doamne Iisuse Hristoase, că „cine va primi un prunc ca acesta în numele Meu, pe Mine mă primește“, ne luminează inimile ca să pricepem ce mare dar este pentru noi să ne creștem copiii în Numele Tău. Învrednițește-ne, Doamne, să putem face aceasta spre mântuirea lor și bucuria noastră.

Mântuiește-i, Doamne, pe copiii noștri!

Duhul Sfânt, Care S-a pogorât peste ucenicii Tăi la Cincizecime, să Se pogoare și peste copiii noștri, Doamne, ca să primească darurile Sale: duhul înțelepciunii, duhul înțelegerii, duhul sfatului, duhul puterii, duhul cunoștinței, duhul temerii de Dumnezeu și duhul buneii-credințe.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Călăuziți-ne pe noi pe calea dreptei credințe, Sfinților Apostoli: Petre, Pavele, Iacove, Bartolomee, Toma, Filipe, Andrei,

Marcu, împreună cu Luca, Ioane, ucenicule iubit al lui Hristos, Simone și Iuda, cel cu totul fericit, și mare Matia, cum și pe voi v-a călăuzit Hristos din pruncia voastră duhovnicească.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Să nu uităm niciodată, Născătoare de Dumnezeu, cum, Cuvioasei care te-a rugat să-i arăți că îi ești Maică, i-ai cerut în vedenie să se arate fiică vrednică a ta, cerându-le prin aceasta tuturor creștinilor să fie vrednici de a fi numiți fii ai tăi.

Cântarea a 4-a

Mântuiește-i, Doamne, pe copiii noștri!

„Osana, Fiului lui David! Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului!“, au strigat copiii care Te-au întâmpinat cu bucurie mare când ai intrat în Ierusalim. Învață-i, Doamne, și pe copiii noștri să fie asemenea acelor și să Te laude până la sfârșitul vieții lor.

Mântuiește-i, Doamne, pe copiii noștri!

Din gura pruncilor și a celor ce sug Ți-ai pregătit laudă, Doamne. Dăruiește harul Tău copiilor noștri, ca să iubească rugăciunea, Biserica, faptele bune și ascultarea de poruncile Tale.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Sfinților Ierarhi Atanasie și Chiril al Alexandriei, apărătorilor ai dreptei credințe, dimpreună cu Nicolae al Mirelor Lichiei și Spiridon al Trimitundeii, făcătorii de minuni, voi, care ați propovăduit în lume cinstirea lui Dumnezeu, aveți grijă de copiii noștri, ca să nu părăsească Biserica lui Hristos, ci să fie mădulare vii ale ei.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Să te cânte neamurile toate, Preasfântă Fecioară, și toți copiii să te laude, că ești mare ajutor neamului creștinesc, ferindu-l de lucrarea vrăjmașului diavol. În vecii vecilor să fii slăvită, ceea ce te-ai arătat mai presus de toate cetele îngerești și de toți sfinții.

Cântarea a 5-a

Mântuiește-i, Doamne, pe copiii noștri!

„Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperământul meu, ci spune numai cu cuvântul și se va vindeca sluga mea“, a zis sutașul cu credință și s-a însănătoșit sluga sa în ceasul acela. Credem Ție, Doamne, că așa îi poți tămădui și pe copiii noștri, când bolile și necazurile îi încearcă.

Mântuiește-i, Doamne, pe copiii noștri!

Doamne, Cel ce îi tămăduiești pe cei bolnavi și ridici pe cei căzuți, vindecă toate

slăbiciunile care vin asupra copiilor noștri pentru a-i face robi păcatului, ca să Îți mulțumească Ție, Celui ce ești minunat întru toate lucrurile Tale și nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Sfinților doctori fără de arginți Cosma și Damian, Chir și Ioan, Pantelimon și Ermolae, Samson și Diomid, Mochie și Anichit, Talaleu și Trifon, dimpreună cu toți sfinții care au primit darul tămăduirii, cereți de la Dumnezeu pentru copiii noștri sănătate sufletească și trupească.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

O, Maica Domnului, nenumărate sunt minunile pe care le-ai făcut, izbăvind mulțime de copii de grele suferințe și învățându-i să se roage ție cu credință. Știind puterea mijlocirii tale, te rugăm să îi ocrotești pe copiii noștri, ca să fie feriți de toate neputințele.

Cântarea a 6-a

Mântuiește-i, Doamne, pe copiii noștri!

Tu, Mântuitorule Preabun, Care ai învățat că „cel ce iubește pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine“, pune în inimile copiilor noștri dragostea de Tine, ca mai mult decât pe

părinții lor trupești să Te iubească pe Tine,
Cel ce Te-ai arătat în lume Fiul Omului.

Mântuiește-i, Doamne, pe copiii noștri!

Doamne, Preadulce Iisuse, dăruiește-le
copiilor noștri tot ce le este de folos pentru
mântuire, dăruiește-le dragoste de părinți și
de aproapele, înțelepciune, smerenie, cinste
și toate celelalte virtuți creștinești.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Cuvioșilor Părinți și Cuvioaselor Maici,
care ducând crucea răbdării ați răbdat tot
felul de nevoițe, vă rugăm să îi întăriți pe
copiii noștri ca să meargă pe calea înfrânării,
pe calea cea strâmtă și cu chinuri, pentru a
dobândi bunătățile cele veșnice.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cine oare își va încredința copiii în
grija ta și-și va vedea așteptările înșelate?
Nimeni, Născătoare de Dumnezeu, pentru că
te arăți totdeauna grabnic ajutătoare celor ce
aleargă la tine cu credință.

Cântarea a 7-a

Mântuiește-i, Doamne, pe copiii noștri!

Arătând că mare este pedeapsa celor ce
vor sminti pe unul dintre cei mici care cred
în Tine, ai grăit: „Vai lumii din pricina
smintelilor! Că smintelile trebuie să vină, dar
vai omului prin care vine sminteala”. Pentru

care Te rugăm, Doamne, ferește-ne ca nu cumva să-i smintim cu ceva pe copiii pe care ni i-ai dat în grijă.

Mântuiește-i, Doamne, pe copiii noștri!

Preabunule Doamne, dacă din lucrarea vrăjmașului vor cădea copiii noștri în păcat, primește-i la Tine așa cum l-a primit tatăl pe fiul risipitor, așa cum ai primit la Tine mulțime mare de păcătoși și păcătoase, și ridică-i degrabă ca să slujească Ție, Celui ce n-ai venit să chemi pe cei drepți, ci pe cei păcătoși la pocăință.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Mari dascăli ai lumii și Ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie de-Dumnezeu-Cuvântătorule și Ioane Gură de Aur, care din tinerețile voastre v-ați închinat viețile Domnului, defăimând patimile și dobândind virtuțile, ajutați-i și pe copiii noștri să ducă o viață bineplăcută lui Dumnezeu.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Deșarte sunt bunătățile cu care lumea aceasta îi ispitește pe tineri și pe bătrâni, dar nepieritoare sunt bunătățile pe care Maica lui Dumnezeu le dăruiește celor ce o cinstesc cu evlavie.

Cântarea a 8-a

Mântuiește-i, Doamne, pe copiii noștri!

„Dacă voiește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea în fiecare zi și să-Mi urmeze Mie“, ai grăit Tu, Cel ce ai murit pe cruce pentru păcatele neamului omenesc. Călăuzește-i și pe copiii noștri să-și ia crucea și să Te urmeze cu adevărat, oricât de mari ar fi greutatețile și ispitele acestei lumi.

Mântuiește-i, Doamne, pe copiii noștri!

Doamne, Cel ce în vremea prigoanelor ai întărit mulțime de copii care Te-au mărturisit mergând fără teamă spre mucenicie pe urmele părinților lor, întărește-i pe copii ca în prigoana patimilor și a poftelor să ducă lupta cea bună și să fie biruitori prin harul Tău.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

O, Sfinte Chiric, care după numai trei ani de viață ai primit cununa muceniei, dimpreună cu Soborul celor paisprezece mii de prunci uciși de Irod și cu Sfinții Mucenici și Mucenițe care cu sângele vostru ați udat ogorul Bisericii lui Hristos, ocrotiți aceste roade tinere, acești copii ai noștri, ca să nu se teamă de moartea trupească, ci numai de cea sufletească.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sabie a trecut prin sufletul tău, Născătoare de Dumnezeu, când L-ai văzut zăcând fără de suflare pe Cel ce este Viața lumii. Tu, care înțelegi durerea părinților care suferă pentru copiii lor, ai grijă și de copiii noștri, ca nu cumva necuratul vrăjmaș să le întineze sufletele prin păcate.

Cântarea a 9-a

Mântuiește-i, Doamne, pe copiii noștri!

Să audă copiii noștri la Judecată glasul Tău preadulce, o, Iisuse, glasul Tău care va zice: „Veniți, binecuvântații Părintelui Meu, de moșteniți Împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii!“

Mântuiește-i, Doamne, pe copiii noștri!

Doamne, cădem în fața Ta cu umilință și Te rugăm să rânduiești precum știi mântuirea copiilor pe care ni i-ai dat, împlinind cu harul Tău neputincioasele povețe pe care le primesc de la noi.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

O, Sfinte Steliane, ocrotitorule al copiilor, roagă-te împreună cu Soborul tuturor Sfinților și cu Cetele îngerești care Îl slăvesc pe Dumnezeu neîncetat, Stăpâniile, Heruvimii, Serafimii, Domniile, Îngerii, Scaunele, Căpeteniile și Sfinții Arhangheli,

ca Domnul să îi binecuvânteze și să îi sfințească pe copiii noștri.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, acoperă-i cu sfântul tău acoperământ pe toți copiii binecredincioși și pe toți cei care se îngrijesc de creșterea lor, ca să Îi cânte cu toții lui Dumnezeu: Aliluia!

CANON DE RUGĂCIUNE PENTRU COPILUL BOLNAV

Cântarea I

*Doamne, arată-ne nouă puterea
milostivirii Tale!*

Doamne, Cel ce rânduiești toate spre mântuirea oamenilor, primește această puțină rugăciune pentru copilul acesta, care este greu încercat de boală, și tămăduiește-i durerile precum știi. Nu-l lăsa să se chinuiască, Doamne, ci ridică-l degrabă din boală, Tu, Care ești bun și iubitor de oameni.

*Doamne, arată-ne nouă puterea
milostivirii Tale!*

Doamne Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, cât de mare este mulțimea celor pe care i-ai vindecat! Orbii și-au dobândit vederea, surzii și-au căpătat auzul, mușii au început să vorbească, șchiopii au mers pe picioarele lor. Cine oare nu s-a vindecat alergând la ajutorul Tău? Te rugăm, Doamne, tămăduiește-l și pe copilul acesta care suferă.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Sfinților Apostoli, Sfinților Mucenici, Sfinților Ierarhi, Cuvioșilor Părinți și Cuvioaselor Maici, mijlociți înaintea lui Dumnezeu pentru tămăduirea copilului pentru care ne rugăm, ca să dobândească sănătate trupească și sufletească.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Nenumărate vindecări ai arătat, Născătoare de Dumnezeu, în tot locul răspândindu-se lauda minunilor tale. Tu, care ești și pentru noi mamă iubitoare de fii, arată dragostea ta și acestui copil greu încercat de suferință.

Cântarea a 3-a

Doamne, arată-ne nouă puterea milostivirii Tale!

Nu cei sănătoși au nevoie de doctor, ci cei bolnavi, dar de multe ori bolnavii aleargă la doctori nepricepuți, și, în loc să fie tămăduită, boala devine mai grea. Călăuzește-ne Tu, Doamne, Cel ce ești Doctorul sufletelor și al trupurilor, să găsim doctorii potriviți pentru ca acest copil să dobândească grabnică însănătoșire.

Doamne, arată-ne nouă puterea milostivirii Tale!

S-au înmulțit vrăjitorii care înșală lumea, zicând că puterea lor vine de la Dumnezeu. Ferește-i, Doamne, pe robii tăi, ca nu cumva să cadă în cursele lor, ca nu cumva să fie batjocoriți de diavol.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Sfinților doctori fără de arginți Cosma și Damian, Chir și Ioan, Pantelimon și Ermolae, Samson și Diomid, Mochie și Anichit, Talaleu și Trifon, rugați-vă pentru doctorii care încearcă să tămăduiască acest copil, ca să fie iscusiți și luminați și să facă bună lucrare.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, tu i-ai acoperit cu darul tău pe doctorii care s-au rugat ție cu smerenie, și ei au dat bolnavilor cele trebuincioase spre însănătoșire. Așa ajută-i și pe doctorii care încearcă să vindece copilul acesta, ca să nu nădăjduiască doar în știința lor, ci mai ales în puterea care vine de la Cel ce dă cu adevărat tămăduirea.

Cântarea a 4-a

Doamne, arată-ne nouă puterea milostivirii Tale!

Doamne, nu suntem vrednici să intri sub acoperământul nostru, dar spune numai

cu cuvântul, și se va tămădui copilul acesta, Te rugăm cu zdrobire de inimă, învățându-ne a crede în puterea Ta cea dătătoare de viață de la sutașul căruia i-ai vindecat sluga în chip minunat.

Doamne, arată-ne nouă puterea milostivirii Tale!

Vino, Doamne, vino, Iubitorule de oameni, vino cu puterea Ta și vindecă durerile acestui copil, alungând de la el toată tulburarea trupească și sufletească și dăruindu-i lui pacea Ta cea sfântă.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Toți Sfinții și Sfintele care ați primit de la Dumnezeu darul tămăduirii, voi, care în chip minunat ați vindecat fel și fel de neputințe, arătați și acum puterea mijlocirii voastre în fața Tronului ceresc, rugându-vă Celui a Căruia putere tămăduiește orice neputință.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, tu, care știi durerea inimilor noastre și durerea copilului acestuia, tămăduiește-l cu rugăciunile tale, așa cum ai tămăduit de nenumărate ori pe cei care au alergat la tine în rugăciune.

Cântarea a 5-a

Doamne, arată-ne nouă puterea milostivirii Tale!

„Fie vouă după credința voastră!“, ai spus orbilor care Te rugau să le dăruiești vederea, Mântuitorule, și ochii lor s-au deschis, iar ei s-au umplut de bucurie. Nu după puțina noastră credință, ci după dragostea Ta de oameni să vină tămăduirea acestui copil, ca să-Ți mulțumească și să Te slăvească.

Doamne, arată-ne nouă puterea milostivirii Tale!

Nu Dumnezeu a creat boala și moartea, ci omul iubitor de patimi le-a ales. Nu Dumnezeu e de vină pentru suferințele noastre, El însă rânduiește cu milostivire izbăvirea noastră de chinurile veșnice. Cine este omul să cârtească împotriva Celui ce a făcut cerul și pământul?

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Sfinte Ioane Botezătorule, care din tinerețea ta ai lepădat bucuriile acestei lumi și ți-ai trăit viața în nevointă, ocrotește-l pe acest copil și ajută-l să rabde cu credință orice încercări pe care le îngăduie Bunul Dumnezeu.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Fecioară, dacă durerea va birui acest copil și-l va arunca în mlaștina deznădejdiei, tu să-l ridici degrabă și să-i alini suferințele, acoperindu-l cu darul tău.

Cântarea a 6-a

Doamne, arată-ne nouă puterea milostivirii Tale!

„Doamne, dacă voiești, poți să mă curățești“, a spus leprosul închinându-se Ție. Așa și noi, Doamne, credem că, dacă e voia Ta, acest copil va primi grabnică tămăduire.

Doamne, arată-ne nouă puterea milostivirii Tale!

„Vreau, curățește-te“, i-ai spus leprosului, și s-a tămăduit. Dulce glas, preadulci cuvinte! Cine oare nu va cădea în fața puterii Tale, știind că Tu ești singurul care dai adevărata tămăduire?

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Sfinte Steliane, nu știm să ne rugăm ție cu credința celor care s-au rugat și care au văzut mai apoi lucrarea minunilor tale, dar îndrăznim a cere ajutorul tău, știind că mult îți iubești pe copii și ești mare ocrotitor al acestora.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

O, Maică Preasfântă, am auzit minunile tale și ne-am bucurat! Am auzit milele tale și

sufletele noastre întristate au primit alinare!
Am crezut în ajutorul tău și niciodată nu
ne-ai lăsat rușinați! Lăudată să fii în vecii
vecilor!

Cântarea a 7-a

*Doamne, arată-ne nouă puterea
milostivirii Tale!*

„De ce vă tulburați și plângeți, copila
n-a murit, ci doarme“, ai spus, Hristoase,
celor ce plângeau moartea fiicei lui Iair,
mai-marele sinagogii, dar ei s-au îndoit că o
vor mai vedea vie, neștiind cine era Cel care
le vorbea. Să nu vină peste noi duhul
necredinței și al îndoielii în puterea Ta,
Doamne, ca să nu fim rușinați de necuratul
diavol.

*Doamne, arată-ne nouă puterea
milostivirii Tale!*

„Fiică, ție îți zic, scoală-te“, ai spus,
apucând-o de mână, și copila a prins viață.
Precum ai ridicat-o pe ea din adâncurile
morții, așa să ridici și sufletul acestui copil
spre pocăință, dacă vreodată, din lucrarea
diavolului, va cădea în adâncul păcatului.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Sfinte Ierarhe Nicolae, cum ai purtat de
grijă celor trei fiice ale omului cel greu
încercat de sărăcie și le-ai izbăvit de păcatul

pierzător de suflete, așa să porți de grijă și acestui copil, ferindu-l de toată boala sufletească și trupească.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Mare e tristețea ta, Născătoare de Dumnezeu, când fiii tăi după dar cad în mrejele păcatului. Veghează ca o mamă asupra acestui copil, ca nu cumva să-și întineze sufletul, ci să crească sub îndrumările tale pe căile bine plăcute lui Dumnezeu.

Cântarea a 8-a

Doamne, arată-ne nouă puterea milostivirii Tale!

Sfânta Ana a zămislit-o pe Fecioara Maria după ce, împreună cu bărbatul ei, dreptul Ioachim, a petrecut vreme îndelungată în post și rugăciune. Cu adevărat, Doamne, binecuvântați sunt copiii ai căror părinți duc o viață aleasă, și binecuvântare primesc copiii ai căror părinți pun început bun mântuirii lor.

Doamne, arată-ne nouă puterea milostivirii Tale!

Câți părinți știu să-și crească cu evlavie copiii? Câți părinți pun mai presus de bunurile trupești bunățile sufletești? Puțini. Și mulți sunt aceia care își cresc copiii

departe de Biserică, deschizând prin aceasta ușa necazurilor și durerilor.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

O, Sfinților Părinți Ioachim și Ana, care sunteți ocrotitori ai familiilor credincioase, cereți de la Dumnezeu vindecare și pentru copilul acesta care este încercat de boală, ca nu cumva să fie biruit de deznădejde.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Să nu sufere acest copil din cauza păcatelor părinților, ci să primească alinare de la tine, ceea ce ești Maică cerească a tuturor celor ce te cheamă în ajutor.

Cântarea a 9-a

Doamne, arată-ne nouă puterea milostivirii Tale!

Doamne Iisuse Hristoase, nici un folos nu va avea acest copil dacă va dobândi doar tămăduirea trupească. Chiar dacă noi nu ne dăm seama că de multe ori sufletele sunt mai bolnave decât trupurile, Te rugăm pe Tine, Care știi toate, să dai acestui copil nu numai vindecare trupească, ci și sufletească.

Doamne, arată-ne nouă puterea milostivirii Tale!

Mântuiește, Doamne, poporul Tău, mântuiește-i pe toți credincioșii care păstrează dreapta credință și rânduiește precum știi mântuirea acestui copil, păzindu-l în Adevăr până în ultima zi a vieții sale.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Sfinților care ați defăimat lumea aceasta pentru a dobândi Împărăția cerurilor și Sfințelor Puteri cerești care neîncetat Îl slăviți pe Dumnezeu, vă rugăm să păziți de tot răul și de toată lucrarea vrăjmașului pe acest copil până în ultima clipă a viețuirii sale pe acest pământ.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Aducându-ne aminte de cuvintele Mântuitorului, Care atunci când Îl răstigneau l-a dat în grija ta pe ucenicul Său iubit, și prin aceasta și pe toți cei ce cred în El, gândindu-ne la acest copil care suferă, îndrăznim a spune și noi acestea: Preasfântă Maică, iată copilul tău, tămăduiește-l și ocrotește-l precum știi.

RUGĂCIUNI

Rugăciunea părinților pentru copiii lor

Doamne, Dumnezeule! Fiii pe care îi am sunt un dar al bunătății Tale. Tu ai făcut a se naște în mine simțământul care îi face scumpi inimii mele, simțământul dragostei părintești.

Ție îți închin copiii mei, Doamne! Binevoiește a le fi lor Părinte; eu sunt un neputincios muritor și fără de ajutorul Tău nu pot face nimic.

Tu, Cel ce dai hrană păsărilor cerului, Cel ce păzești floarea ce răsare în mijlocul stâncilor, Părinte a toată lumea, binevoiește a îngriji și de copiii mei, ca să poată fi fericiți și în viața aceasta, și în cea viitoare. Ajută-mi să cultiv în ei bunătatea și printr-o bună creștere să îi fac folositori semenilor.

Dă-le lor, Doamne, înțelepciune, ca să cunoască și să voiască binele. Dă-le lor comorile cele cerești ale virtuții, că acestea sunt bogății nepieritoare. Nu cer pentru ei, Dumnezeul meu, bogății pământești care sunt supuse stricăciunii, ci Te rog să le dai

trupuri sănătoase și iubitoare de osteneală, ca să poată câștiga lupta împotriva relelor vieții. Păzește inimile lor de orice alunecare păcătoasă și apără nevinovăția lor.

Rânduiește, Preabunule Stăpâne, ca ei să ajungă prin harul Tău fii credincioși ai Sfintei noastre Biserici și să binecuvânteze Numele Tău în veci.

Doamne, Dumnezeuule, iartă-mă că nu știu să cresc cum se cuvine acești copii pe care mi i-ai dăruit. Iartă-mă, Dumnezeuule, iartă-mă! În loc să învețe de la mine numai cele bune, copiii învață și cele rele, și fără să vreau devin prilej de sminteală pentru ei. Degeaba îi sfătuiesc să facă binele și să țină poruncile dacă ei văd că eu nu le păzesc. Degeaba îi îndemn cu vorbele, dacă faptele mele nu sunt pe măsură.

O, cât sunt de vinovat în fața Ta și a lor! În loc să Te mărturisesc prin faptele mele, am făcut împotriva. Greu cu adevărat este pentru mine, păcătosul, să cresc copiii cum trebuie. Cum va crește un copil care nu a văzut în părinții săi pildă de fapte bune?

Iartă-mă, Doamne, iartă-mă! Iartă-i și pe părinții, pe moșii și strămoșii mei, pentru toate păcatele pe care le-au săvârșit, fiind

prin ele pietre de poticnire pentru urmașii lor.

Îndreptează-mă pe mine, păcătosul, Doamne, să duc o viață curată ca să-mi pot îndrepta copiii pe calea poruncilor Tale.

Să vină pacea Ta peste casa noastră, să vină peste noi mila Ta, ca să sporim în fapte bune și în tot ce e bineplăcut Ție. Ca să petrecem cealaltă vreme a vieții noastre în pocăință și să dobândim în această viață darul Tău, iar în cealaltă, bucuria veșnică. Pentru rugăciunile Preabinecuvântatei Născătoare de Dumnezeu și ale tuturor Sfinților Tăi. Amin.

Rugăciune pentru copilul căzut în păcat

Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce ai venit în lume nu pentru cei drepecți, ci pentru cei păcătoși, vino și în ajutorul fiului meu (numele), ridicându-l din căderea în care se află.

Nu-l lăsa pe el, Preabunule Doamne, să fie batjocorit de diavol, nici să își întineze sufletul prin păcate și fărădelegi.

Cel ce Te-ai îndurat de Maria Egipteanca și din iubitoare de desfătări ai făcut-o iubitoare de nevoință, iar pe

vrăjitorul Ciprian, lepădându-se de slujirea dracilor, l-ai arătat Arhiereu încununat cu cununa muceniciei, vino în ajutorul fiului meu și ajută-l să se lepede de tot răul.

Știu că nici un păcat nu covârșește mila Ta. Dă-i lui putere să rupă lanțurile vrăjmașului prin lacrimi de pocăință. Dă-i lui gândul cel bun, să alerge la preot și să-și spovedească păcatele. Doamne, nu-l lăsa să se piardă.

Deznădejdea mă apasă și amărăciunea pentru căderea lui îmi tulbură inima. Suspină sufletul meu. Oare când vei veni în ajutor? Oare când ne vom bucura de milele Tale?

Miluieste-l, Iubitorule de oameni, miluieste-l, Preadulce Iisuse. Nu lăsa făptura Ta să fie înghițită de moarte, ci dăruiește-i să se umple de harul Tău. Ca, văzând marea Ta iubire de oameni, să Te iubească din toată inima sa și să Te slăvească în vecii vecilor. Amin.

(Dacă rugăciunea se citește pentru fiică, se va citi cu schimbările cuvenite.)

Rugăciune către Sfântul ocrotitor al copilului

O, Sfinte al lui Dumnezeu (numele), care te-ai arătat vas ales al Duhului Sfânt, tu, care ai fost rânduit de Ziditorul lumii să fii ocrotitor al acestui copil care îți poartă numele din clipa în care a devenit fiu al Bisericii, luminându-se cu Sfântul Botez! Nu am cuvinte să laud viețuirea ta cea sfântă, nu mă pricep să-ți mulțumesc pentru ajutorul pe care i-l dai, dar mărturisesc credința mea în puterea ocrotirii tale.

Sfinte, care în chip nevăzut îi ești pavăză împotriva relelor vrăjmașului, ascultă și umila mea cerere. Învață-l să iubească rugăciunea, Biserica, să-și iubească aproapele. Învață-l să ducă o viață curată și sfântă. Să-i fii alături în toate clipele vieții sale, în toate bucuriile și necazurile.

Să-i fii povățuitor tainic până la ultima suflare, iar la Înfricoșătoarea Judecată să mijlocești la Dumnezeu pentru mântuirea lui ca în vecii vecilor să Îl slăvească pe Atotputernicul Dumnezeu, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh. Amin.

Rugăciune pentru copilul bolnav

Te rugăm, Doamne, vindecă durerea acestui copil, robul Tău (numele). Alungă de la el toată boala și toată neputința. Tu, Care ești doctor al sufletelor și al trupurilor, arată și acum puterea milostivirii Tale.

Vindecă-l pe el, Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, cu rugăciunile pe care le înalți înaintea Fiului tău și Dumnezeului nostru.

Vindecăți-l pe el, Sfinților care ați primit de la Dumnezeu darul tămăduirii și ați vindecat mulțime de bolnavi.

O, Doamne Iisuse Hristoase, primește puțină noastră rugăciune pentru copilul acesta (numele), stinge-i focul ce l-a cuprins, încetează-i boala, ridică-l din patul durerii, întru slava Numelui Tău. Că Tu ești Cel care vindeci neputințele, Hristoase Dumnezeule, și Ție slavă Îți înălțăm în vecii vecilor. Amin.

Rugăciune pentru luminarea minții

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, luminează mințile copiilor noștri cu harul Tău cel dătător de viață. Tu, Care dai celor înțelepți înțelepciunea și celor pricepuți priceperea, trimite peste ei Duhul Tău cel Sfânt, dătătorul înțelepciunii, al cunoștinței și al înțelegerii.

Tu i-ai luminat pe aleșii Tăi în toată vremea. Tu i-ai insuflat pe cei trei mari dascăli ai lumii și Ierarhi, Vasile cel Mare, Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul și Ioan Gură de Aur, de s-au arătat vase alese ale sfințeniei, răspândind în lume dreapta credință. Tu ai luminat-o pe Sfânta Mare Muceniță Ecaterina, și ea a rușinat mulțimea ritorilor păgâni.

Tu, Doamne, luminează-i și pe copiii noștri (numele), ca să învețe cele bine plăcute Ție și să se umple de cunoștința adevărului. Dă-le lor știință, pricepere, răbdare și chibzuință. Să nu primească ei cunoștințe pierzătoare de suflet, nici să învețe ce e urât înaintea Ta. Fă-i ascultători față de dascălii care îi învață cele bune și sârguincioși în îndeplinirea celor ce li s-au

rânduit. Iar la vremea potrivită, Doamne, ajută-i să găsească locul în care să folosească cele pe care le-au învățat și să muncească spre binele lor și spre folosul aproapelui. Tu îi osândești pe cei care își îngroapă talanții și îi binecuvântezi pe cei care îi înmulțesc cu pricepere. Rânduiește-le Tu, Doamne, Cel ce rânduiești toate spre mântuire, unde să muncească, ce să muncească și cum să muncească.

Dă-le lor, Doamne, spor în toată lucrarea cea bună și-i întărește în credință, ca să Te mărturisească printr-o viețuire curată până în ultima clipă a vieții lor. Amin.

Rugăciune pentru ajutor la examene

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu cel viu, ajută-l pe copilul acesta (numele) să treacă cu bine această încercare ce îi stă înaintea. Cel ce ne-ai cerut să fim înțelepți ca șerpilor și blânzi ca porumbeii, luminează-l pe robul tău (numele) să învețe ceea ce trebuie ca să fie bine pregătit la examenul care îl așteaptă.

Tu știi ce e bine și ce e rău. În mâinile Tale sunt viețile noastre. Noi, crezând că este de folos acestui copil să iasă încununat

din această încercare, Te rugăm să arăți și de această dată puterea ajutorului Tău. Dar să nu fie după voia noastră, Doamne, ci după voia Ta cea sfântă, că Tu îl iubești mai mult decât noi și știi ce-i este cu adevărat de folos.

Doamne, ajută-l pe robul Tău (numele) să nu caute gloria lumească, ce este degrab trecătoare, ci să caute viețuirea curată și sfântă, ca să dobândească Împărăția cerurilor.

Viețile oamenilor sunt pline de încercări. Ce folos vom avea dacă vom câștiga bunătățile vremelnice, de nu le vom dobândi și pe cele veșnice? Ce folos vom avea de ne va lăuda lumea aceasta, dacă faptele noastre nu sunt bineplăcute Ție?

Ajută-ne, Dumnezeuule, ca numai la Tine să căutăm împlinirea noastră și să preaslăvim în vecii vecilor Numele Tău cel Sfânt. Amin.

Rugăciune pentru căsătorie

Doamne, ascultă puțina noastră rugăciune pentru copilul nostru, robul Tău (numele), și nu ne lăsa fără răspuns. Tu ai rânduit ca bărbatul să lase pe tatăl său și pe mama sa și să se unească cu femeia sa și să

fie amândoi un trup. Tu ai binecuvântat nunta, arătând curăția ei. Tu i-ai primit în Împărăția Ta pe soții care au dus o viață de evlavie, împlinind poruncile Tale și crescându-și urmașii în frica Ta.

Rânduiește, Doamne, precum știi, ca la vremea potrivită robul tău (numele) să-și întemeieze o familie. Ca nu cumva să trăiască o viață de păcat, stând departe de nuntă. Să nu-și întineze trupul cu patimile și cu poftetele, batjocorit fiind de diavol.

Ajută-l, Doamne, să găsească o soție credincioasă, o soție blândă, bună și iubitoare, care să-i fie cu adevărat podoabă și alături de care să meargă pe calea mântuirii.

Te rugăm, Doamne, vino în ajutorul lui, că numai Tu știi ce e în adâncul inimilor oamenilor. Găsește-i Tu, Doamne, o soție vrednică, alături de care să facă tot binele. Nevoință este pentru femeia credincioasă bărbatul necredincios, și nevoință este pentru bărbatul credincios femeia necredincioasă.

Dăruiește-i Tu, Doamne, să aibă parte de un cămin liniștit, de dragoste și de înțelegere, ca să Te laude împreună cu toți ai casei lui până la sfârșitul vieții sale. Amin.

(Dacă rugăciunea se citește pentru căsătoria fetei, se va citi cu schimbările cuvenite.)

Rugăciune pentru pruncul ce se află în pântecul mamei

Doamne, Cel ce ai zis oamenilor: „Creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul“, binecuvântând nașterea de prunci, arată mila Ta acestui prunc ce se află în pântecul maicii sale, și ajută-l să se nască la vremea de Tine rânduită. Dă-i lui, Doamne, creștere firească, sănătate și putere.

Părinte Ceresc, Care porți de grijă păsărilor cerului și înfrumusețezi crinii țarinii, poartă de grijă și acestui copil care n-a văzut încă lumina soarelui. Tu ai purtat de grijă Preacuratei Fecioare care a purtat în pântecul ei Dumnezeuiescul Prunc.

Nu ne părăsi acum nici pe noi, robii Tăi, ci ocrotește-l cu harul Tău pe pruncul acesta și binecuvântează nașterea lui după mulțimea milostivirii Tale.

Iar mai apoi, luminându-l cu Sfântul Botez, să îl faci pe el un mădular ales al Sfintei Tale Biserici, ca să Te laude și să te binecuvânteze în toată viața lui și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciune pentru copilul nou-născut

Doamne Iisuse Hristoase, Care ne-ai dăruit acest copil, rânduiește precum știi intrarea lui în rândul celor drept-credincioși care au fost luminați prin Sfântul Botez. Doamne, dăruiește-i sănătate și putere acestui prunc, Tu, Care ai fost crescut cu grijă de către Preasfânta Fecioară.

Doamne, să nu vină peste noi mânia Ta și să nu îngădui ca acest copil să moară nebotezat. Să nu sufere acest prunc din cauza păcatelor noastre, ci să vadă mila Ta și dragostea Ta de oameni.

Ocrotește-l, Doamne, și dăruiește-i nașterea cea de Sus prin Sfântul Botez, ca să devină fiu al Bisericii Tale. Ție ne rugăm, Stăpâne, trimite peste el lumina binecuvântării cerești, că Tu ești Cel ce ascuți rugăciunile noastre și Ție Îți mulțumim și Te slăvim în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea nașilor pentru finul de Botez

Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce ne-ai rânduit să fim părinți duhovnicești ai

acestui copil, dăruiește-i lui darurile Tale cele bogate. Dăruiește-i lui înțelepciune, dragoste, sănătate trupească și sufletească. Dăruiește-i lui să sporească în virtute, să-și iubească aproapele și să săvârșească numai ce este bineplăcut Ție.

Doamne, noi nu avem pricepere să-l călăuzim cum se cuvine pe drumul credinței. Călăuzește-l pe el ca un bun și iubitor de oameni, iar pe noi luminează-ne să-i putem da sfătuirea potrivită.

Dă-ne, Doamne, să-l iubim cu dragoste curată și sfântă. Să nu căutăm pentru el numai bucurii trupești, care sunt degrab trecătoare, ci să-l ajutăm să agonisească darurile duhovnicești, care nu se vor lua de la el.

Doamne, dacă din lucrarea vrăjmașului va fi biruit de păcat, atunci să ne luminezi pe noi ca să-l ajutăm să se ridice. Tu l-ai dat în grija noastră, Tu să ne călăuzești cum să-l ajutăm să își revină degrabă.

Ajută-ne, Dumnezeule, ajută-ne. Că Tu ești Cel ce rânduiești mântuirea noastră și Ție slavă Îți înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Rugăciunea nașilor pentru finii de cununie

Doamne, Dumnezeul nostru, ai grijă de finii noștri (numele), pe care ni i-ai dat în grijă spre a le fi sprijin în viața aceasta.

Dăruiește-le, Doamne, pace, înțelegere și dragoste. Binecuvântează casa lor cu toate cele de trebuință. Alungă de la ei toată tulburarea trupească și sufletească, toată cearta și toată tristețea. Să vină peste ei darul Tău, Doamne.

Dăruiește-le să iubească și să păstreze dreapta credință, să respecte Biserica și să țină rânduielile ei. Să-și crească urmașii în frica Ta și în ascultare de poruncile Tale. Să cunoască finii noștri (numele) dragostea Ta, Doamne, dar și mustrarea Ta atunci când calcă pe drumuri greșite.

Călăuzește-ne pe noi, Doamne, să știm cum să-i sfătuim să trăiască în înțelegere și cum să se ferească de duhul necurat al răutății, al mâniei și al desfrânării. Păstrează patul lor curat de orice întinăciune. Păstrează inimile lor departe de ispitele potrivnicului. Ca, bine viețuind, să-Ți mulțumească și să Te laude până la sfârșitul vieții lor. Amin.

Rugăciune pentru copilul înfiat

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, Care ne-ai poruncit să ne iubim unii pe alții, ajută-ne să împlinim fără împiedicare această poruncă a Ta.

Am socotit că este bineplăcut Ție să înfiem acest copil pe care viața l-a lipsit de iubirea părinților lui. Dă-ne, Doamne, să-l iubim cu dragostea pe care Tu o sădești în inimile noastre. Să găsească la noi dragostea care îi lipsește și sufletul lui tulburat să se umple de liniște și de bucurie. Dă-i lui să Te iubească din toată inima, iar pe noi să ne respecte după cuviință, fiind un copil ascultător și cuminte. Dă-i lui, Doamne, să iubească Biserica, rugăciunea și toată fapta cea bună.

Dă-i lui, Doamne, să simtă dragostea Ta cea sfântă, care covârșește orice dorire. Dă-i lui să fie mădular ales al Bisericii Tale, iar nouă, nevrednicilor, dăruiește-ne să ducem cu bucurie greutatea creșterii acestui copil, luminați fiind de Tine.

Binecuvântează și sfințește casa noastră, rânduind toate cele de trebuință, că de la Tine vine tot binele și a Ta este slava,

cinstea și închinăciunea, în vecii vecilor.
Amin.

(Atunci când un copil este înfiat, el trebuie să meargă la biserică împreună cu părinții care îl înfiază, pentru ca preotul să le citească din Molitfelnic o slujbă specială.)

Rugăciune pentru copiii orfani

Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce ne-ai învățat să ne rugăm unii pentru alții, ascultă puțina noastră rugăciune pentru copiii care sunt lipsiți de dragostea părinților lor.

Tu, Care ești Fiul Preaiubit al Părintelui Ceresc, ajută-i pe copiii orfani să simtă dragostea Sa sfântă. Tu, Cel ce ai zis: „Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia“, ajută-i pe copiii orfani să dobândească mângâierea pe care ai făgăduit-o.

Dimpreună cu ei, ajută-i și pe cei care au fost părăsiți de părinții lor și care cresc în foame, frig, mizerie și durere.

Și dacă vreunii din ei nu au fost luminați de Sfântul Botez, mai înainte de orice Te rugăm să rânduiești nașterea lor în Sfânta Ta Biserică. Doamne, să nu-i lași fără ajutorul Tău!

După cuvântul Sfântului Apostol Pavel, care a zis: „Bucurați-vă cu cei ce se bucură, plângeți cu cei ce plâng“, ar trebui ca inimile noastre să se întristeze pentru suferințele copiilor greu încercați de viață. Cum ne-am putea numi creștini, dacă ne-am îmbuiba de toate bunătățile, în timp ce alții rabdă foame și frig? Sau cum am putea să cerem ajutorul Tău, de nu-i vom ajuta la rândul nostru pe cei ce au nevoie de ajutor? Luminează-ne pe noi, Doamne, să-i ajutăm cu ce ne stă în putință, ca să îndulcim măcar puțin amara lor viață.

Binecuvântează-i, Doamne, pe acești copii necăjiți, și pe cei care îi ajută pe ei întărește-i și le răsplătește lor după mare mila Ta, ca un bun și iubitor de oameni. Amin.

Rugăciunea soților care nu au copii

„Doamne, nu plăcerea mea o caut, luând pe femeia mea, ci o fac cu inima curată. Binevoiește de a avea milă de ea și de mine și a ne duce împreună până la bătrânețe“, s-a rugat Ție Tobie, iar Tu i-ai umplut casa de binecuvântare și i-ai dăruit copii ca răspuns la cererile sale.

Doamne, pustii sunt casele fără copii, și triste inimile soților care nu au urmași. Chiar dacă nu avem credința dreptilor care pentru rugăciunile lor s-au învrednicit să aibă copii, pentru mila Ta cea nemăsurată nu ne lăsa, Atotputernice Doamne, ci vezi suspinul inimilor noastre.

Umple-ne casa de bucuria pe care o aduc copiii, iar pe noi întărește-ne ca să îi creștem pe ei cu dragoste și înțelepciune în dreapta credință, spre slava Numelui Tău și a Sfintei Tale Biserici. Amin.

Rugăciune pentru copiii care se află în călătorie

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, Cel ce ești Calea, Adevărul și Viața, Cel ce ai călătorit împreună cu cei doi ucenici care mergeau la Emaus, Însuși Stăpâne, călătorește și cu copilul acesta, binecuvântând călătoria sa. Trimite-i înger păzitor, ca oarecând lui Tobie, ca să-i fie povățuitor și să-l păzească nevătămat de toată întâmplarea cea rea, pentru ca să se întoarcă cu pace, sănătos trupește și sufletește.

Tu, Cel ce niciodată nu Te desparți de robii Tăi, nu Te despărți nici de copilul acesta (numele). Tu, Care ai zis: „Eu sunt cu voi până la sfârșitul veacurilor“, fii cu acest copil până la ultima lui suflare.

Ajută-l să nu cadă în ispita vrăjmașului și să se întoarcă din drumul său simțind ajutorul Tău și cunoscând harul Tău, ca să laude și să slăvească Numele Tău cel Sfânt. Amin.

CANON DE RUGĂCIUNE A COPIILOR

Cântarea I

Doamne, miluiește-i pe părinții și pe frații mei!

Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, Care ai binecuvântat nunta din Cana Galileii, arătând-o curată și sfântă, și Care ai revărsat binecuvântările Tale fără de număr peste familiile creștine, binecuvân-tează și sfințește și casa noastră, pe părinții, pe frații și pe toți cei de aproape ai noștri.

Doamne, miluiește-i pe părinții și pe frații mei!

Rânduind Tu ca familia să fie chip al Bisericii, fiind loc al sălășluirii Tale, ne bucurăm și Îți mulțumim, Doamne, rugându-ne să ne ocrotești după mare mila Ta, ca nu cumva din lucrarea vrăjmașului să ne îndepărtăm de Tine.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

O, Îngere al Domnului, care de când m-am unit prin Botez cu Mântuitorul Hristos îmi luminezi viața, ajută-mă să mă port în toate zilele vieții mele ca un mădular vrednic al Bisericii, ca tinerețea mea să fie ferită de

cădere și să aduc părinților mei numai bucurie, și nu întristare.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Maica Domnului, Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, acoperă cu sfântul tău acoperământ casa noastră, pe toți cei ce viețuiesc în ea și pe toți cei ce intră într-însa, miluindu-i cu darul tău.

Cântarea a 3-a

Doamne, miluiește-i pe părinții și pe frații mei!

Mântuitorule Preabun, Care ai înmulțit cele cinci pâini și cei doi pești în pustie, săturând cu ele mii de oameni, trimite binecuvântările Tale bogate și peste casa noastră, ca nu cumva pentru păcatele noastre să ne lipsească cele de trebuință.

Doamne, miluiește-i pe părinții și pe frații mei!

Dumnezeu, Care poartă grijă de păsările cerului și de crinii țarinii, poartă de grijă mai ales de cei care Îl cheamă cu dragoste și evlavie, împlinind toate lipsurile lor.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Sfinte Nicolae, știi că nu numai pe tatăl care voia să-și dea fetele la desfrânare, neavând nici un fel de avuție, l-ai ajutat să

nu cadă în păcat din pricina sărăciei, ci de multe ori ai ajutat altor creștini încercați de lipsuri; pentru aceea te rugăm să veghezi și asupra familiei noastre.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cine va spune toate minunile tale, Preasfântă Fecioară? Că de multe ori ai trimis cele ce le lipseau creștinilor aflați în grele nevoi, izbăvindu-le casele de lipsuri și sufletele de cădere.

Cântarea a 4-a

Doamne, miluiește-i pe părinții și pe frații mei!

Sănătate ai dat bolnavilor care Te rugau aceasta, vindecându-i cu puterea Ta dumnezeiască. Cu această putere, Doamne, Te rog să-i păzești pe părinții, pe frații și pe cei de aproape ai mei, de toată boala și de toată neputința.

Doamne, miluiește-i pe părinții și pe frații mei!

Doamne, ajută-ne să ducem fără cârtire crucea bolii, atunci când va fi trimisă asupra noastră, știind că nici un fir de păr din capul nostru nu se clintește fără voia Ta.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Sfinților doctori fără de arginți Cosma și Damian, Chir și Ioan, Pantelimon și

Ermolae, Samson și Diomid, Mochie și Anichit, Talaleu și Trifon, dimpreună cu toți Sfinții care ați primit de la Dumnezeu darul tămăduirii, cad înaintea voastră și vă rog să fiți voi doctorii familiei noastre, ca ori de câte ori vom fi încercați de boală, cu ajutorul vostru, să dobândim izbăvirea de ea.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cine nu s-a mirat auzind cum ai vindecat atâta mulțime de bolnavi, cum boala a fugit ori de câte ori ai fost tu chemată cu credință? O, Maică Sfântă, ai grijă de noi când boala se abate asupra noastră.

Cântarea a 5-a

Doamne, miluiește-i pe părinții și pe frații mei!

Fiul lui Dumnezeu nu S-a ferit de cruce, ci a arătat-o pe aceasta cale a mântuirii. Te rugăm, Doamne, ajută-ne să biruim toate încercările prin care vom trece, fiind întăriți prin harul Tău.

Doamne, miluiește-i pe părinții și pe frații mei!

Calea mântuirii nu este calea desfătării și a plăcerilor, ci este calea cea strâmtă și plină de încercările îngăduite de Dumnezeu pentru curățirea sufletelor noastre.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Sfinților Mucenici care bine v-ați nevoit, fiind chinuiți în multe feluri pentru credința voastră, și nu v-ați lepădat de Hristos, ajutați-ne să ne ducem crucea fără să cădem din pricina slăbiciunilor noastre.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Nimeni nu a suferit mai mult decât tine, Sfântă Fecioară, care L-ai văzut pe Fiul tău răstignit pe cruce de cei fără de lege. Tu, care știi durerile și necazurile noastre, ajută-ne să fim izbăviți de ele.

Cântarea a 6-a

Doamne, miluiește-i pe părinții și pe frații mei!

La Tine cad, Doamne Iisuse Hristoase, și-Ți mărturisesc neputința mea și slăbiciunile tinereților mele. Înțelepțește-mă, Doamne, ca în toți anii vieții să duc lupta cea bună împotriva patimilor, ca să nu fiu lipsit de harul Tău.

Doamne, miluiește-i pe părinții și pe frații mei!

Plata păcatului este moartea și mulți s-au lipsit de mântuire, fiind iubitori de patimi. Ajută-ne, Doamne, să nu fim biruiți de patimi și de poftă, ca să nu ajungem în adâncurile iadului.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Sfinților și Sfintelor care prin posturi și nevoițe îndelungate ați biruit patimile și poftele, arătându-vă îngeri în trup, fiți ajutătorii noștri în lupta cu necuratele patimi și cu necurații diavoli.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi și pe toți pomeniții noștri, apărându-ne de atacurile îngerilor căzuți și ferindu-ne de căderea în patimi.

Cântarea a 7-a

Doamne, miluiește-i pe părinții și pe frații mei!

Nu este păcat care să biruiască iubirea Ta de oameni, Hristoase Dumnezeule; de aceea îndrăznesc să Te rog ca, oricât de mult ar cădea părinții și frații mei, Tu să le luminezi mintea ca să se ridice.

Doamne, miluiește-i pe părinții și pe frații mei!

Te rog, Mântuitorule, Care ai venit să-i aduci nu pe cei drepti, ci pe cei păcătoși la pocăință, ajută-ne să nu cădem în păcate aducătoare de moarte, iar de vom cădea din pricina slăbiciunilor noastre, să trimiți peste noi duhul pocăinței.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Sfântă Maria Egipteanca, dimpreună cu Sfântul Ciprian care a devenit din vrăjitor Arhiereu, și de cununa muceniei s-a învrednicit, și cu toți cei care, după căderi și întinări fără de număr, prin pocăință au dobândit sfințenia, vă rog să aveți grijă și de mine, de părinții și de frații mei, ca, ori de câte ori vom cădea în păcate, să ne ridicăm degrabă.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Maica Domnului, vas al curăției și al evlaviei, te rog să ne ajuți pe noi să ne ridicăm dacă vom cădea în cursele necuratului diavol și să ne curățim sufletele prin Taina Spovedaniei.

Cântarea a 8-a

Doamne, miluiește-i pe părinții și pe frații mei!

Duhul Tău cel Sfânt, Doamne, să vină peste casa noastră, peste toți cei care Te caută și Te cheamă în ajutor, rugându-se să-i acoperi cu darul Tău.

Doamne, miluiește-i pe părinții și pe frații mei!

Sfințește-ne, Preabunule Doamne, trimițându-ne darurile Sfântului Duh: duhul înțelepciunii, duhul înțelegerii, duhul sfatu-

lui, duhul puterii, duhul cunoștinței, duhul temerii de Dumnezeu și duhul buneii-credeințe.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Toate cetele Sfinților, Sfinților Apostoli, Sfinților Prooroci, Sfinților Mucenici, Sfinților Ierarhi, Cuvioșilor Părinți și Cuvioaselor Maici, vă rog să binecuvântați casa noastră și pe toți cei ce viețuim într-înșea, călăuzindu-ne pe calea sfințeniei.

Și acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, arată-ne calea pe care să mergem pentru a dobândi curăția sufletului și a trupului, ca să Îl urmăm cu credință pe Mântuitorul Hristos, purtându-ne crucea până la moarte.

Cântarea a 9-a

Doamne, miluiește-i pe părinții și pe frații mei!

Mântuiește-ne, Doamne, că pentru aceasta ai venit în lume, și pentru aceasta ai murit pe cruce! Mântuiește-ne, Iisuse, Fiule al lui Dumnezeu!

Doamne, miluiește-i pe părinții și pe frații mei!

Ajută-ne, Doamne, ca până la sfârșitul vieții noastre să râvnim și să căutăm

mântuirea, cugetând la bunurile pe care le-ai dăruit celor ce s-au învrednicit de darul Tău.

Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh.

Sfintelor Puteri cerești și toți Sfinții care ocrotiți lumea cu puterea pe care v-a dat-o Dumnezeu, aveți grijă și de cei de aproape ai mei, de părinții și de frații mei, călăuzindu-i spre Împărăția cerească.

*Și acum și pururea și în vecii vecilor.
Amin.*

Poartă spre cer ești, Născătoare de Dumnezeu, celor ce te laudă pe tine. Te rog ca la Înfricoșătoarea Judecată, când vei sta de-a dreapta Fiului tău, să Îl rogi să ne dăruiască mântuirea.

Rugăciunea copiilor pentru părinți

Doamne, Dumnezeuul nostru, Tu, Care împuternicești florile și verdeța de pe tot pământul cu căldura soarelui Tău, și sufletul omenesc cu căldura iubirii Tale; Tu, Cel ce toate le-ai zidit de bunăvoia Ta în cer și pe pământ și pe toate le păstrezi prin dragoste și milă, revarsă, mult-îndurate Doamne, peste sufletul meu cel slab și umilit care se închină Ție, bunătatea și darul Tău și iubire și milă peste părinții mei, peste mai-marii mei și peste toți aceia care se ostenesc pentru mine și care m-au ajutat cu sfatul și bunătatea lor. Fă din sufletul meu un soare călduros pentru sufletul lor, ca fiecare din ei să simtă din îndestulare mângâierile și ajutorul cel venit de la Tine și revărsat asupra lor prin rugăciunile și prin dragostea mea fiască.

Îți vorbește, Părinte, inima mea de fiu (fiică), știind că Tu cunoști lăuntrul nostru și că nu Te vei întoarce de la inima mea, deschisă tuturor acelora pentru care Te rog; dăruiește-mi, Doamne, înțelepciune, ca să nu uit niciodată, nici în supărări, nici în necazuri și nici în bucurie, învățătura Ta, cum că „binecuvântările părinților întăresc

casele fiilor“, și iarăși: „cununa bătrânilor sunt fiii lor și fală fiilor sunt părinții lor“. Pentru aceasta, rogu-Te, Doamne, slăvite Împărate și bunule Părinte, întărește-mă să cresc înaintea feței lor cu temerea de Tine și cu rușinea de oameni, pentru ca, prin curățirea de orice rău, prin împlinirea oricărui bine, prin fuga de orice păcat și prin setea de orice virtute, viața mea să fie spre mântuirea mea și a lor.

Că Tu ești, Doamne, Cel ce odinioară ai zis: „Lăsați copiii să vină la Mine, că a unora ca aceștia este Împărăția cerurilor“, și Ți-ai pus dumnezeieștile Tale mâini peste capetele lor și i-ai binecuvântat. Însuși Tu, Doamne, Iisuse Hristoase, trimite din cerul Tău cel preaînalt binecuvântarea Ta peste mine, robul Tău, și ajută-mi să fac bucurie părinților mei și să umblu întru cărările Tale cele sfinte, săvârșind numai ce este bun și plăcut Ție, că binecuvântat ești în vecii vecilor. Amin.

Doamne, Dumnezeule, rugându-mă Ție pentru tatăl meu și pentru mama mea, împlinesc una din cele mai sfinte îndatoriri pe care Tu le-ai pus asupra mea, care este să-i cinstesc și să-i iubesc din tot sufletul meu și din toată inima mea. Cea mai dintâi

îndatorire a mea față de ei este aceea de a mă ruga Ție, întotdeauna, pentru sănătatea și fericirea lor și de a-i ajuta din toate puterile mele.

O, Dumnezeuule Îndurate și Puternice, Care binecuvântezi pe copii pentru părinții lor și adesea, în dreapta Ta mânie, îi pedepsești pentru greșelile lor: primește mulțumirea mea umilită pentru binefacerile, bucuriile și binecuvântările pe care le reverși neîncetat asupra lor. Trimite-le, Preabunule, acum și totdeauna binecuvântările Tale și le iartă lor greșelile pe care, ca niște oameni, le vor fi făcut.

Tu îmi poruncești să respect în ei puterea Ta și să le fiu recunoscător pentru viața pe care mi-ai dat-o prin ei și pentru toate îngrijirile și purtarea de grijă pe care au avut-o și o au pentru mine. Ajută-mi, dar, să urmez poruncile Tale cele sfinte; să le fiu supus, ascultător și să nu fac nimic care să-i amărăscă și să-i întristeze. Răsplătește-le, Preabunule, cu facerile Tale de bine, pentru dragostea și îngrijirea neadormită de totdeauna ce au pentru mine. Apără-i de toate nenorocirile și întristările. Dă-le viață îndelungată, fericită, liniștită și cu bună înțelegere. Fă-i pe ei părtași binecuvântărilor Sfinților Tăi. Înmulțește roadele ostanelilor

lor. Fă să prisosească peste ei binefacerile Tale și să sporească în virtuți și întru îndestulare, ca să Te binecuvântăm în toate zilele vieții noastre. Amin.

Rugăciunea copiilor pentru frați și surori

Doamne, Dumnezeuul nostru, Ție mă rog, cu toată umilința: ține pe frații mei (sau fratele meu) și pe surorile (sau sora) mele în sănătate deplină și împărtășește-le lor darul Tău cel sfânt, ca să umble întotdeauna pe cărările Tale și să facă întotdeauna cele plăcute Ție. Dă-ne, Doamne, ca de acum și până la sfârșitul vieții noastre să ne iubim și să ne cinstim unii pe alții; căci ce este mai bun și mai frumos decât a locui frații împreună? Așa, Doamne, ascultă rugăciunea mea și Te îndură spre noi. Că bun și iubitor de oameni ești și Ție slavă Îți înălțăm: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

CUPRINS

Prefață.....

În loc de introducere:

Scrisoare către o mamă al cărei copil
merge pe drumuri greșite.....

Lăsați copiii să vină la Mine!

Copilul, dar al lui Dumnezeu

Familia – mica Biserică

Darul „vorbirii în limbi“

Fiul risipitor

Dumnezeul părinților noștri

Copilul în Biserică

Copilul și Rugăciunea

Paza gândurilor

Educația primită acasă

Despre credința ortodoxă

Prietenii și influența lor

Foloasele învățaturii

Icoana vorbitoare a fiarei

Idolul desfrâului

Pedagogia creștină și scopul vieții

Despre parabola celor doi orbi....

Despre neînțelegerile dintre părinți și copii....

Despre greutățile creșterii copiilor .....

Despre legătura dintre nași și fini....

Cuvinte din înțelepciunea sfinților

RUGĂCIUNI

Acatistul Maicii Domnului, povățuitoarea copiilor

Canon de rugăciune pentru mântuirea copiilor

Canon de rugăciune pentru copilul bolnav

Rugăciunea părinților pentru copiii lor

Rugăciune pentru copilul căzut în păcat

Rugăciune către Sfântul ocrotitor al copilului

Rugăciune pentru copilul bolnav

Rugăciune pentru luminarea minții

Rugăciune pentru ajutor la examene

Rugăciune pentru căsătorie

Rugăciune pentru pruncul ce se află în pântecul
mamei

Rugăciune pentru copilul nou-născut

Rugăciunea nașilor pentru finul de Botez

Rugăciunea nașilor pentru finii de cununie

Rugăciune pentru copilul înfiat

Rugăciune pentru copiii orfani

Rugăciunea soților care nu au copii

Rugăciune pentru copiii care se află în călătorie

Canon de rugăciune a copiilor

Rugăciunea copiilor pentru părinți

Rugăciunea copiilor pentru frați și surori